

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΠΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Διερεύνηση δυνατοτήτων βιώσιμης ανάπτυξης
αλιευτικού συνεταιρισμού: Η περίπτωση του
αλιευτικού αγροτικού συνεταιρισμού "Προφήτης
Ηλίας" του συμπλέγματος λιμνοθαλασσών
Μεσολογγίου-Αιτωλικού.

Ελένη Μελισσουργού

Γεώργιος Φούντας

Μεσολόγγι 2021

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΠΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Διερεύνηση δυνατοτήτων βιώσιμης ανάπτυξης
αλιευτικού συνεταιρισμού: Η περίπτωση του
αλιευτικού αγροτικού συνεταιρισμού "Προφήτης
Ηλίας" του συμπλέγματος λιμνοθαλασσών
Μεσολογγίου-Αιτωλικού.

Ελένη Μελισουργού

Γεώργιος Φούντας

Επιβλέπων καθηγητής

Δημήτριος Ντόβας

Μεσολόγγι 2021

UNIVERSITY OF PATRAS

SCHOOL OF ECONOMICS & BUSINESS

DEPARTMENT OF MANAGEMENT SCIENCE AND
TECHNOLOGY

**FORMER DEPARTMENT OF BUSINESS
ADMINISTRATION AT MESSOLONGHI**

THESIS

Probe of potential sustainable development of fishing cooperative. The case of the agricultural association "Profitis Ilias" of the lagoons: Messolonghi-Aitoliko.

Eleni Melissourgou
Georgios Fountas

Messolonghi 2021

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους γονείς μας, οι οποίοι μας στήριξαν στις σπουδές μας με διάφορους τρόπους φροντίζοντας για την καλύτερη δυνατή μόρφωση μας.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε το Πανεπιστήμιο Πατρών και το πρώην ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ και το τμήμα μας Διοίκησης Επιχειρήσεων για την άψογη συνεργασία που είχαμε τα χρόνια των σπουδών μας.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τον συνεταιρισμό "Προφήτη Ηλία" για τα στοιχεία που μας πρόσφερε για να καταφέρουμε να υλοποιήσουμε την εργασία μας.

Τέλος, θέλουμε να ευχαριστήσουμε τον Κωνσταντίνο Γκρέκα ,πρόεδρο του αλιευτικού συνεταιρισμού, τον Ευάγγελο Δημήτριου και τον Κωνσταντίνο Ακοβιτιώτη για τις πληροφορίες και για συνεντεύξεις που μας έδωσαν καθώς και όσους μας στήριξαν για την υλοποίηση αυτής της εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας είναι να διερευνηθούν οι δυνατότητες της βιώσιμης ανάπτυξης στους αλιευτικούς συνεταιρισμούς. Στην παρούσα εργασία γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση στον κλάδο της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας, της βιώσιμης ανάπτυξης όπως και στις βασικές αρχές για την προστασία του περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα γίνεται αναφορά στη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου – Αιτωλικού και στα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της περιοχής σχετικά με την αλιεία. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η συνολική λογιστική εικόνα του συνεταιρισμού "Προφήτης Ηλίας" σε συνδυασμό με τα στοιχεία της αλιευτικής εκμετάλλευσης στη λιμνοθάλασσα της Θολής. Τέλος λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προαναφερθέντα, παρουσιάζεται η SWOT ανάλυση και γίνεται η παρουσίαση των προτάσεων για την βελτίωση της εμπορικότητας και συγχρόνως οι εναλλακτικές δυνατότητες της βιώσιμης ανάπτυξης.

ABSTRACT

The purpose of the specific senior thesis is to investigate the perspectives of sustainable development in fishing associations. In the current project literature review is being carried out in the fishing area, aquaculture, sustainable development, in addition to basic principles for the protection of the environment. Furthermore, reference is made on the lagoon of "Messolonghi-Aitoliko" as well as on the most major characteristics of the area concerning fishing. Afterward, the aggregate logistic view of "Profitis-Ilias" is presented in combination with the figures of fishing exploitation in "Tholi" lagoon. Finally, taking into consideration all the above, the "SWOT" analysis is presented and the presentation of all suggestions on the improvement of commercial affairs is being done and at the same time, the alternative solutions for sustainable development are being completed.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	4
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	1
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	2
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	3
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1 Αλιεία και η Υδατοκαλλιέργεια.....	6
1.1 Ο ορισμός της Αλιείας	6
1.1.1 Η ιστορία της Αλιείας	9
1.1.2 Ο κλάδος της Αλιείας.....	11
1.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της αλιείας	13
1.2.1 Τα πλεονεκτήματα της αλιείας την σήμερα ημέρα	13
1.2.2 Τα μειονεκτήματα της αλιείας την σήμερα ημέρα.	14
1.3 Εκτατική και εντατική υδατοκαλλιέργεια.....	16
1.3.1 Παραγόμενα προϊόντα Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας	17
1.3.2 Αγορά προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.....	19
1.4 Στοιχεία εκτατικής υδατοκαλλιέργειας.....	20
1.5 Ο κλάδος της εντατικής Υδατοκαλλιέργειας	23
1.5.1 Τα πλεονεκτήματα της εντατικής υδατοκαλλιέργειας	24
1.5.2 Τα μειονεκτήματα της εντατικής υδατοκαλλιέργειας.....	25
1.6 Ο ρόλος της υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα.....	27

2	Βιώσιμη Ανάπτυξη	28
2.1	Ο ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης.....	28
2.2	Οι τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας.....	29
2.2.1	Οικονομική διάσταση.....	30
2.2.2	Περιβαλλοντική διάσταση	31
2.2.3	Κοινωνική διάσταση	31
2.3	Οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης	32
2.4	Η έννοια του περιβάλλοντος	34
2.4.1	Βασικές αρχές και προστασία του περιβάλλοντος.....	36
3	Η λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού και οι αγροτικοί συνεταιρισμοί	38
3.1	Χαρακτηριστικά των λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού	38
3.2	Γενικά στοιχεία αλιείας στην περιοχή.....	39
3.3	Χαρακτηριστικά προϊόντα ιδιαίτερης σημασίας της λιμνοθάλασσας.....	42
3.3.1	Αυγοτάραχο.....	42
3.3.2	Χέλι	43
3.4	Αγροτικός συνεταιρισμός.....	45
4	Η λιμνοθάλασσα Θολή και ο «Προφήτης Ηλίας».....	47
4.1	Η λιμνοθάλασσα Θολή.....	47
4.2	Οι υποδομές της λιμνοθάλασσας θολής.....	49
4.3	Παρουσίαση του «Προφήτη Ηλία».....	51
4.4	Λογιστική Εικόνα.....	52
4.4.1	Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2015.....	52
4.4.2	Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2016.....	54
4.4.3	Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2017.....	55
4.4.4	Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2018.....	57
4.4.5	Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2019.....	58

4.5	Στοιχεία αλιευτικής εκμετάλλευσης.	60
4.6	Στοιχεία Απασχόλησης	63
4.7	Η εκμετάλλευση (Εκτελεσθέντα Έργα)	65
5	SWOT	68
6	Συμπεράσματα	73
7	Βιβλιογραφία	75
8	Παράρτημα.....	79
8.1	Συνέντευξη σχετικά με τον Συνεταιρισμό «Προφήτης Ηλίας».	79
8.1.1	Συμπεράσματα συνεντεύξεων	104

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1. Αλίευση στην λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού (agrinioculture.gr, 2016)	6
Εικόνα 2. Παγκόσμια αλιευτική παραγωγή. (Στεργίου & Τσικλήρας, 2015).....	11
Εικόνα 3. Τα ψάρια της λιμνοθάλασσας.....	27
Εικόνα 4. Οι τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας. (Ivan, 2016).....	30
Εικόνα 5. Επεξεργασία αυγοτάραχου	43
Εικόνα 6. Παραγωγή χελιού από το 1988 μέχρι το 2004 (Σπυριδούλα Ζόμπολα, 2008).....	44
Εικόνα 7. Μέση τιμή χελιού από το 1988 μέχρι το 2004 (Σπυριδούλα Ζόμπολα, 2008).....	45
Εικόνα 8. Η λιμνοθάλασσα της Θολής (ivari-tholi.blogspot.com, n.d.).....	48
Εικόνα 9. Η λιμνοθάλασσα της Θολής (χάρτης). (ivari-tholi.blogspot.com, n.d.).....	49
Εικόνα 10. Παρατηρητήριο στο διβάρι της Θολής.....	51
Εικόνα 11. Ποσότητα παραγωγής (σε Kg) για τα έτη 1990-2016.....	61
Εικόνα 12. Διαμόρφωση στομίου στην περιοχή Μούντες.....	66
Εικόνα 13. Ψάρεμα με δίχτυα στη λιμνοθάλασσα Θολή.....	82
Εικόνα 14. Μπλε καβούρια.....	85
Εικόνα 15. Σύγκριση παραγωγής των ετών 2014 (η πρώτη εικόνα) και 2019 (η δεύτερη εικόνα).....	87
Εικόνα 16. Τέντο χώρος διαχείμασης υπομεγέθων ψαριών.....	89

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2015	52
Πίνακας 2. Ετήσια Κατάσταση εξόδων για το 2015.....	53
Πίνακας 3. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2016	54
Πίνακας 4. Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2016.....	54
Πίνακας 5. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2017	55
Πίνακας 6. Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2017.....	56
Πίνακας 7. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2018	57
Πίνακας 8. Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2018.....	57
Πίνακας 9. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2019	58
Πίνακας 10.Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2019.....	59
Πίνακας 11. Παραγωγικά αποτελέσματα σε Ποσότητα (Kg) και Αξία παραγωγής (€) από το 2007 μέχρι στο 2017.	61
Πίνακας 12. Παραγωγικά αποτελέσματα για το έτος 2007 έως το 2016.....	62
Πίνακας 13. Αμοιβές για το έτος 2016	64

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development
ΣΒΑ	Στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης
ΜΠΕ	Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
Στρ	Στρέμματα
Λ/Θ	Λιμνοθάλασσα
Μ	meter
ΑΣ	Αγροτικός Συνεταιρισμός
ΕΣΠΑ	Εθνικό Συμβούλιο Ποιότητας για την Ανάπτυξη
Kg	kilogram
€	Euro

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

Vallicultura

Μορφή βελτιωμένης εκμετάλλευσης
λιμνοθαλασσών

Food and Agriculture Organization
of the United Nations

Διεθνής Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας

United Nations Conference
on Environment and Development

Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το
Περιβάλλον και την Ανάπτυξη

Meter

Μέτρα

Kilogram

Κιλά

EURO

Ευρώ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της παρούσας εργασίας είναι η «Διερεύνηση δυνατοτήτων βιώσιμης ανάπτυξης αλιευτικού συνεταιρισμού : Η περίπτωση του αλιευτικού αγροτικού συνεταιρισμού “Προφήτης Ηλίας” του συμπλέγματος λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου Αιτωλικού» και αναπτύσσεται ως εξής:

Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρονται οι ορισμοί σχετικά με την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια και στην συνέχεια πραγματοποιείται παρουσίαση κάποιων στοιχείων αυτών των κλάδων.

Το δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην βιώσιμη ανάπτυξη και το περιβάλλον. Αναφέρονται οι ορισμοί τους και στην συνέχεια πραγματοποιείται ανάλυση των τριών πυλώνων της βιωσιμότητας καθώς και των βασικών αρχών για την προστασία του περιβάλλοντος.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου – Αιτωλικού τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της περιοχής σχετικά με την αλιεία και γίνεται αναφορά στους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται στοιχεία της λιμνοθάλασσας Θολής αλλά και του συνεταιρισμού Προφήτη Ηλία.

Το τέταρτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην λιμνοθάλασσα της Θολής και στον συνεταιρισμό «Προφήτης Ηλίας». Δίδεται η λογιστική εικόνα του συνεταιρισμού από το 2015 μέχρι και το 2019 και πραγματοποιείται ανάλυση αυτών των στοιχείων. Τέλος παρουσιάζονται τα έργα που έχουν εκτελεσθεί στην λιμνοθάλασσα της Θολής.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο γίνεται η SWOT ανάλυση, που πραγματοποιήθηκε με στόχο την σχεδίαση μίας στρατηγικής για τον συνεταιρισμό «Προφήτη Ηλία» ώστε να διευρύνει τις δυνατότητες του προς την βιώσιμη ανάπτυξη.

1 Αλιεία και η Υδατοκαλλιέργεια

1.1 Ο ορισμός της Αλιείας

Με τον όρο αλιεία, συνήθως ονομάζουμε το ψάρεμα, όπου χαρακτηρίζεται η διαδικασία του κυνηγιού, της τεχνικής (δηλαδή μέθοδος) αλλά και ολόκληρης της δραστηριότητας που πραγματοποιείται για την σύλληψη και συνάμα την αφαίρεση ψαριών και άλλων υδρόβιων ζώων από τον βίότοπό τους (ποτάμι, Λίμνες, ωκεανοί, κ.λπ.) (Στεργίου & Τσικλήρας, 2015).

Εικόνα 1. Αλίευση στην λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού (agrinioculture.gr, 2016)

Είδη αλιείας

Ο τομέας της αλιείας είναι ευρύς και διακρίνεται σε διαφορετικά είδη ανάλογα πάντα με τα μέσα και τον χώρο στον οποίο επιχειρεί κάποιος να αλιεύσει.

Παρακάτω αναφέρονται τα είδη αλιείας:

1. Εμπορική αλιεία (μόνο για βιοπορισμό).
2. Μη εμπορική αλιεία (για ψυχαγωγία, και ανάλογα με τα οικοσυστήματα).
3. Εσωτερική αλιεία (λίμνες , λιμνοθάλασσες , ποτάμια)
4. Θαλάσσια αλιεία

Η θαλάσσια αλιεία περιλαμβάνει:

- Παράκτια αλιεία (δίχτυα, παραγάδια, παγίδες κ.λπ.)
- Μεσαία αλιεία (μηχανότρατες, γριγρί)
- Υπερπόντια αλιεία

(Στεργίου & Τσικλήρας, 2015)

Αλιεία –Χρήσιμοι όροι

Σε αυτό το σημείο θα αναφέρουμε μερικούς όρους που χρησιμοποιούνται στην αλιεία.

- Συλλήψεις ή εξελεύσεις
  - Ότι στοιχείο, ζωικό και φυτικό, αφαιρείται από το οικοσύστημα λόγω αλιείας.
- Εκφορτώσεις:
  - Το ποσοστό των συλλήψεων που φτάνει σε ιχθυόσκαλα ή λιμάνι εκφόρτωσης, καταγράφεται και είναι εμπορεύσιμο.
- Απορρίψεις (σκάρτο αλιεύμα η μη εμπορεύσιμα αλιεύματα που δεν δίδονται για εμπορία):
  - Συχνά στα αλιεύματα περιλαμβάνεται ένα ανεπιθύμητο ποσοστό όπου απορρίπτεται πίσω στη θάλασσα. Οι απορρίψεις δεν έχουν καμία σχέση με φυτικά υλικά ή υλικά από τις διαδικασίες αλιείας (για παράδειγμα, εντόσθια).
- Αλιεύμα – στόχος:

- Τα επιθυμητά από τους αλιείς είδη και μεγέθη ψαριών και ασπόνδυλων, τα οποία στοχεύουν – λόγω οικονομικής αξίας και κέρδους- να πιάσουν ψαρεύοντας (με χρήση ανάλογων εργαλείων).
- Τυχαίες συλλήψεις:
  - Άλλοι οργανισμοί όπως θαλασσοπούλια, θαλάσσιες χελώνες, δελφίνια, φάλαινες κλπ. που παγιδεύονται σε αλιευτικά εργαλεία, συχνά επιβιώνουν και απελευθερώνονται.
- Παρεμπόνοτα αλιεύματα:
  - Τα ψάρια που πιάνονται σε ένα αλιευτικό εργαλείο (πχ. τράτα βυθού) καταλάθος χωρίς δηλαδή να αποτελούσαν στόχο της αλιείας εξαρχής. Αυτά αν έχουν εμπορική αξία εκφορτώνονται, διαφορετικά απορρίπτονται στη θάλασσα.
- Μέγιστη βιώσιμη απόδοση:
  - Η μέγιστη βιώσιμη απόδοση είναι όταν υπάρχει τρόπος όπου μπορεί να αφαιρεθεί η μέγιστη παραγωγή (βιομάζα) από το απόθεμα με βιώσιμο τρόπο, έτσι ώστε το απόθεμα να συνεχίσει να παράγει τη μέγιστη ποσότητα χωρίς τον κίνδυνο κατάρρευσης του.
- Παράνομη αλιεία (παράνομη, λαθραία, άναρχη):
  - Κάθε αλιευτική δραστηριότητα που παραβιάζει τη νομοθεσία. Για παράδειγμα, παραβίαση του χρόνου και των τοπικών περιορισμών, παραβίαση του τύπου των αλιευμάτων, του μεγέθους και της ποσότητας των αλιευμάτων, παραβίαση του μεγέθους και του τύπου των αλιευτικών εργαλείων, ψάρεμα σε προστατευόμενα ενδιαιτήματα, χρήση εκρηκτικών και χημικών, ψαροντούφεκο με μπουκάλα, με φακό τη νύχτα, ερασιτεχνική αλιεία με δίχτυα κ.α. (pandespani.com, 2019)

Η ιστορία της Αλιείας

Ένα από τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων είναι η ικανότητά τους να χρησιμοποιούν εργαλεία και όπλα, τα οποία έχουν σημαντικό αντίκτυπο σε άλλους οργανισμούς. Επομένως, οι άνθρωποι λόγω αυτής της ικανότητας, στην Παλαιολιθική εποχή μπορούσαν να προστατευτούν από τα μεγαλύτερα ζώα αλλά δεν έμειναν μόνο στην ασφάλεια, με την ικανότητα αυτή μπορούσαν να σκοτώσουν ζώα που υπό άλλες συνθήκες δεν θα μπορούσαν ούτε να τους ξεφύγουν. Αργότερα, περίπου το 9.500 π.Χ., όταν μια ομάδα κυνηγών μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες, σημειώθηκε μαζική σφαγή, η οποία οδήγησε στην εξαφάνιση περίπου 30 γενών θηλαστικών εντός 1.000 ετών. Η σφαγή αυτή ήταν μεγάλης κλίμακας και είναι ο λόγος για τον οποίο εξημερώθηκε μόνο ένα θηλαστικό (το λάμα) στην αμερικανική ήπειρο, ενώ υπάρχουν περισσότερα από δέκα είδη στην Ευρασία, γεγονός που οδήγησε στο να υπάρχει τέτοια διαφορά στην πολιτιστική ανάπτυξη μεταξύ των δύο περιοχών.

Με ιστορία που αγγίζει τα 90.000 έτη, η αλιεία μας δείχνει ότι είναι μια πολύ σημαντική δραστηριότητα για τον άνθρωπο και αυτό αποδεικνύεται με την ανακάλυψη διάφορων καμακιών και την εύρεση από υπολείμματα μεγάλων γατόψαρων. Ωστόσο, μέχρι το 1880 οι αλιευτικές δραστηριότητες ήταν συνδεδεμένες με τη δύναμη των μυών και τη δύναμη των ανέμων, και ως εκ τούτου αυτό τους περιορίσε στο να ψαρεύουν μονάχα κοντά στην ακτή, η οποία ήταν μόνο ένα πολύ πολύ μικρό κομμάτι σε σχέση με τον τεράστιο όγκο που έχει το θαλάσσιο οικοσύστημα.

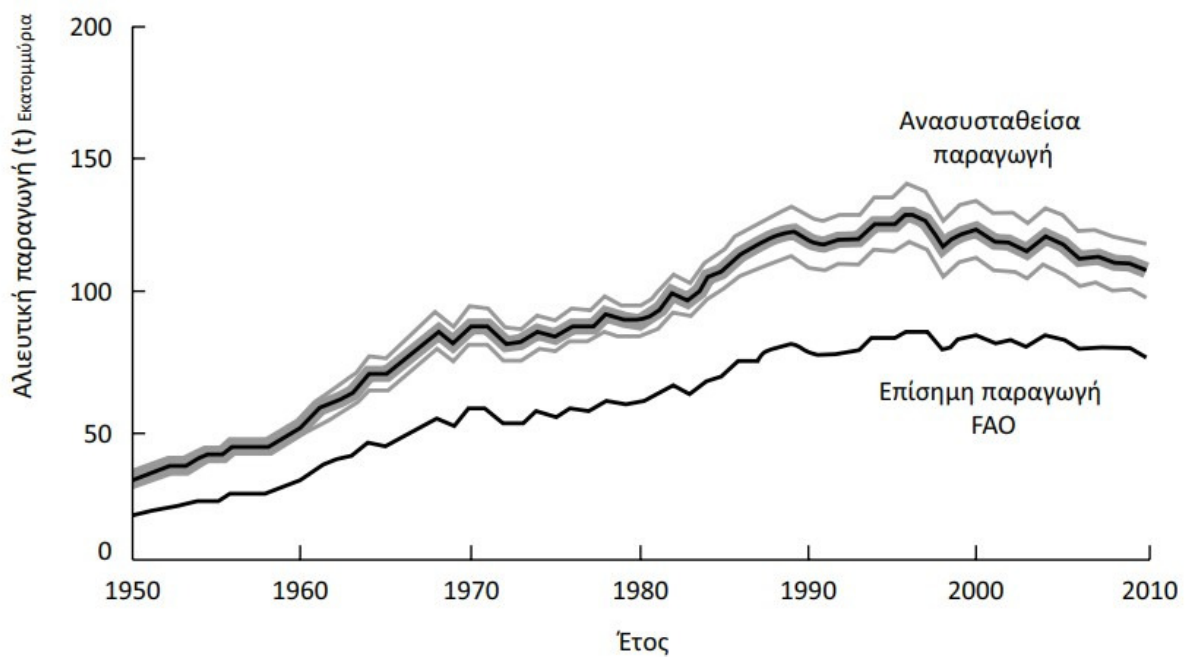
Η δεκαετία του 1880, ήταν αυτή που άλλαξε ριζικά την κατάσταση στο κομμάτι της αλιείας και αυτό συνέβη διότι τα πανιά όπου χρησιμοποιούνταν για χρόνια στα αλιευτικά σκάφη σταμάτησαν πια να χρησιμοποιούνται και τα αλιευτικά σκάφη πέρασαν σε μία νέα εποχή, την εποχή των ατμομηχανών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, η μηχανοκίνητη αλιεία να έχει επεκταθεί στην ανοικτή θάλασσα και στα βαθύτερα νερά. Όπου στη συνέχεια, με την τεχνολογική

πρόοδο, η αλιεία αναπτύχθηκε ραγδαία με αποτέλεσμα, τα μικρά σκαφάκια φτιαγμένα από ξύλο, άρχισαν να γίνονται ακόμα πιο μεγάλα και με περισσότερο σίδηρο. Τον τελευταίο αιώνα, η χρήση ραντάρ και η χρήση σύγχρονου εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών και πλοήγησης επέτρεψαν στα αλιευτικά σκάφη να κινηθούν όλο και πιο μακριά από τα λιμάνια, ανοίγοντας έτσι νέους αλιευτικούς χώρους.

Τέλος, η χρήση νέων υλικών για την κατασκευή δικτύων ψαρέματος και η χρήση υδραυλικών βαρούλκων, σύγχρονου εξοπλισμού ψύξης μεγάλης χωρητικότητας και εξοπλισμού ήχου έχουν βελτιώσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα του αλιευτικού στόλου. Όλες οι παραπάνω τεχνολογικές εξελίξεις οδήγησαν στην επέκταση των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε μεγαλύτερα βάθη τόσο οριζόντια όσο και κατακόρυφα, με σαφή καθοδήγηση για την ανάπτυξη περισσότερων κερδών.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), η τεχνολογική πρόοδος τις τελευταίες δεκαετίες μαζί με την αύξηση των αλιευτικών σκαφών βελτίωσε την αποδοτικότητα της αλιείας, με αποτέλεσμα την αύξηση της παγκόσμιας αλιευτικής παραγωγής από 8 εκατομμύρια τόνους ετησίως που καταγράφονταν στις αρχές της δεκαετίας του 1900 σε περίπου 85 εκατομμύρια τόνους μέχρι τα τέλη της ίδιας δεκαετίας.

Ωστόσο, σύμφωνα με την πρόσφατη ανασύσταση της παγκόσμιας αλιευτικής παραγωγής, η συνολική βιομάζα που αφαιρέθηκε από τους ωκεανούς ξεπέρασε τους 120 εκατομμύρια τόνους τα τελευταία χρόνια. Η ανασύσταση περιλαμβάνει την υπεράκτια αλιεία την ερασιτεχνική, την αλιεία επιβίωσης, τα απορριφθέντα αλιεύματα όπως και την παράνομη παραγωγή.

Εικόνα 2. Παγκόσμια αλιευτική παραγωγή. (Στεργίου & Τσικλήρας, 2015)

Ωστόσο τις τελευταίες δεκαετίες ο ρυθμός αύξησης της αλιευτικής παραγωγής έχει μειωθεί αισθητά με αποτέλεσμα, την μείωση του ρυθμού ανάπτυξης της παγκόσμιας αλιευτικής παραγωγής κατά 4-8% κατά την περίοδο 1950-1970. Τα τελευταία χρόνια, η αλιευτική παραγωγή σταθεροποιήθηκε και μειώθηκε ελαφρά με ρυθμό αύξησης που αγγίζει σχεδόν το μηδέν ή να είναι αρνητικός. Παρά την αύξηση του παγκόσμιου αλιευτικού στόλου και την αύξηση των αλιευτικών προσπαθειών, ο ρυθμός ανάπτυξης της αλιευτικής παραγωγής έχει μειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες, το οποίο αναμφίβολα δείχνει ότι οι παγκόσμιοι θαλάσσιοι πόροι υπεραλιεύονται. (Στεργίου & Τσικλήρας, 2015).

1.1.2 Ο κλάδος της Αλιείας

Τα αλιευτικά προϊόντα που προέρχονται από επαγγελματικές αλιευτικές δραστηριότητες των αλιευτικών στόλων είναι φυσικοί, ανανεώσιμοι και αφαιρούμενοι πόροι. Αν και η αναπαραγωγή και η μετακίνηση τους δεν ελέγχονται από τον άνθρωπο, αυτό δεν παύει όμως να επηρεάζονται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η ρύπανση και η

υπεραλίευση, αυτές οι δραστηριότητες επηρεάζουν αρνητικά τα υδάτινα οικοσυστήματα και τα ιχθυαποθέματα. Υπό αυτές τις συνθήκες, ο τομέας της θαλάσσιας αλιείας τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει το πρόβλημα της μείωσης των αλιευτικών πόρων, ενώ από τις αρχές του 1970 έχει εμφανιστεί η ανάγκη ώστε να ληφθούν άμεσα τα απαραίτητα μέτρα για τη διαχείριση και τη διατήρηση αυτών των πόρων για τις μελλοντικές γενιές. Η διαπίστωση αυτή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οδήγησε στην εφαρμογή μέτρων για τον περιορισμό των αλιευτικών προσπαθειών από τους αλιευτικούς στόλους και την εισαγωγή των αναθεωρημένων κανόνων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, ώστε να συμβάλει στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του τομέα μέσω της αειφόρου ανάπτυξης των υδρόβιων βιολογικών πόρων. Ο κύριος στόχος της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής είναι να επιτευχθεί αειφόρος ανάπτυξη των υδρόβιων και βιολογικών πόρων λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές, τις οικονομικές και τις κοινωνικές πτυχές. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης πολυετών μεθόδων διαχείρισης της αλιείας, οι οποίες περιλαμβάνουν την προσαρμογή και την αναδιοργάνωση του αλιευτικού στόλου ώστε να συμβαδίζει με τους διαθέσιμους πόρους (Μυλωνόπουλος, 2002).

Σε εθνικό επίπεδο, η θαλάσσια αλιεία είναι η κύρια δραστηριότητα του αλιευτικού τομέα όσον αφορά την παραγωγή αλιευτικών προϊόντων αλλά και όσον αφορά την απασχόληση με ειδικούς κοινωνικοοικονομικούς ρόλους όπως σε νησιωτικές περιοχές και σε ολόκληρη την παράκτια περιοχή, όπου αυτές οι περιοχές έχουν περιορισμένες οικονομικές επιλογές. Σε σύγκριση με άλλα μέρη της κοινότητας, ο ελληνικός αλιευτικός στόλος είναι μοναδικός από άποψη δομής και πληθυσμού των ψαριών.

Στη Μεσόγειο, η συλλογική αλιεία είναι πολύ ξεχωριστή και περιλαμβάνει μια ποικιλία αλιευτικών δραστηριοτήτων, συνήθως η αλιεία σε αυτά τα μέρη πραγματοποιείται με παραδοσιακές μεθόδους που δεν είναι και τόσο αποτελεσματικές. Επομένως, η διαχείριση των αλιευτικών πόρων είναι πολύ δύσκολη, περίπλοκη και δαπανηρή. Η κατάσταση

αποθέματος τις τελευταίες δύο δεκαετίες δείχνει πτωτική τάση λόγω σημαντικών εξελίξεων στον τομέα της αλιείας και ειδικότερα στο κομμάτι της τεχνολογία των αλιευτικών εργαλείων και άλλων μέσων. Η εφαρμογή των κοινοτικών κανονισμών για τη διαχείριση των αλιευτικών στόλων των κρατών-μελών οδήγησε σε μείωση της αλιευτικής ικανότητας και σε κάποιο βαθμό μείωσε την πίεση στα ιχθυαποθέματα, αν και αυτό αποτέλεσμα δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι ακριβές στο 100% διότι χρειάζεται αρκετός χρόνος εφαρμογής του διαχειριστικού σχεδίου ώστε να δούμε τα πραγματικά αποτελέσματα σχετικά με τον πληθυσμό των αποθεμάτων.

Γενικά όμως οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα στα ελληνικά ύδατα είναι περιορισμένες και βασίζονται σε δεδομένα που συλλέγονται από ερευνητικά έργα, τα οποία χρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους (Θεοδώρου, 2004).

Σήμερα ο κλάδος της αλιείας παρουσιάζει αρκετά πλεονεκτήματα αλλά και αρκετά μειονεκτήματα, παρακάτω θα αναφέρουμε συνοπτικά τα περισσότερα από αυτά.

1.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της αλιείας

1.2.1 Τα πλεονεκτήματα της αλιείας την σήμερα ημέρα

Πλεονεκτήματα

- Οι καταναλωτές προτιμούν φρέσκα εγχώρια προϊόντα, ειδικά κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού (υψηλή ζήτηση).
- Ευρεία χρήση αλιευτικών εργαλείων για συγκεκριμένα είδη.
- Οι γεωμορφές των θαλάσσιων περιοχών της χώρας και πολλά νησιά μπορούν να αναπτύξουν συμπληρωματικές τεχνικές αλιείας.
- Εξαιρετική εμπειρία ψαρέματος.

- Η παράκτια αλιεία με τη μορφή οικογενειακών δραστηριοτήτων, των οποίων το εισόδημα συμπληρώνεται από αλλού όπως την γεωργία και τον τουρισμό, μπορεί να αυξήσει την τοπική απασχόληση σε περιόδους κρίσης.
- Απασχόληση μεγάλου αριθμού εργαζομένων σε τμήματα που σχετίζονται με την αλιεία (ναυπηγεία / ξυλουργεία / εταιρείες αλιείας και ναυτιλιακού εξοπλισμού κ.λπ.).
- Ευαισθησία στο περιβάλλον και αυξανόμενο ενδιαφέρον για την εγκατάσταση αλιευτικών πόρων (όπως τεχνητοί ύφαλοι), μεθόδων δράσεων προστασίας και ανάπτυξης για την προστασία ειδών και διαχείρισης βιοτόπων - οικοτόπων.

1.2.2 Τα μειονεκτήματα της αλιείας την σήμερα.

Μειονεκτήματα

- Η παλαιότητα του αλιευτικού στόλου επηρεάζει το εισόδημα και τις συνθήκες αλιείας (ασφάλεια και υγιεινή).
- Παλαιότεροι, ανεπαρκώς εκπαιδευμένοι ψαράδες που παρουσιάζουν αδυναμίες στην προσαρμογή σε νέες αλιευτικές έννοιες / δραστηριότητες που δεν είναι επωφελείς για τις σύγχρονες αλιευτικές δραστηριότητες.
- Τα αλιευτικά σκάφη συγκεντρώνονται σε αλιευτικές περιοχές, γεγονός που έχει αρνητικό αντίκτυπο στην κατάσταση των αλιευτικών δραστηριοτήτων.
- Είναι αδύνατο να εκτιμηθεί η κατάσταση των αποθεμάτων ψαριών και είναι αδύνατο να εκτιμηθεί η θνησιμότητα χρήσης κάθε εργαλείου σύμφωνα με το σημείο αναφοράς που απαιτείται για τη διαχείριση της πρόληψης.
- Λόγω έλλειψης οικονομικής υποστήριξης, η ανανέωση του στόλου είναι μικρή.
- Υπάρχει έλλειψη επαγγελματιών σε ορισμένα αλιευτικά επαγγέλματα.

- Η δυνατότητα των παραγωγών να πωλούν και να προωθούν προϊόντα αλιείας είναι σχεδόν ανεπαρκής.
- Οι ψαράδες σπάνια συμμετέχουν σε οργανισμούς που προωθούν τη βιομηχανία.
- Δεν προσπαθούν την προώθηση εταιρικών σχέσεων μεταξύ επιστημόνων και αλιευτικών εταιρειών.
- Οι ταραχώδεις δημογραφικές και κοινωνικές τάσεις σε ορισμένες παράκτιες περιοχές και νησιά έχουν οδηγήσει σε χάος στη δομή της παραγωγής τους.
- Αυξημένο λειτουργικό κόστος και δυσμενές οικονομικό περιβάλλον.
- Υψηλό κόστος στα καύσιμα.
- Η ρύπανση των οικιακών και βιομηχανικών λυμάτων σε παράκτιες περιοχές έχει αρνητικές επιπτώσεις στο νεαρό αναπτυξιακό στάδιο ευαίσθητων οικοσυστημάτων και βιολογικών οργανισμών.
- Λόγω της πτωτικής τάσης του αλιευτικού τομέα, υπάρχει κίνδυνος αναδιοργάνωσης της δομής παραγωγής σε παράκτιες περιοχές και νησιά.
- Οι αλιείς είναι ανίσχυροι και δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες των αλιευτικών τους δραστηριοτήτων.

Παρά τις αδυναμίες της αλιευτικής δραστηριότητας υπάρχουν ακόμη ευκαιρίες για περαιτέρω βελτίωση του κλάδου. Για το σκοπό αυτό, η διαχείριση των αλιευτικών πόρων είναι αναγκαίο να βελτιωθεί με την προώθηση πιο επιλεκτικών αλιευτικών τεχνικών, καθώς και με την βελτίωση μέσω της ενίσχυσης της έρευνας και της εφαρμογής πιο βιώσιμων συστημάτων διαχείρισης, για τον εντοπισμό απειλούμενων ειδών και την κατανόηση της κατάστασης των αλιευτικών πόρων. Οι επαγγελματίες ψαράδες θα πρέπει να ενημερώνονται για τις νέες

τεχνολογίες και τεχνικές, όπως επίσης θα πρέπει να δοθούν νέες οι ευκαιρίες στους νέους αλιείς να μπουν στον κλάδο και αν είναι δυνατόν να είναι οι ίδιοι που θα τον ανανεώσουν.

1.2.2.1 Οι φορείς που είναι αρμόδιοι για την αλιεία.

Η αλιεία στην Ελλάδα είναι ένας ιδιαίτερος κλάδος της εθνικής οικονομίας. Υπάγεται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, και μάλιστα στη Διεύθυνση Αλιείας. Η Διεύθυνση Αλιείας είναι υπεύθυνη για την επιστημονική παρακολούθηση και τον νομοθετικό προσδιορισμό των μέσων, των μεθόδων, των περιοχών και των εποχών δράσης όπου μπορεί κάποιος να αλιεύσει.

Η Λιμενική αρχή υπάγεται στο Υπουργείο Ναυτιλίας και είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση του νόμου και της τάξης της αλιείας στη θάλασσα και τη συμμόρφωση με τους σχετικούς νόμους και τους κανονισμούς. Η ασφάλεια των εσωτερικών υδάτων (ποτάμια, λίμνες) ανήκει στην τοπική δικαιοδοσία του Ελληνικού Αστυνομικού Τμήματος (Εκτός από τον έλεγχο των σκαφών και την παροχή των απαιτούμενων αδειών). Η διάθεση αλιευτικών προϊόντων που δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία της Ακτοφυλακής πραγματοποιείται από τις τοπικές υπηρεσίες υγείας κάθε περιοχής (Στεργίου & Τσικλήρας, 2015).

Όσον αφορά τα στατικά αλιευτικά εργαλεία, τα οποία είναι σταθερά μέσα στη θάλασσα πρέπει να αναφέρεται.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι δεν επιτρέπεται η αλιεία και η διάθεση των ψαριών που είναι μικρότερα από ένα συγκεκριμένο μήκος για κάθε είδος.

1.3 Εκτατική και εντατική υδατοκαλλιέργεια

Σύμφωνα με τον FAO, η υδατοκαλλιέργεια είναι η εκτροφή και η αναπαραγωγή υδρόβιων οργανισμών (ψάρια, στρείδια, καρκινοειδή και υδρόβια φυτά) σε φυσικά ή ελεγχόμενα θαλάσσια περιβάλλοντα ή εσωτερικά ύδατα.

Η προέλευση της υδατοκαλλιέργειας μπορεί να εντοπιστεί αρκετούς αιώνες πριν. Υπάρχουν ενδείξεις ότι υπήρχαν δραστηριότητες αλιείας και «καλλιέργειας» σε λιμνοθάλασσες και λίμνες χιλιάδες χρόνια. Στην αρχαία Αίγυπτο (2,500 π.Χ.), οι τοιχογραφίες που βρισκόταν σε διάφορους τάφους απεικόνιζαν αλιεύσεις σε λίμνες. Η παράδοση της καλλιέργειας κυπρίνων στην Κίνα, όπου είναι η χώρα με τη μεγαλύτερη παραγωγή υδατοκαλλιέργειας στο κόσμο, ξεκινά από το 2000 π.Χ.. Τον 15ο αιώνα, πραγματοποιήθηκε μεγάλης κλίμακας ιχθυοκαλλιέργεια στις παράκτιες λιμνοθάλασσες της Αδριατικής με το όνομα *vallicultura*. Σήμερα η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί ιδιαίτερα διαφορετικό τομέα παραγωγής συμπεριλαμβάνοντας πολλά διαφορετικά συστήματα, τοποθεσίες, εγκαταστάσεις, τεχνικές, διαδικασίες και προϊόντα, που λειτουργούν κάτω από ένα ευρύ φάσμα πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών συνθηκών. Οι δύο βασικές κατηγορίες υδατοκαλλιέργειας είναι η εντατική ιχθυοκαλλιέργεια (καλλιέργεια κατά κύριο σε κλουβιά) στην οποία τα ψάρια διατρέφονται αποκλειστικά με παροχή τροφής. Υπάρχει και η εκτατική (λιμνοθάλασσες) υδατοκαλλιέργεια που τα ψάρια τρέφονται αποκλειστικά από την φυσική παραγωγή του οικοσυστήματος που διαβιούν. Σε αυτή την μορφή του κλάδου των ιχθυοκαλλιεργειών, δηλαδή εκτατική, στηρίζεται και η εργασία μας.

1.3.1 Παραγόμενα προϊόντα Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας

Η υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα αφορά την εκτροφή υδρόβιων οργανισμών, σε θαλάσσια ύδατα, στις λιμνοθάλασσες, τις λίμνες και τα ποτάμια.

Στις θάλασσες πραγματοποιείται κυρίως η εκτροφή ψαριών Μεσογειακών ειδών και κύρια είδη όπως τσιπούρα και λαβράκι καθώς και η εκτροφή οστρακοειδών και κυρίως του είδους μύδι.

Η εκτροφή σε γλυκέα ύδατα αφορά στην εκτροφή ψαριών με κυρίαρχο είδος την πέστροφα, αλλά και των ειδών κυπρίνου, οξύρυγχου, χελιού και σολομού.

Στην υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα της χώρας μας περιλαμβάνονται και οι Λιμνοθάλασσες (εκτατική υδατοκαλλιέργεια). Αποτελούν παράκτια οικοσυστήματα με άμεση επίδραση από τη θάλασσα και τα γλυκέα ύδατα. Στις Λιμνοθάλασσες αναπτύσσονται πολλά είδη ψαριών και εξαλιεύονται μέχρι και σήμερα με παραδοσιακές τρόπους. Κάποια από τα κύρια είδη είναι: κέφαλος, τσιπούρα, λαβράκι, γλώσσα και χέλι.

Σε κάθε περίπτωση τον κορμό της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας αποτελεί η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια με το μεγαλύτερο όγκο παραγωγής και την καλύτερη οργάνωση σε όλα τα επίπεδα. Σημειώνεται ιδιαίτερα η καθετοποίηση της παραγωγής πολλών επιχειρήσεων (τεχνητή αναπαραγωγή – εκκόλαψη – γόνος – εκτροφή).

Το 2014 παρήχθησαν συνολικά 117.264 τόνοι προϊόντων από όλα τα είδη, καθώς και 399.000.000 μεσογειακά είδη ψαριών. Στα χρονικά διαστήματα, 2010 – 2012 και 2013 – 2014, παρατηρούνται να υπάρχουν διακυμάνσεις που διαφέρουν ανά κατηγορία. Η παραγωγή γόνου παρουσιάζει μικρή αύξηση το 2014 σε σχέση με το 2010, με σημαντικές διακυμάνσεις ενδιάμεσα. Τα ποσοστά αύξησης, ή μείωσης, της συνολικής παραγωγής των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας από έτος, σε έτος, εξαρτώνται και διαμορφώνονται, κύρια από την πορεία της παραγωγής της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας λόγω του συγκριτικά, με τις άλλες κατηγορίες, μεγάλου ύψους παραγωγής.

Σημειώνεται ότι, το χρονικό αυτό διάστημα 2010 – 2014 συμπίπτει και με την οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα, η οποία αποτυπώνεται και στην πορεία ανάπτυξης του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών.

1.3.2 Αγορά προϊόντων υδατοκαλλιέργειας

Η Ελλάδα έχει σημαντική κατά κεφαλή ετήσια κατανάλωση αλιευμάτων (19,6 kg/έτος), ενώ βρίσκεται στην όγδοη θέση για δαπάνη κατανάλωσης αλιευτικών προϊόντων ανά νοικοκυριό στην Ε.Ε.. Παρά το γεγονός ότι έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση της κατανάλωσης την τελευταία δεκαετία, κύρια λόγω της ιχθυοκαλλιέργειας (διαθεσιμότητα ψαριών σε ανταγωνιστικές τιμές), παρατηρείται στασιμότητα της παράγωγος τα τελευταία έτη.

Η κατανάλωση της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας (τσιπούρα – λαβράκι και τα υπόλοιπα είδη) στην εσωτερική αγορά εκτιμάται σε 17.000–22.000 tn (2013 – 2015), παρουσιάζοντας μικρή πτωτική τάση, προφανώς λόγω της οικονομικής κρίσης.

Τα προϊόντα θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, που επιλέγουν οι έλληνες καταναλωτές, είναι η τσιπούρα (το πλέον γνωστό είδος), ακολουθεί το λαβράκι και στη συνέχεια ο σολομός. Τα κριτήρια για την επιλογή ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας από τους καταναλωτές, εκτός της τιμής, αφορούν κυρίως το τόπο προέλευσης του ψαριού, δηλαδή την περιοχή που βρίσκεται η μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας και την εταιρεία παραγωγής του ψαριού.

Αν και αρχικά τα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας ακολούθησαν τα παραδοσιακά κανάλια διανομής και λιανικής πώλησης, με αυτά των ειδών συλλεκτικής αλιείας, μέσω ιχθυαγορών και χονδρεμπόρων, σταδιακά παρατηρήθηκε μια διαφοροποίηση με υποχώρηση της διανομής μέσω των χονδρεμπόρων ψαριών, υπέρ των μεγάλων αλυσίδων διανομής και λιανικής πώλησης. Προφανώς, το φαινόμενο αυτό διαφοροποιείται τόσο μεταξύ περιφερειών του κράτους. Η σταδιακή επικράτηση των αλυσίδων λιανικής πώλησης (super markets) συνέτεινε στον καλύτερο έλεγχο ποιότητας και φρεσκότητας, αλλά συμπίεσε τις τιμές παραγωγού, καθώς δυσχέρανε τη διαπραγματευτική δυνατότητά τους και τη διατήρηση της σταθερότητας σχέσεων πωλητή – αγοραστή.

Από τη δεκαετία του '90 έχει διαπιστωθεί σημαντική μείωση τόσο της αλιευτικής παραγωγής των εσωτερικών υδάτων, όσο και των απασχολούμενων στις λιμνοθάλασσες και τις λίμνες, κυρίως λόγω των περιβαλλοντικών πιέσεων. Από το 2010 και μετά, η κατάσταση σε πολλά δημόσια ιχθυοτροφεία έχει επιδεινωθεί, λόγω και της αποδιοργάνωσης των μισθωτών, ιδιαίτερα ορισμένων Αλιευτικών Συνεταιρισμών, γεγονός που οφείλεται στην αδυναμία εκτέλεσης έργων εδώ και πολλά χρόνια από δημόσιες επενδύσεις, στην αδυναμία δανεισμού με δραματικές επιπτώσεις λόγω του εποχικού χαρακτήρα της παραγωγής, στην καθίζηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών και στην καθυστέρηση και αδυναμία είσπραξης των εσόδων της αλιευτικής παραγωγής

1.4 Στοιχεία εκτατικής υδατοκαλλιέργειας

Οι λιμνοθάλασσες της χώρας μας, από ένα σύνολο 76 λιμνοθαλασσών της, καταγράφονται στην περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (28,9%), ενώ όσον αφορά την εκτιμώμενη έκταση, το 43,3 % βρίσκεται στην περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας.

Το 45% των λιμνοθαλασσών παρουσιάζουν έκταση μικρότερη των 1.000 στεμμάτων

Το μέσο βάθος των λιμνοθαλασσών είναι σε ποσοστό 82% μικρότερο του ενός (1) μέτρου.

Ποσοστό μικρότερο από 16% των λιμνοθαλασσών έχει μέσο βάθος 1-2 μέτρα και μόλις 2,6% των λιμνοθαλασσών έχουν μέσο βάθος άνω των 2 μέτρων.

Όσον αφορά το μέγιστο βάθος, μόνο 21 λιμνοθάλασσες (ποσοστό 27,6%) έχουν μέγιστο βάθος μεγαλύτερο των 2,5 μέτρων. Το βάθος αυτό καταλαμβάνει σε ποσοστό της τάξης 62%, έκταση 10-30% της λιμνοθάλασσας.

Στις λιμνοθάλασσες χρησιμοποιείται μια ποικιλία αλιευτικών εργαλείων. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στις λιμνοθάλασσες είναι με σειρά προτεραιότητας: δίκτυα, ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις, βολκοί, παραγάδια πυροφάνι.

Γενικά η ένταση της εκμετάλλευσης των λιμνοθαλασσών μπορεί να χαρακτηριστεί από μέση έως μεγάλη .

Οι μεγαλύτερες εντάσεις εκμετάλλευσης παρατηρούνται στις λιμνοθάλασσες του συμπλέγματος Μεσολογίου-Αιτωλικού και ακολουθούν λιμνοθάλασσες του Αμβρακικού και της Β. Ελλάδας.

Η συνολική μέση ετήσια παραγωγή την δεκαετία 1992-2000 ήταν είναι 1.080 τόνοι, με μια διακύμανση μεταξύ 700 έως 1.600 τόνων. Γενικά στη Βόρεια Ελλάδα (Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας και Θράκης) παρατηρείται υψηλή συχνότητα λιμνοθαλασσών με αποδόσεις άνω των 5Kg/στρ. και αλιεύεται περισσότερο από το 50% της συνολικής μέσης ετήσιας παραγωγής των λιμνοθαλασσών. Στις υπόλοιπες περιοχές παρατηρείται ότι οι αποδόσεις άνω των 5 kg/στρ. έχουν πολύ μικρότερη συχνότητα.

Η μέση σύνθεση της παραγωγής είναι: 56% κεφαλοειδή, 22% χέλια, 8% τσιπούρα, 5% λαβράκι, 4% γοβιός και 4% διάφορα. Στο μεγαλύτερο ποσοστό των λιμνοθαλασσών (66%), τα κεφαλοειδή αποτελούν το 70% της παραγωγής. Σε 15 λιμνοθάλασσες (28%) το αλίευμα απαρτίζεται από 1-3 είδη, σε 26 (49%) από 4-6 είδη και σε 12 λιμνοθάλασσες (22%) από περισσότερα από 6 είδη. Η πρώτη και τρίτη ομάδα ανήκουν κυρίως στις χαμηλής απόδοσης λιμνοθάλασσες, ενώ η δεύτερη περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες απόδοσης.

Η γεωγραφική κατανομή των υποδομών τους παρουσιάζεται ως ακολούθως:

Ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις (παραδοσιακές ή σύγχρονες) υπάρχουν σε 68 λιμνοθάλασσες (ή σε ποσοστό 89,5%).

Σύγχρονες ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις υπάρχουν σε 38 λιμνοθάλασσες (ποσοστό 50%).

Το 98% των σύγχρονων ιχθυοσυλληπτικών εγκαταστάσεων υπάρχουν σε λιμνοθάλασσες ιδιοκτησίας του Δημοσίου και γεωγραφικά κατανέμονται:

- Στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη το 85% των λιμνοθαλασσών της περιφέρειας
- Στην Πελοπόννησο το 71% των λιμνοθαλασσών της περιφέρειας
- Στη Δυτική Ελλάδα το 53% των λιμνοθαλασσών της περιφέρειας
- Στην Ηπειρο το 38% των λιμνοθαλασσών της περιφέρειας

Παραδοσιακές ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις έχουν 30 λιμνοθάλασσες (ή ποσοστό 39,5%).

Η διαχείριση των υπομεγεθών ατόμων στις ελληνικές λιμνοθάλασσες συνίσταται στην χρήση της τάφρου διαχείμασης, ή την επαναπελευθέρωσή τους στη θάλασσα, ενώ ένα μικρό ποσοστό λιμνοθαλασσών σε λίγες περιόδους εκμεταλλεύεται τα υπομεγέθη για πώληση σε μονάδες πάχυνσης.

Το 79% των απασχολούμενων στις λιμνοθάλασσες είναι συγκεντρωμένο στους εξής 5 νομούς: Αιτωλοακαρνανίας, Άρτας, Ξάνθης, Ροδόπης, Θεσπρωτίας που περιλαμβάνουν το 50% του αριθμού των λιμνοθαλασσών και το 80% περίπου της συνολικής λιμνοθαλάσσιας έκτασης.

Οι αποδοτικές λιμνοθάλασσες εκτός από έναν περιορισμένο αριθμό, εκμεταλλεύονται από επαγγελματίες αλιείς. Στις χαμηλής απόδοσης λιμνοθάλασσες, το ποσοστό των επαγγελματιών αλιέων είναι μικρό με έντονη παρουσία των ημιεπαγγελματιών και ερασιτεχνών αλιέων .

Η μεγαλύτερη ποσότητα των αλιευμάτων (85%) διατίθεται μέσω χονδρεμπορίου, ενώ το 15% διατίθεται μέσω λιανικής πώλησης στις εγκαταστάσεις της λιμνοθάλασσας, είτε μέσω ιδιόκτητου (των διαχειριστών της λιμνοθάλασσας) καταστήματος. Μια ασήμαντη ποσότητα (0.1%) διατίθεται από τους ίδιους τους αλιείς στην πλανόδια λιανική πώληση.

Οι περισσότερες ελληνικές λιμνοθάλασσες, 66 συνολικά (86,8% επί του συνόλου των λιμνοθαλασσών) που καταγράφηκαν, προστατεύονται από κάποιο καθεστώς προστασίας. Είκοσι δύο (22) συνολικά κατηγορίες δραστηριοτήτων καταγράφηκαν ως δραστηριότητες που ανταγωνίζονται την αλιευτική δραστηριότητα στις λιμνοθάλασσες. Ως σημαντικότερη εμφανίζεται η γεωργία. Δεύτερη σε βαρύτητα ανταγωνιστική δραστηριότητα αναφέρεται η παράνομη αλιεία. Εγκαταστάσεις υποστήριξης της περιβαλλοντικής ενημέρωσης καλύπτουν το 40% από αυτές. Από αυτές το 42% στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και το 32% στη Δυτική Ελλάδα.

Οι παραπάνω πληροφορίες μας δόθηκαν από τον Ευάγγελο Δημητρίου.

1.5 Ο κλάδος της εντατικής Υδατοκαλλιέργειας

Η υδατοκαλλιέργεια είναι ένας πολύ σημαντικός τομέας της πρωτογενούς παραγωγής στην Ελλάδα. Η σχετική μείωση του πληθυσμού των ψαριών σε συνδυασμό με την αύξηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών στις ευρωπαϊκές χώρες και την ενίσχυση της τάσης για την υγιεινή διατροφή, ήταν από τους λόγους που έπρεπε να γίνει άμεσα η ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Ο δυναμικός κλάδος της ιχθυοκαλλιέργειας έχει συμβάλει σημαντικά στην ελληνική εθνική οικονομία και την τελευταία δεκαετία, η εντατική ιχθυοκαλλιέργεια θαλασσινών ειδών έχει αναδειχθεί σε ένα από τους πλέον πιο αναπτυσσόμενους τομείς παγκοσμίως.

Σήμερα, η Ελλάδα κατατάσσεται πρώτη μεταξύ των χωρών της ΕΕ στην παραγωγή θαλασσινών ειδών εντατικής εκτροφής, στηριζόμενη πάντα στις ιδανικές και ευνοϊκές συνθήκες που επικρατούν στις Ελληνικές θάλασσες αλλά και στην βοήθεια μέσω διάφορων ενισχύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η συνολική ετήσια παραγωγή υδατοκαλλιέργειας το 2010 (105.511 τόνοι) ήταν 42 φορές μεγαλύτερη από το 1986 (2.534 τόνοι) και 1,2 φορές μεγαλύτερη από το 2000 (86.502 τόνοι).

Η ταχεία αύξηση της παραγωγής οφείλεται κυρίως στις θαλάσσιες καλλιέργειες (από 320 τόνους το 1986 σε 102.497 τόνους το 2010), ιδίως στην εντατική εκτροφή της τσιπούρα και του λαυρακιού. Εξίσου σημαντική ήταν η συμβολή καλλιέργειας οστρακοειδών στον Θερμαϊκό Κόλπο όπου σε εκείνα τα μέρη τα οστρακοειδή αναπτύσσονται αρκετά έντονα.

Γενικά ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας στη χώρα μας φαίνεται ότι τα πηγαίνει αρκετά καλά και δείχνει ότι τα πλεονεκτήματα είναι ο πρωταγωνιστής, αυτό όμως δεν ισχύει γιατί αντίστοιχα ο κλάδος έχει και αρκετά μειονεκτήματα.

Παρακάτω θα αναφέρουμε τα πιο σημαντικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας (Πασχάλης & Σκυλογιάννης, 2013).

1.5.1 Τα πλεονεκτήματα της εντατικής υδατοκαλλιέργειας

Πλεονεκτήματα

- Αύξηση της κατανάλωσης (ειδικά λόγω του τουρισμού το καλοκαίρι).
- Ευνοϊκή γεωμορφολογία, κλίμα και υδρόβιες συνθήκες.
- Απόκτηση τεχνογνωσίας και εμπειρίας σε σύγχρονες μεθόδους παραγωγής και διανομής προϊόντων.
- Οι μονάδες παραγωγής συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα για να συμμετάσχουν στην υλοποίηση ερευνητικών σχεδίων.
- Χαμηλό κόστος παραγωγής και ανταγωνιστική τιμή σε σχέση με τα αλιευμένα προϊόντα.
- Τα περισσότερα προϊόντα κυρίως εξάγονται. Ο τομέας της υδατοκαλλιέργειας κατατάσσεται δεύτερος στο εξαγωγικό ελληνικό εμπόριο στην κατηγορία τροφίμων και ποτών.

- Ισχυρή διείσδυση σε μεγάλους λιανοπωλητές.
- Επενδυτικό ενδιαφέρον.
- Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης σε νησιά και προβληματικές περιοχές.
- Στη σημερινή παγκοσμιοποίηση, έχουν δημιουργηθεί μεγάλοι όμιλοι στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας.
- Εφαρμογή συστήματος ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας των προϊόντων.
- Στοχευόμενη ανάπτυξη της βιομηχανίας και έλεγχος της διαδικασίας παραγωγής σε όλα τα στάδια.
- Εκσυγχρονισμός μικρών και μεσαίων μονάδων.

1.5.2 Τα μειονεκτήματα της εντατικής υδατοκαλλιέργειας

Μειονεκτήματα

- Συνεχής μείωση στις τιμές των προϊόντων και μειώσεις στην κερδοφορία ορισμένων ειδών εκτροφής.
- Η εφαρμογή σύγχρονων στρατηγικών προώθησης προϊόντων είναι ελλιπής.
- Θέματα οικονομικού χαρακτήρα (ρευστότητα, δανεισμός και υπηρεσίες), ειδικά για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις.
- Έλλειψη πιστοποίησης και επισήμανσης επώνυμων προϊόντων.
- Αθέμιτος ανταγωνισμός από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ανταγωνισμός από εναλλακτικές πηγές τροφίμων.
- Προβλήματα διανομής προϊόντων, ειδικά στις μικρές και νησιωτικές επιχειρήσεις.
- Μη σύγχρονο νομικό πλαίσιο.
- Ο αντίκτυπος διαφόρων πηγών ρύπανσης προερχόμενες από τις πόλεις, τη γεωργία και τη βιομηχανία είναι μεγάλος για την ποιότητα των υδάτων .
- Επιχειρήσεις υψηλού ρίσκου.

- Οι δραστηριότητες ιχθυοκαλλιέργειας συγκεντρώνονται στις "κλειστές" παράκτιες περιοχές, όπου ο ρυθμός ανανέωσης του νερού είναι χαμηλός και η δυνατότητα αυτοκαθαρισμού είναι μικρότερη από το συνηθισμένο.
- Ελλείψεις στις βασικές μελέτες που καταγράφουν και παρακολουθούν τα μειονεκτήματα της φυσικής ποιότητας του περιβάλλοντος στις περιοχές της υδατοκαλλιέργειας.
- Οι παραδοσιακές δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας παρουσιάζουν πτωτική τάση.
- Οι υδατοκαλλιεργητές έχουν περιορισμένη συμμετοχή στις οργανώσεις και δεν μπορούν να αναλάβουν δράσεις κοινού ενδιαφέροντος για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης του τομέα.
- Λόγω της αύξησης των τιμών των καυσίμων και των πρώτων υλών, το κόστος παραγωγής αυξήθηκε.
- Μετάδοση ασθενειών στα ψάρια και κίνδυνοι προς τη δημόσια υγεία.

Αν και ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας αντιμετωπίζει αρκετά πρόβλημα, με στοχευόμενες δράσεις και σωστές κινήσεις μπορεί να έρθει η σταθερή και συνεχιζόμενη ανάπτυξη. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω δράσεων που καθιερώνουν κοινά συμφέροντα, όπως η δημιουργία ομάδων παραγωγών και η επιχειρηματική συνεργασία. Ακόμη και με τη μείωση του κόστους παραγωγής και τη δημιουργία ανταγωνιστικότερων τιμών στα προϊόντα (ειδικά σε νέα προϊόντα), είναι δυνατό οι δραστηριότητες και τα προϊόντα να διεισδύουν σε ένα ευρύτερο φάσμα ομάδων καταναλωτών. Επιπλέον, η βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα θα επιτευχθεί με περισσότερες δραστηριότητες των οργανισμών και με τη λήψη μέτρων για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος. Τέλος, η συνεργασία μεταξύ μονάδων παραγωγής και ερευνητικών ιδρυμάτων θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση καινοτόμων δράσεων και ιδεών.

1.6 Ο ρόλος της υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας είναι αρκετά επιτυχημένος, με την παραγωγή του λαυρακιού και της τσιπούρας να φτάνουν σχεδόν σε ποσότητα τη μισή από αυτή που παράγει ολόκληρη η περιοχή της Μεσογείου. Ο κλάδος είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου προσανατολισμένος στις εξαγωγές και παρέχει σήμερα περίπου 15.000 άμεσες θέσεις εργασίας με σταθερή και εποχιακή απασχόληση αλλά και σε συγγενικές βιομηχανίες, (όπως παραγωγή ζωοτροφών, παραγωγή κλουβιών, της επεξεργασίας και των υπηρεσιών υποστήριξης). Αυτός είναι ένας σημαντικός παράγοντας όσον αφορά τη βιώσιμη ευημερία αυτών των κοινοτήτων και μια βιώσιμη εναλλακτική λύση έναντι του τουρισμού, η οποία αποτελεί πηγή απώτερης, εξολοκλήρου απασχόλησης στην Ελλάδα και σε ολόκληρη την περιοχή της Μεσογείου (Barazi-Γερουλάνου, 2016).

Εικόνα 3. Τα ψάρια της λιμνοθάλασσας

2 Βιώσιμη Ανάπτυξη

2.1 Ο ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης

Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια βασική ιδέα του 21ου αιώνα και μια τεράστια πρόκληση που αντιμετωπίζει όλη η ανθρωπότητα. Ως εκ τούτου, τα τελευταία χρόνια, έχει καταστεί σημαντική διεθνής προτεραιότητα για κυβερνήσεις, οργανισμούς, επιχειρήσεις και για το κοινωνικό σύνολο. Ως εναλλακτική λύση του όρου «βιώσιμης ανάπτυξης», χρησιμοποιείται ο όρος “αιφορία”, ή “ολοκληρωμένη, διατηρήσιμη ή διαρκής ή αιφόρος ανάπτυξη” κ.λπ., ο όρος «βιωσιμότητα» φαίνεται όμως να είναι ο πιο κυρίαρχος.

Στο Διεθνές Συνέδριο του Ρίο το 1992, οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης διατυπώθηκαν και επίσημα για πρώτη φορά. Η βιώσιμη ανάπτυξη ορίζεται ως: Παροχή μακροπρόθεσμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης φροντίζοντας να επωφεληθούν οι ανάγκες των σημερινών αλλά και των μελλοντικών γενεών.

Δέκα χρόνια μετά το διεθνές συνέδριο του Ρίο, η συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992, η Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997 και η Διεθνής συνδιάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ το 2002 επιβεβαίωσαν ότι βιωσιμότητα είναι αναγκαία και έτσι καθιερώθηκε τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και διεθνώς.

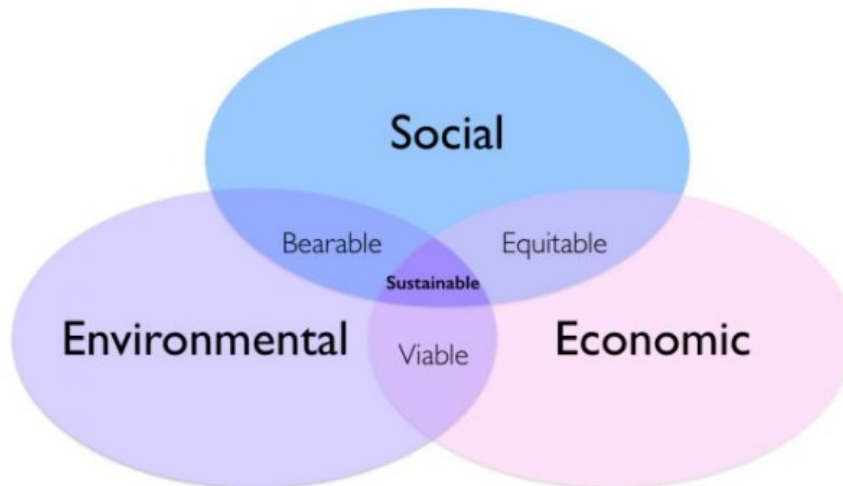
Σύμφωνα με τη στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εγκρίθηκε για πρώτη φορά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001 και αναπτύχθηκε περαιτέρω σε επόμενα κείμενα, η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια διαδικασία συνεχής πορεία αλλαγής και προσαρμογής και όχι μια στατική διαδικασία, με στόχο την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών, αλλά χωρίς ταυτόχρονα να μειώνεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες. Αυτό θα επιτευχθεί μέσα από τους τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης, την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία (Burton, 2010).

Στην επόμενη ενότητα θα αναλύσουμε τους τρεις αυτούς πυλώνες.

2.2 Οι τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας

Είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν τρεις γραμμές έρευνας που σχετίζονται με τις τρεις βασικές πτυχές της έννοιας της βιωσιμότητας: περιβάλλον ή οικολογία, οικονομία και κοινωνία. Η έννοια των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης παρουσιάστηκε για πρώτη φορά από τον John Elkington, τον ιδρυτή της SustainAbility, μια συμβουλευτική βρετανική εταιρεία, στο βιβλίο του "Cannibals with Forks: the Triple Bottom Line of 21st Century Business.". Το επιχειρήμά του είναι ότι μια εταιρεία πρέπει να έχει τρεις διαφορετικές (και πολύ ανεξάρτητες) κατώτατες γραμμές (bottom-lines). Η μία είναι η παραδοσιακή μέθοδος μέτρησης της εταιρικής κερδοφορίας, που είναι ο υπολογισμός των κερδών και ζημιών. Η δεύτερη κατώτατη γραμμή της εταιρείας είναι για τον "ανθρώπινο απολογισμό", ένα μέτρο που θα πρέπει να φαίνεται το πόσο υπεύθυνος είναι ο οργανισμός έναντι της κοινωνίας. Η τρίτη είναι η κατώτατη γραμμή του «πλανητικού απολογισμού», ένα μέτρο που πρέπει να λάβουν οι εταιρείες και να δείξουν την ευθύνη του έναντι του περιβάλλοντος. Επομένως, οι τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης αποτελείται από τρία P: το κέρδος (profit), τον άνθρωπο (people) και τον πλανήτη (planet) (Bist, 2007).

Ο στόχος είναι να μετρηθεί η οικονομική, η κοινωνική και η περιβαλλοντική απόδοση της εταιρείας για μια χρονική περίοδο. Μόνο μια εταιρεία που λαμβάνει τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας υπόψη, μπορεί πραγματικά να υπολογίσει όλα τα κόστη που εμπλέκονται στην εταιρεία της.

Εικόνα 4. Οι τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας. (Ivan, 2016)

2.2.1 Οικονομική διάσταση

Η οικονομική απόδοση είναι ο κύριος πυλώνας μιας επιχείρησης και η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της κερδοφορίας. Δεν έχει σημασία αν μια επιχείρηση είναι μόνο "πράσινη", γιατί χωρίς κέρδος, δεν υπάρχει ένδειξη μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας. Επομένως, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε πώς ο οικονομικός πυλώνας είναι ενσωματωμένος με τους άλλους δύο πυλώνες. Επιπλέον, για τη διαδικασία επίτευξης της βιωσιμότητας, η οικονομική διάσταση θεωρείται η πιο σημαντική, επειδή τα οικονομικά οφέλη αυξάνουν την πιθανότητα να συνεχιστεί μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή διαδικασία. Ως εκ τούτου, οι οικονομικές πτυχές περιλαμβάνουν τους ακόλουθους παράγοντες: την ποιότητα, τη αποδοτικότητα και την ανταπόκριση. Όλα αυτά μπορούν να προσδιοριστούν με διάφορους δείκτες και μετρήσεις, ωστόσο, όταν οι καλές επιχειρηματικές πρακτικές λαμβάνουν υπόψη τους βιώσιμους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, τα αποτελέσματα είναι ακόμη πιο ευεργετικά (Γρόλλιου, 2016).

2.2.2 Περιβαλλοντική διάσταση

Προκειμένου να επιτευχθεί περιβαλλοντική βιωσιμότητα, το φυσικό περιβάλλον πρέπει να διατηρεί την πλήρη λειτουργικότητα και χρηστικότητα του για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ήδη από την πρώτη συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών που έγινε στη Στοκχόλμη το 1972 για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναγνωρίστηκε η ανάγκη για την προστασία του περιβάλλοντος. Έκτοτε, έχουν πραγματοποιηθεί πολλές εκδηλώσεις και συνέδρια για την ενίσχυση του αντίκτυπου της παγκόσμιας κλιματικής αλλαγής. Ο αντίκτυπος όλων αυτών των δράσεων για τις εταιρείες είναι να τις αναγκάσει να προσαρμοστούν στις πολιτικές για την κλιματική αλλαγή ελέγχοντας τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις και αν υπάρχει πλάνο διαχείρισης για τη μελλοντική τους απόδοση.

Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος, προωθώντας παράλληλα έναν θετικό ρυθμό ανάπτυξης. Οποιαδήποτε συμπεριφορά που επηρεάζει την ισορροπία του περιβάλλοντος πρέπει να αποφεύγεται, αλλά εάν συμβεί, θα πρέπει να περιορίζεται σε μικρότερο βαθμό. Πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις οποιασδήποτε δράσης ή απόφασης.

Ο κύριος σκοπός της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας είναι η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και η ενθάρρυνση της αποκατάστασης και προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων. (Γρόλλιου, 2016)

Κοινωνική διάσταση

Η κοινωνική διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης κέρδισε την προσοχή για πρώτη φορά στην έκθεση του Brundtland, μετά την Παγκόσμια Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών με αφορμή την ανάπτυξη και το περιβάλλον (1987) και στη συνέχεια ακολούθησαν και άλλες διασκέψεις όπως αυτή της UNCED (United Nations Conference on Environment and Development) το 1992 και το Aalborg Charter το 1994. Το αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών ήταν να

δουν οι εταιρείες ότι η αειφόρος ανάπτυξη της κοινωνίας δεν είναι μόνο ζήτημα ποιότητας ζωής, αλλά και ζήτημα ηθικής. Επομένως, είναι σημαντικό να συνδυαστεί η κοινωνική βιωσιμότητα με τις άλλες δύο διαστάσεις, προκειμένου να υιοθετηθεί η έννοια των «τριών πυλώνων της βιωσιμότητας», η οποία μπορεί να επιφέρει οικονομική ευημερία, ποιότητα περιβάλλοντος και κοινωνικά οφέλη (Γρόλλιου, 2016). Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι ένας συνδυασμός αυτών των τριών πυλώνων. Εάν ένας από αυτούς τους πυλώνες δεν μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά, τότε ολόκληρο το σύστημα δεν είναι εφικτό να υπάρξει.

2.3 Οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, η 70η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε την «Ατζέντα του 2030 για την βιώσιμη ανάπτυξη», που αφορούσε 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ).

Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης είναι παγκοσμίου χαρακτήρα και γενικής εφαρμογής με χρονοδιάγραμμα εφαρμογής έως το 2030. Έλαβαν υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, όπως τα επίπεδα ανάπτυξης, τις εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες και διατύπωσαν δεσμεύσεις εφαρμογής τόσο για τις ανεπτυγμένες όσο και για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η Ατζέντα του 2030 προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης (κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική) σε όλες τις τομεακές πολιτικές, προωθώντας παράλληλα τη διασύνδεση και τη συνέπεια των πολιτικών και των νομοθετικών πλαισίων (gslegal.gov.gr, n.d.).

Οι 17 στόχοι της αειφόρου ανάπτυξης είναι:

1. Μηδενική φτώχεια: Εξαλείφουμε όλες τις μορφές φτώχειας σε όλο τον κόσμο.
2. Μηδενική πείνα: Εξαλείφουμε την πείνα, επιτυγχάνουμε επισιτιστική ασφάλεια, βελτιώνουμε τη διατροφή και προωθούμε τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή.

3. Καλή υγεία και ευημερία: Διασφαλίζουμε ότι οι άνθρωποι όλων των ηλικιών απολαμβάνουν μια υγιή ζωή και προάγουν την ευημερία για όλους.
4. Ποιότητα της εκπαίδευσης: Διασφαλίζουμε την περιεκτική, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση και παρέχουμε ευκαιρίες διά βίου μάθησης για όλους.
5. Ισότητα των φύλων: Επιτυγχάνουμε την ισότητα των φύλων και την απελευθέρωση όλων των γυναικών και των κοριτσιών.
6. Καθαρό νερό και αποχέτευση: Διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της βιώσιμης διαχείρισης των εγκαταστάσεων / συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης για όλους.
7. Φτηνή και καθαρή ενέργεια: Διασφαλίζουμε ότι ο καθένας θα έχει πρόσβαση σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια.
8. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη: Προωθούμε τη διαρκή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη και παρέχουμε πλήρη και παραγωγική απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους.
9. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές: Χτίζουμε βιώσιμες υποδομές, προωθούμε τη συνεκτικότητα και τη βιώσιμη εκβιομηχάνιση και ενθαρρύνουμε την καινοτομία.
10. Μείωση της ανισότητας: Μειώνουμε την ανισότητα εντός και μεταξύ των χωρών.
11. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες: Δημιουργία βιώσιμων πόλεων και ανθρώπινων οικισμών χωρίς αποκλεισμούς.
12. Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή: Διασφαλίζουμε βιώσιμη κατανάλωση και πρότυπα παραγωγής.
13. Δράση για το κλίμα: Αναλαμβάνουμε άμεση δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της.
14. Ζωή στο νερό: Διατηρούμε και χρησιμοποιούμε με βιώσιμο τρόπο τους ωκεανούς και τους θαλάσσιους πόρους για την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης.

15. Χερσαίοι οργανισμοί: Προστασία, αποκατάσταση και προώθηση της βιώσιμης χρήσης χερσαίων οικοσυστημάτων, διαχείριση βιώσιμων δασών, καταπολέμηση της απερίημωσης και διακοπή και αντιστροφή της υποβάθμισης του εδάφους και της απώλειας βιοποικιλότητας.
16. Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί: Προωθούμε ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, την παροχή πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους και τη δημιουργία αποτελεσματικών, υπεύθυνων ιδρυμάτων σε όλα τα επίπεδα.
17. Συνεργασία για τους στόχους: Ενίσχυση των μέσων εφαρμογής και αναζωογόνηση της παγκόσμιας σύμπραξης για βιώσιμη ανάπτυξη.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθούν οι παραπάνω 17 στόχοι είναι η συνεργασία μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων φορέων, καθώς και της ίδιας της κοινωνίας.

2.4 Η έννοια του περιβάλλοντος

Με τον όρο φυσικό περιβάλλον αναφερόμαστε στη γη, στη θάλασσα και στον εναέριο χώρο, ο οποίος εμπεριέχει τη χλωρίδα τη πανίδα και τους φυσικούς πόρους και περιβάλλει τα ανθρώπινα όντα. Με άλλα λόγια, περιλαμβάνει όλους τους ζωντανούς και μη ζωντανούς οργανισμούς της γης. Το φυσικό περιβάλλον δεν είναι αποτέλεσμα των ανθρώπων και μπορούμε να ταξινομήσουμε σε αυτό ολοκληρωμένες οικολογικές μονάδες, τα οικοσυστήματα όπως και τους παγκόσμιους φυσικούς πόρους, όπως ο αέρας και το νερό.

Το οικοσύστημα είναι ένας σύνθετος και δυναμικός συνδυασμός φυτών, ζώων, μικροοργανισμών και του φυσικού περιβάλλοντος που συνυπάρχουν και αλληλεξαρτώνται.

Προϊόντα όπως νερό, ψάρι, λαχανικά, κρέας, καύσιμα και ξύλο, καθώς και υπηρεσίες όπως παροχή νερού και καθαρισμός αέρα, η φυσική ανακύκλωση αποβλήτων δηλαδή, που παρέχει το οικοσύστημα στους ανθρώπους δωρεάν, είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ευημερίας

και της μελλοντικής οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, οι επιστήμονες εκτιμούν ότι έως το 2030, η παγκόσμια αύξηση του πληθυσμού σε 8 δισεκατομμύρια μπορεί να προκαλέσει σοβαρές ελλείψεις νερού, τροφίμων αλλά και ενέργειας.

Όπως αναφέραμε στις προηγούμενες ενότητες, το περιβάλλον είναι ένας από τους τρεις πυλώνες της αειφόρου ανάπτυξης και μπορεί να είναι η διάσταση της βιωσιμότητας. Η περιβαλλοντική βιωσιμότητα παραπέμπει στην οικολογία, όπου φυσικά αυτό δεν σημαίνει ότι αυτοί οι δύο όροι είναι οι ίδιοι. Υπάρχουν δύο τρόποι για να διασφαλιστεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, ο πρώτος είναι η περιβαλλοντική διαχείριση και ο δεύτερος είναι η διαχείριση της κατανάλωσης των ανθρώπινων πόρων. Με αυτούς τους τρόπους, θα μειώσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και θα ενισχύσουμε τα οφέλη που αποκομίζουμε από το φυσικό περιβάλλον.

Ο όρος οικολογία είναι μια έννοια που απασχολεί καθημερινά τις κυβερνήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και των κινημάτων. Μετά τη βιομηχανική επανάσταση, η τεχνολογική ανάπτυξη και η οικονομική ανάπτυξη οδήγησαν στην ανθρώπινη παρέμβαση στο φυσικό περιβάλλον των αστικών κέντρων και των αγροτικών περιοχών. Αυτό οδήγησε σε οικολογικά προβλήματα, όπως ατμοσφαιρική ρύπανση, τρύπα του όζοντος, όξινη βροχή, υπερθέρμανση του πλανήτη, απώλεια βιοποικιλότητας και αναμενόμενη κατανάλωση των ορυκτών καυσίμων. Η αυξανόμενη χρήση και η συχνή κατάχρηση των περιβαλλοντικών αγαθών οδήγησαν τους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν ότι τα δημόσια αγαθά (αέρας, ωκεανός κ.λπ.) δεν είναι ατελείωτα ή απαραβίαστα. Ως εκ τούτου, η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί προτεραιότητα για τις κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για νομική προστασία του περιβάλλοντος καθώς και την αξιολόγηση των προϊόντων και υπηρεσιών του οικοσυστήματος με χρηματοδοτήσεις και σύμφωνα με τους ειδικούς το κόστος ανέρχεται σε τρισεκατομμύρια δολάρια. Επομένως,

εκτός από τη νομική προστασία του περιβάλλοντος, πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα και για την προστασία του περιβάλλοντος (parallaximag.gr, 2015).

Η πρώτη προσπάθεια ήταν σε ένα συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Πότσταμ της Γερμανίας το 2007, όπου οι υπουργοί του περιβάλλοντος, που άνηκαν στις χώρες με τις μεγαλύτερες οικονομίες παγκοσμίως πήραν την απόφαση να πραγματοποιήσουν μια παγκόσμια μελέτη για τα οικονομικά οφέλη της βιοποικιλότητας, συγκρίνοντας το κόστος της απώλειας με το κόστος των αποτελεσματικών μέτρων προστασίας.

Βασικές αρχές και προστασία του περιβάλλοντος

Μέσα από διεθνή κείμενα και συμβάσεις, καθορίστηκαν οι βασικές αρχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος έπειτα αναπτύχθηκαν και τελικά καθιερώθηκαν, οι οποίες πλέον είναι και οι κατευθυντήριες γραμμές δράσης και με βάση αυτών των αρχών, δεσμευόμαστε να επιτύχουμε αειφόρο ανάπτυξη. Οι βασικές αρχές που περιέχονται στη φιλοσοφία της βιώσιμης ανάπτυξης είναι ένα σημαντικό βήμα στην αλλαγή νοοτροπίας, ηθικών αξιών, νομικών πλαισίων και επιστημονικών μεθόδων. Η βιωσιμότητα απαιτεί βαθιές αλλαγές στην αντίληψη των ανθρώπων και του κόσμου, η οποία μεταφράζεται σε μεγάλο αριθμό καθημερινών αλλαγών σε ατομικό αλλά και σε συλλογικό επίπεδο (Γεωργούλη, 2019).

Οι βασικές αρχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος είναι:

- Η αρχή της δημόσιας οικολογικής τάξης: Η αειφόρος ανάπτυξη είναι ευθύνη της χώρας και όχι η λειτουργία της αγοράς.
- Η αρχή της βιωσιμότητας: Διατήρηση του φυσικού κεφαλαίου και απαγόρευση οποιασδήποτε μείωσης ή υποβάθμισης.
- Αρχή της φέρουσας ικανότητας: Διατήρηση της σταθερής κατάστασης του οικοσυστήματος, έτσι ώστε ο ρυθμός ανάπτυξής του να είναι χαμηλότερος από το όριο χωρητικότητας.

- Η αρχή της υποχρεωτικής αποκατάστασης των διαταραγμένων οικοσυστημάτων: Αποκατάσταση του χαμένου φυσικού κεφαλαίου.
- Αρχή της βιοποικιλότητας: Η προστασία της βιοποικιλότητας θεωρείται το κριτήριο και ο παράγοντας της ευρωστίας του οικοσυστήματος.
- Η αρχή της μέτριας ανάπτυξης εύθραυστων οικοσυστημάτων: Στα εύθραυστα οικοσυστήματα (δάση, ακτές, βουνά, μικρά νησιά, φυσική ομορφιά) όπου είναι ιδιαίτερη περίπτωση, επιτρέπεται η "ήπια" ανάπτυξη, έτσι ώστε να μην επιβαρύνει υπερβολικά το περιβάλλον.
- Αρχές της χωρονομίας: Απαιτείται ο κύριος προγραμματισμός και ο χωρικός σχεδιασμός των δραστηριοτήτων ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του οικοσυστήματος.
- Αρχές πολιτιστικής κληρονομιάς: Διατήρηση των πιο σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων (μνημεία, αρχιτεκτονικό σύνολο, τοποθεσία).
- Αρχές βιώσιμου αστικού περιβάλλοντος: Διατήρηση της ποιότητας της αστικής ζωής και αναχαίτιση της ανάπτυξης μεγάλων πόλεων.
- Η αρχή της προστασίας της φυσικής ομορφιάς: Προστασία και διατήρηση του φυσικού τοπίου μέσω παρεμβάσεων που δεν αλλάζουν τελείως.
- Η αρχή της οικολογικής συνείδησης: Καθιέρωση της οικολογικής ευαισθητοποίησης των πολιτών.

3 Η λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού και οι αγροτικοί συνεταιρισμοί

3.1 Χαρακτηριστικά των λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού

Η λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου - Αιτωλικού καταλαμβάνει έκταση περίπου 120.000στρ. Είναι η μεγαλύτερη λιμνοθάλασσα της χώρας και μία από τις μεγαλύτερες στη Μεσόγειο. Οι πλησιέστερες πόλεις είναι το Μεσολόγγι, το Αιτωλικό και το Νεοχώρι με συνολικό πληθυσμό 34.420.

Πρόκειται για μια λιμνοθάλασσα, που επηρεάζεται άμεσα από θάλασσα, και το όριό της με τη θάλασσα συμπληρώνεται από φυσικά νησιά με άμμο και φραγμούς δηλαδή ξύλινους πάσσαλους οι όποιοι βρίσκονται τοποθετημένοι στο πυθμένα της θάλασσας και το ύψος αυτών να είναι 50 εκατοστά πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας και πλέγμα για να μην υπάρξει διαφυγή των ψαριών. (arttravel, n.d.).

Ανήκει σε ένα σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών στο οποίο διακρίνονται οχτώ ενότητες:

1. Λιμνοθάλασσα Βορείου Διαύλου Κλείσοβας.
2. Λιμνοθάλασσα Κλείσοβας
3. Κεντρική λιμνοθάλασσα, (όπου στο μέτωπο της υπάρχουν τα ιχθυοτροφεία Τουρλίδα, Βασιλάδι, Κόμμα, Σχοιριάς και Προκοπάνιστος)
4. Λιμνοθάλασσα Θολής.
5. Λιμνοθάλασσα Παλαιοπόταπου.
6. Λιμνοθάλασσα Αιτωλικού (Κανάλι Αιτωλικού).
7. Λιμνοθάλασσα Μπούκος – Συκιά.
8. Λιμνοθάλασσα Πεταλά – Σουπί.

Για την διαχείριση του Εθνικού Πάρκου Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού, εκβολών και κάτω των ποταμών Αχελώου και Ευήνου και Εχινάδων νήσων, έχει συσταθεί ο

Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου ο οποίος είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου.

Τα ιχθυοτροφεία είναι παραδοσιακού τύπου, τα διβάρια Θολή, Κλείσοβα, Παλαιοπόταμος διαθέτουν σύγχρονες ιχθυοσυλλιπτικές εγκαταστάσεις ,με μέσο βάθος τα 0,60m.

Οι ενεργοί μισθωτές Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί σήμερα, είναι οι εξής:

1. Ο Προφήτης Ηλίας (Ιχθυοτροφείο Θολή)
2. Η Αγία Ειρήνη (Ιχθυοτροφεία Κόμμα-Σχοινιάς)
3. Η Αναγέννηση (Ιχθυοτροφείο Κλείσοβα)
4. Τα Ρεμπάκια (Ιχθυοτροφείο Προκοπάνιστος)
5. Άγιος Στέφανος (Ιχθυοτροφείο Τουρλίδα)
6. Το Σκαλί (Ιχθυοτροφείο Παλαιοπόταμος)
7. Το Διβάρι (Ιχθυοτροφείο Βασιλάδι)

3.2 Γενικά στοιχεία αλιείας στην περιοχή

Η αλιευτική εκμετάλλευση των Λ/Θ στηρίζεται στις μετακινήσεις των ψαριών από και προς αυτές και η ανθρώπινη παρέμβαση αφορά αρχικά τον εγκλωβισμό των ψαριών ώστε να μην είναι δυνατή η ελεύθερη επιστροφή τους στην θάλασσα και κατά συνέπεια η σύλληψη τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί κατασκευάζοντας έναν ιχθυοφραγμό στο αρχικό τμήμα της λιμνοθάλασσας και διβάρια στα σημεία παγίδευσης των ψαριών. Τα διβάρια όσον αφορά την παγίδευση και την αλίευση των ψαριών, βασίζεται στην κίνηση τους, σε σχέση με τα ρεύματα του νερού και στη χρήση των προσπαθειών τους να εισέλθουν και να βγουν από την θάλασσα. Η αλιεία στις λιμνοθάλασσες του συμπλέγματος εξασκείται, είτε από μεμονωμένους αλιείς (“ελεύθερους αλιείς”) είτε από ομάδες αλιέων με μορφή συνεταιρισμών που ενοικιάζουν αλιευτικές θέσεις (ιχθυοτροφεία) ή ολόκληρες λιμνοθάλασσες και τα

εκμεταλλεύονται. Οι κύριοι μέθοδοι και εργαλεία αλιείας που χρησιμοποιούν οι “ελεύθεροι αλιείς” είναι το πυροφάνι και το παραγάδι, ενώ (παράνομα στις μη μισθωμένες λιμνοθάλασσες όπου ασκείται ελεύθερη αλιεία) χρησιμοποιείται και το δίχτυ. Η συσχέτιση των αλιευτικών εργαλείων με την μεταναστευτική συμπεριφορά των ψαριών οδηγεί στο διαχωρισμό τους σε δύο ομάδες με βάση τους πληθυσμούς στόχους. Στην πρώτη, στα διβάρια ή ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις, συλλαμβάνονται οι πληθυσμοί που, για διάφορες αιτίες, όπως αναπαραγωγής και καιρικών φαινομένων, κινούνται για να φύγουν προς την θάλασσα, ενώ στη δεύτερη ομάδα, όπου περιλαμβάνονται και τα εργαλεία της ελεύθερης αλιείας, στόχος είναι οι πληθυσμοί που βρίσκονται στις εσωτερικές ζώνες της λιμνοθάλασσας. Υπολογίζεται ότι συνολικά στο σύμπλεγμα των λιμνοθαλασσών δραστηριοποιούνται περίπου 450 αλιείς από τους οποίους οι περίπου 150 ανήκουν σε οκτώ συνεταιρισμούς. Από έρευνα υπολογίζετε ότι περίπου 250 άτομα ασχολούνται αποκλειστικά ή κύρια με την αλιεία.

Οι κύριες αλιευτικές θέσεις βρίσκονται στις λιμνοθάλασσες της Κλείσοβας, της Κεντρικής λιμνοθάλασσας (Τουρλίδα, Βασιλάδι , Κόμμα, Σχοιριάς, Προκοπάνιστος), της Θολής και του Παλαιοποτάμου. Οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί μισθώνουν με συμβάσεις το δικαίωμα εκμετάλλευσης των ιχθυοτροφείων ή λιμνοθαλασσών, αποκτώντας έτσι το αποκλειστικό αλιευτικό δικαίωμα. Για την μίσθωση αυτών ακολουθείτε η διαδικασία του Ν.Δ.420/1970 (κυρίως άρθρα 35, 39, 45, 46, 50 και 51). Το τίμημα του μισθίου είναι κατ’ ελάχιστον το 10% της δηλούμενης παραγωγής με προκαθορισμένο ένα ελάχιστο εκτιμώμενο ποσό.

Οι υπόλοιποι πέραν των συνεταιρισμένων αλιέων χρησιμοποιούν μεθόδους και εργαλεία όπως πυροφάνι, συρτή, σταφνοκάρι και παραγάδι και κυρίως δίχτυα. Παρατηρείται συχνά το φαινόμενο οι “ελεύθεροι αλιείς” να πλησιάζουν πολύ κοντά στα εσοδευτικά στόμια(μπούκες)μη τηρώντας τα όρια που περιγράφει το Ν.Δ. 420 της 24/31.1.1970 (Αλιευτικός Κώδικας (Α` 27)).Στις λιμνοθάλασσες Θολής και Παλαιοποτάμου δεν έχουν δικαίωμα αλιείας οι “ελεύθεροι αλιείς”.

Τα παραγωγικά δεδομένα δεν αφορούν το σύνολο της παραγωγής της λιμνοθάλασσας Μεσολογίου-Αιτωλικού, αφού η παραγωγή των ελευθέρων αλιέων μαζί με την παράνομη αλιεία αφορά περίπου το 55-65% του συνόλου της παραγωγής και δεν περιλαμβάνεται στα στοιχεία αυτά. Εκτιμήσεις των συνεταιρισμών ανεβάζουν το ποσοστό αυτό ακόμη και στο 80%. Επισημαίνεται ότι ο “ελεύθερος αλιέας” δεν υποχρεούται να διαθέτει τιμολόγια πωλήσεων, αλλά ο έμπορος που αγοράζει την παραγωγή για να την διακινήσει οφείλει να εκδώσει τιμολόγιο αγοράς.

Ελάχιστα τιμολόγια ή στοιχεία παραγωγής δηλώνονται στην Υπηρεσία Αλιείας ή στις φορολογικές δηλώσεις των μεμονωμένων αλιέων πέραν του τεκμαρτού εισοδήματος και αυτό μόνο εφόσον απαιτούνται για εκδόσεις βεβαιώσεων εμπορίας αλιευμάτων.

Σημειώνουμε ότι η αλιεία από μη επαγγελματίες αλιείς δεν είναι νόμιμη στη λιμνοθάλασσα και είναι σε βάρος των επαγγελματιών αλιέων. Οι επαγγελματίες αλιείς συνεταιρισμένοι ή μη θεωρούν τους μη επαγγελματίες αλιείς που ψαρεύουν στην λιμνοθάλασσα ένα από τα βασικότερα προβλήματα.

Οι συνεταιρισμοί φαίνεται να έχουν αντιληφθεί ότι τα περισσότερα προβλήματα είναι κοινά μεταξύ των ψαράδων και πιθανόν να απαιτούν κοινή αντιμετώπιση. Έτσι διαπιστώνεται μία διάθεση συνεργασίας ανάμεσα σε αρκετούς συνεταιρισμούς. Επιπλέον οι αλιείς φαίνονται απόλυτα θετικοί στο ενδεχόμενο επισκέψεων των εγκαταστάσεων από τουρίστες.

Οι εγκαταστάσεις φιλοξενίας των υποψήφιων τουριστών είναι πρακτικά ανεπαρκείς. Οι προσπάθειες που έχουν γίνει για εκσυγχρονισμό τους, έχουν προσκρούσει στις απαγορεύσεις που ισχύουν λόγω “προστατευόμενης περιοχής”, αλλά και στην έλλειψη οικοδομικών αδειών στα δημόσιας ιδιοκτησίας κτήρια υποστήριξης με αποτέλεσμα να υφίσταται πρόβλημα για να αναπτυχθούν ή εκσυγχρονιστούν. Η καθυστέρηση της έγκρισης της ΜΠΕ της λιμνοθάλασσας Μεσολογίου επιδεινώνει την κατάσταση.

Όπως προαναφέρθηκε απαγορεύεται πλήρως η ερασιτεχνική αλιεία, ενώ εκτός των ενοικιαζόμενων περιοχών, επιτρέπεται μόνο για τους επαγγελματίες “ελεύθερους αλιείς” με τη χρήση ορισμένων εργαλείων και μεθόδων (εκτός από δίχτυα), με περιορισμούς όμως τόσο εποχικούς όσο και τοπικούς. Ακόμα απαγορεύεται η διενέργεια αλιείας καθ’ όλο το χρόνο και με οποιοδήποτε εργαλείο σε απόσταση μικρότερη των 500 m έξω από τη λιμνοθάλασσα. (Δημητρίου, 2007).

3.3 Χαρακτηριστικά προϊόντα ιδιαίτερης σημασίας της λιμνοθάλασσας

Τα προϊόντα, όπου θελήσαμε να αναφερθούμε, που είναι τα πιο χαρακτηριστικά και έχουν ιδιαίτερη σημασία, είναι το αυγοτάραχο και το χέλι. Στις παρακάτω ενότητες θα αναλύσουμε αυτά τα δύο προϊόντα. Υπάρχουν βεβαία πολλά ακόμη παραγόμενα προϊόντα από τη λιμνοθάλασσα τόσο σε ποιότητα αλλά και σε οικονομικό αντίκτυπο όπως η τσιπούρα το λαυράκι και τα κεφαλοειδή.

3.3.1 Αυγοτάραχο

Το αυγοτάραχο παράγεται από το αυγό του θηλυκού Κεφαλου, τη μπάφα. Η αλιεία των ψαριών και η παραγωγή του αυγοτάραχου γίνεται αρχές του Αυγούστου με τέλη του Σεπτεμβρίου και το σύνολο της παραγωγής στη λιμνοθάλασσα Μεσολογίου-Αιτωλικού εκτιμάται ότι δεν ξεπερνά τα 500-1000 κιλά ετησίως. Από την σύλληψη του ψαριού ως το κέρωμα ο χρόνος που μεσολαβεί είναι έως 10 μέρες ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες.

Στην παραπάνω διαδικασία, το αυγοτάραχο χάνει έως και 30-40% του βάρους του λόγω στεγνώματος και της εξάτμισης κατά τη διάρκεια του αερισμού. Προσθέτοντας λίγο επιπλέον στρώμα κεριού το αυγοτάραχο, μπορεί να διατηρηθεί σε απλή συντήρηση ψύξης για περίπου 1 έτος. Η τιμή πώλησης του ανά κιλό κυμαίνεται γύρω στα 130 ευρώ.

Από το 2013 ο αλιευτικός συνεταιρισμός “Η Αναγέννηση” διατηρεί το μοναδικό πιστοποιημένο εργαστήριο παραγωγής αυγοτάραχου με το χαρακτηρισμό Π.Ο.Π. σύμφωνα με την Υ.Α. 269858/1994 (ΦΕΚ 3/Β-7/1/1994). Μέχρι στιγμής στο εργαστήριο πιστοποιούνται οι παραγωγές των αλιευτικών συνεταιρισμών "Η Αναγέννηση" και "Η Αγία Ειρήνη". Για κάθε πιστοποιημένο αυγοτάραχο ενσωματώνεται στο κερύ μία κάρτα με τα στοιχεία του παραγωγού και έναν αριθμό μητρώου όπου αντιστοιχεί στο ψάρι από το οποίο προήλθε (kleisova.blogspot.com, 2014).

Εικόνα 5. Επεξεργασία αυγοτάραχου

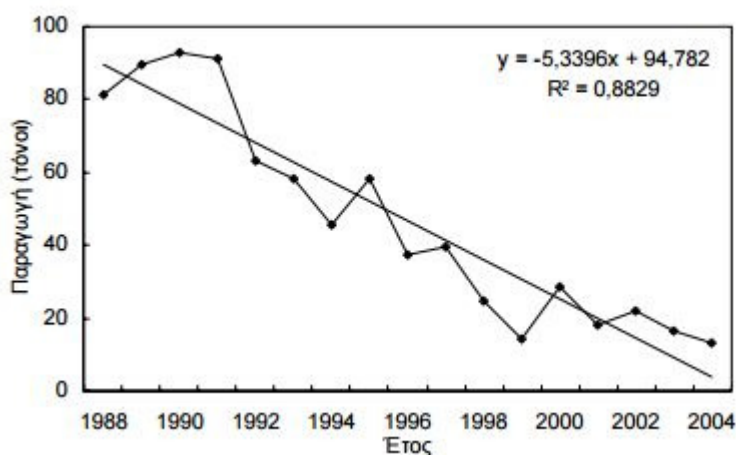
3.3.2 Χέλι

Το χέλι χαρακτηρίζεται από πολλούς ως ένα «μυστηριώδες» είδος, ίσως επειδή έχει ασυνήθιστο και πολύπλοκο κύκλο ζωής, είναι μεταναστευτικά είδη. Αν και ο κύκλος ζωής

τους έχει μελετηθεί αρκετά, πολλές πτυχές της βιολογίας και της οικολογίας του, είναι σε μεγάλο βαθμό ακόμη άγνωστες.

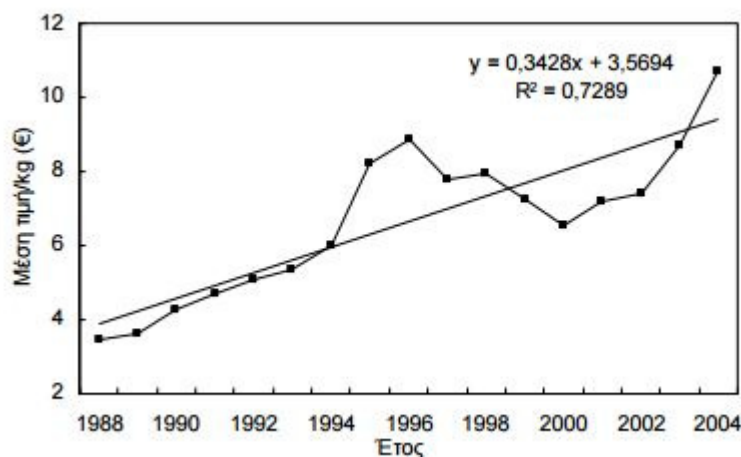
Η αλιεία του χελιού στην Ελλάδα βασίζεται στο ενήλικο χέλι. Κάθε χειμώνα, που τα χέλια μεταναστεύουν, οι ψαράδες εκμεταλλευόμενοι την κατάσταση αλιεύουν χέλια και τα πιάνουν στους βολκούς ή στις ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις. Επίσης τα χέλια μπορούν να αλιεύονται και με καμάκι. Η περιεκτικότητα του λίπους τους είναι υψηλή και τα χέλια τότε βρίσκονται στην καλύτερη κατάσταση. Αντίθετα με το ενήλικο χέλι, μέχρι σήμερα στην Ελλάδα, δεν υπάρχει εμπορική εκμετάλλευση του “γυαλόχελου”, δηλαδή του μικρού χελιού, παρά τη σταθερή ζήτηση με σκοπό την εντατική του εκτροφή. Οι καλλιεργητές προμηθεύονται μικρά χέλια κυρίως από τη Γαλλία, τη Μεγάλη Βρετανία και την Πορτογαλία, οι οποίες είναι οι κύριες χώρες εξαγωγής μικρού χελιού στην Ευρώπη.

Το μεγαλύτερο μέρος της σύλληψης χελιών πραγματοποιείται κατά τον Δεκέμβριο. Ωστόσο, η ημέρα αλιείας τους δεν συμπίπτει με την ημέρα εμπορίας τους, αφού τα χέλια αλιεύονται τμηματικά και στη συνέχεια διατηρούνται ζωντανά σε κλουβιά μέχρι την συνολική πώλησή τους. Η παραγωγή χελιού μετά από το 1991 μειώνεται δραματικά όπως φαίνεται στην επόμενη εικόνα. Η μείωση αυτή, από το 1991 έως το 2004, φτάνει σε υψηλό επίπεδο, περίπου στο 85%.

Εικόνα 6. Παραγωγή χελιού από το 1988 μέχρι το 2004 (Σπυριδούλα Ζόμπολα, 2008)

Στο επόμενο σχήμα φαίνεται ότι οι μέσες τιμές πώλησης χελιού παρουσιάζουν μεγάλες μεταβολές. Ενώ, κατά το χρονικό διάστημα 1995-1999 η τιμή διάθεσης ήταν περίπου 7-9 ευρώ ανά κιλό, τα επόμενα χρόνια η τιμή του μειώθηκε. Από το 2000 υπάρχει σταδιακή αύξηση της τιμής πώλησης.

Εικόνα 7. Μέση τιμή χελιού από το 1988 μέχρι το 2004 (Σπυριδούλα Ζόμπολα, 2008).

3.4 Αγροτικός συνεταιρισμός

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός (στο εξής «ΑΣ») είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων, ιδρύεται εθελοντικά και επιδιώκει τη συλλογική οικονομική, κοινωνική και την πολιτιστική ανάπτυξη αλλά και προώθησης, μέσω μιας κοινής επιχείρησης και δημοκρατικής λειτουργίας με την βοήθεια και την αλληλεγγύη των μελών της.

Σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς εντάσσονται εκτός των αλιέων και οι παραγωγοί από δραστηριότητες, κτηνοτροφίας, μελισσοκομίας, πτηνοτροφίας, σηροτροφίας, ο αγροτουρισμός, η αγροβιοτεχνία και άλλοι συνεταιρισμοί οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας στη γεωργική οικονομία. Οι δασικοί συνεταιρισμοί και οι ενώσεις αυτών δεν καλύπτονται από τον συγκεκριμένο νόμο αλλά έχουν ιδιαίτερη νομοθεσία.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική κατάσταση. Πραγματοποιεί διάφορες δραστηριότητες εντός του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για την επίτευξη των στόχων του.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός του, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός μπορεί να σχηματίσει νομική οντότητα, να μπορεί να συνεργαστεί δηλαδή με καταναλωτές ή άλλους συνεταιρισμούς, με νομικά πρόσωπα στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα, με οργανισμούς δημοσίου συμφέροντος, με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών. Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός μπορεί επίσης να δημιουργήσει υποκαταστήματα, παραρτήματα ή γραφεία στο εσωτερικό και στο εξωτερικό (kodiko.gr, 2020).

Η περιφέρεια ενός Αγροτικού Συνεταιρισμού καθορίζεται από το καταστατικό του. Η περιοχή στην οποία θα εδρεύει ο Αγροτικός συνεταιρισμός είναι ο δήμος, όπου βρίσκεται η διοίκησή του.

Το όνομα του Αγροτικού Συνεταιρισμού πρέπει να εκφράζει τον κύριο σκοπό ή τον σκοπό των δραστηριοτήτων του και να περιλαμβάνει και την τοποθεσία του. Στο όνομα του Αγροτικού Συνεταιρισμού, μπορεί να συμπεριληφθεί ένας διακριτικός τίτλος (orengon.gr, 2015).

- ***Όροι σύστασης – Καταχώριση καταστατικού***

Η σύσταση για τον Αγροτικό Συνεταιρισμό απαιτεί τουλάχιστον είκοσι (20) άτομα που πληρούν τις απαιτήσεις του Άρθρου 6 να συντάξουν και να υπογράψουν το καταστατικό και να εισαγάγουν τους κανονισμούς στο Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών του Επαρχιακού Δικαστηρίου της έδρας της Αγροτικού Συνεταιρισμού. Μέσω αυτής της καταχώρισης, ο ΑΣ αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Για τη σύσταση αλιευτικού ΑΣ και για τη σύσταση ΑΣ απαιτείται ο ελάχιστος αριθμός δέκα (10) προσώπων (lawspot.gr, 2016).

4 Η λιμνοθάλασσα Θολή και ο «Προφήτης Ηλίας».

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφέρουμε μερικές χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την λιμνοθάλασσα Θολή αλλά και για τον Αλιευτικό Συνεταιρισμό «Προφήτης Ηλίας». Θα παρουσιάσουμε αρκετά στοιχεία όπως αυτά της ίδρυσης, λογιστικής εικόνας, της παραγωγής κ.λπ. Για την σύνταξη μερικών ενοτήτων, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη και συζήτηση με εκπρόσωπους του συνεταιρισμού Προφήτη Ηλία και μας δόθηκαν σημαντικά στοιχεία που δεν μπορούσαμε να τα βρούμε με διαφορετικό τρόπο.

4.1 Η λιμνοθάλασσα Θολή

Η λιμνοθάλασσα Θολή είναι ένα πανέμορφο και γραφικό σημείο της περιοχής. Ένα δίκτυο αλμυρόβαλτων απλώνεται στις όχθες της θολής και μαζί με τα αλόφυτα που κατακλύζουν τις νησίδες της λιμνοθάλασσας όπου σπάζουν τη μονοτονία της μεγάλης επιφάνειας του νερού, είναι ένα από τα πράγματα που την κάνουν πραγματικά ένα όμορφο τοπίο. Την καλοκαιρινή περίοδο η λιμνοθάλασσα θολή φιλοξενεί πολλά και διάφορα είδη πτηνών όπως τα νανογλάρονα, καλαμοκανάδες, ποταμογλάρονα και πολλά άλλα είδη, που φωλιάζουν με ασφάλεια σε αυτά τα μέρη. Το χειμώνα δε, φιλοξενεί εκατοντάδες ερωδιούς και κορμοράνους, ενώ σμήνη από αγριόπαπιες, φαλαρίδες και φοινικόπτερα είναι διάσπαρτα στα ρηχά νερά της λιμνοθάλασσας.

Μεγάλο μέρος της Θολής δέχεται σημαντική ποσότητα γλυκού νερού, το οποίο επηρεάζει και τη βιοποικιλότητα. Σε αυτή την περιοχή αναπτύσσονται είδη οργανισμών που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στο αλμυρό στοιχείο (Ρουσόπουλος, n.d.).

Εικόνα 8. Η λιμνοθάλασσα της Θολής (ivari-tholi.blogspot.com, n.d.)

Η λιμνοθάλασσα της Θολής βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του συμπλέγματος λιμνοθαλασσών Μεσολογίου Αιτωλικού, η οποία οριοθετείται από τον ποταμό Εύηνο, τον ποταμό Αχελώο, το Ιόνιο πέλαγος δυτικά και τον Πατραϊκό κόλπο νότια. Είναι λιμνοθάλασσα κλειστού τύπου. Το μέτωπό της νοτιοδυτικά βρίσκεται στο Ιόνιο πέλαγος. Δυτικά της βρίσκεται η λιμνοθάλασσα του Παλαιοποτάμου με την οποία απομονώθηκε εντελώς τη δεκαετία του '70, ενώ ανατολικά βρίσκεται η Κεντρική λιμνοθάλασσα από την οποία η υδάτινη επικοινωνία περιορίστηκε πολύ την ίδια χρονική περίοδο.

Η σχεδόν πλήρης απομόνωση της λιμνοθάλασσάς της Θολής από την υπόλοιπη Κεντρική λιμνοθάλασσα ολοκληρώθηκε το 1994-1995, ενώ το 1992 κατασκευάστηκαν σύγχρονες τσιμεντένιες ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις και περιορίστηκε το κεντρικό άνοιγμα του στομίου επικοινωνίας με τη θάλασσα. Σήμερα διαθέτει ένα κύριο στόμιο συνολικού πλάτους 25 μέτρων με τσιμεντένιες ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις και ένα δευτερεύον στόμιο

πλάτους 6 μέτρων που λειτουργεί μόνον ως εσοδευτικό. Πλάι στις κύριες ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις και σε επικοινωνία με την ανατολική ιχθυοπαγίδα έχει τεχνητά σχηματιστεί ένα παραλληλόγραμμο ονομαζόμενο «τέντο» όπου μπορούν να διοχετεύονται υπομεγέθη ψάρια. Έτσι η αλίευση τους μπορεί να γίνει κάποια άλλη χρονική στιγμή αφού θα έχουν μεγαλώσει σε επιθυμητό σημείο ή σε περίοδο όπου δεν θα υπάρχουν ποσότητες ψαριών αλλά θα έχει αυξημένη ζήτηση συνεπώς ικανοποιητική τιμή πώλησης. Ακόμα μία υποτυπώδης επικοινωνία με την θάλασσα για μικρά διαστήματα πραγματοποιείται με δυο σωλήνες (κιούνια) στην αμμονησίδα που οριοθετεί την περιοχή «Μούντες».

Εικόνα 9. Η λιμνοθάλασσα της Θολής (χάρτης). (ivari-tholi.blogspot.com, n.d.)

4.2 Οι υποδομές της λιμνοθάλασσας θολής

Πρόκειται για ένα συγκρότημα από κτίρια και πελάδες τα οποία βρίσκονται στο χερσαίο τμήμα της λιμνοθάλασσας της Θολής με συνολική επιφάνεια 304,5 τμ. ενώ τα υπόστεγα αυτών των κτιρίων έχουν 356,8 τμ. αντίστοιχα.

Το πρώτο κτήριο αποτελείται από τον χώρο εστίασης των εργαζομένων, το μαγειρείο, τον χώρο συγκέντρωσης ψαριών και από δύο αποθήκες. Το κτίριο αυτό έχει υπόστεγα στις τρεις πλευρές του. Στην μπροστινή πλευρά πάνω στην επιφάνεια της στέγης του βρίσκονται τοποθετημένα φωτοβολταϊκά πάνελ τα οποία καλύπτουν ένα μέρος από ηλεκτρική ενέργεια

που χρειάζονται για να καλύπτονται οι βασικές ανάγκες. Το κτήριο έχει επιφάνεια 123,26 τμ. και τα υπόστεγα του 173,93 τμ.

Ο χώρος διαμονής του προσωπικού αποτελείται από πέντε πελάδες, οι οποίοι συνδέονται με τα εξωτερικά υπόστεγα μέσω ξύλινων διαδρόμων. Κάθε οικίσκος αποτελείται από δύο δωμάτια και ένα διάδρομο. Έχει επιφάνεια 28,4 τμ. και υπόστεγα με επιφάνεια 13,3 τμ. Το έβδομο κτήριο είναι ισόγειο μονόχωρο, ορθογωνικής κάτοψης, με δίρριχτη στέγη. Χρησιμοποιείται σαν χώρος αποθήκευσης και η κατασκευή του είναι εξ ολοκλήρου ξύλινη με επικάλυψη της στέγης από γαλβανισμένη λαμαρίνα. Το Εκκλησάκι Άγιος Ιωάννης ο θεολόγος, είναι το όγδοο κτήριο το οποίο έχει επιφάνεια 23,72 τ.μ. Στη συνέχειά του δυτικά εφάπτεται υπόστεγο επιφάνειας 15,15 τ.μ. Το ένατο κτήριο αποτελείται από δύο χώρους με ξεχωριστές εισόδους. Έχει επιφάνεια 20,7 τ.μ. Το δέκατο κτήριο είναι μονόχωρο με επιφάνεια 4.00τ.μ. Τρία κτίσματα με αρ. 11, 12, 13 ακόμη βρίσκονται στο χώρο του διβαριού της Θολής, εντός της λιμνοθάλασσας και επικοινωνούν με το χερσαίο τμήμα το καθένα με ανεξάρτητες μικρές ξύλινες εξέδρες. Το δέκατο τέταρτο κτήριο το παρατηρητήριο, είναι ξυλοκατασκευή όπου στο υπερυψωμένο τμήμα του ανεβαίνει ξύλινη σκάλα, που οδηγεί στον περιμετρικό υπόστεγο εξώστη 14,75 τ.μ. και σε κλειστό τμήμα επιφάνειας 7,38 τ.μ. Περί νομιμοποίησης κτιριακών υποδομών σύμφωνα με το τροποποιημένο αρ.35 του Αλιευτικού Κώδικα όπως περιλαμβάνεται στην παρ. 1.8 του αρ. 10 του ν.4492/2017, πριν από την έκδοση του νόμου, όλες οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις και οικοδομικές υποδομές δημόσιων ιχθυοτροφείων που οργανώθηκαν από το ελληνικό κράτος ή την τοπική αυτοδιοίκηση ήταν απαραίτητες για τη βιομηχανία ιχθυοκαλλιέργειας και θεωρήθηκαν ότι ανεγέρθηκαν νόμιμα. όπου το αρμόδιο γραφείο πολεοδομίας εκδίδει πιστοποιητικό για το σκοπό αυτό. Το Γραφείο Πολεοδομίας εκδίδει το προαναφερθέν πιστοποιητικό υποβάλλοντας μια τεχνική έκθεση, με το κόστος να το χρεώνεται ο μισθωτής.

Εικόνα 10. Παρατηρητήριο στο διβάρι της Θολής

4.3 Παρουσίαση του «Προφήτη Ηλία»

Για την σύνταξη της παρούσας ενότητας, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη και συζήτηση με εκπρόσωπους του συνεταιρισμού Προφήτη Ηλία και μας δόθηκαν στοιχεία όπως αυτά της ίδρυσης αλλά και της λογιστικής εικόνας των τελευταίων χρόνων.

- *Στοιχεία ίδρυσης*

Ο Αλιευτικός Αγροτικός Συνεταιρισμός δημιουργήθηκε το 2006 και έχει υπό την εκμετάλλευσή του το ιχθυοτροφείο Θολή, μέσω δημοπρασίας, το οποίο εντάσσεται στο σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου-Αιτωλικού από 26/3/2010 μέχρι και σήμερα.

Η κύρια δραστηριότητα του αλιευτικού αγροτικού συνεταιρισμού είναι η αλιεία ψαριών και η άμεση προώθηση αυτών στο εμπόριο.

Κάποιες ακόμα δραστηριότητες του συνεταιρισμού είναι η ένταξη σε επενδυτικά προγράμματα όπως ΕΣΠΑ και LEADER ΑΛΙΕΙΑΣ, όπου αυτά έχουν σκοπό την

καλύτερευση των συνθηκών τόσο στα ζητήματα της αλιείας όσο και στην διαβίωση των ψαράδων στις εγκαταστάσεις του ιχθυοτροφείου.

Τέλος έχουν ξεκινήσει κάποια βήματα στον αγροτουρισμό με σκοπό την ανάδειξη του φυσικού τοπίου της περιοχής, τον τρόπο λειτουργίας των φυσικών ιχθυοτροφείων, της τοπικής κουζίνας και γενικά ο επισκέπτης να νιώσει τον ορισμό της φιλοξενίας.

4.4 Λογιστική Εικόνα

Σε αυτή την ενότητα θα αναφέρουμε τα στοιχεία εσόδων – εξόδων του συνεταιρισμού Προφήτη Ηλία από το 2015 μέχρι και το 2019, τα στοιχεία αυτά μας δόθηκαν από εκπροσώπους του Συνεταιρισμού Προφήτη Ηλία. Στην συνέχεια θα αναλύσουμε τα έσοδα – έξοδα των μηνών που παρατηρείται μεγαλύτερη αύξηση αλλά και μείωση και τέλος θα αναφέρουμε το καθαρό κέρδος του συνεταιρισμού και πως τα μοιράζονται οι συντάταιροι.

4.4.1 Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2015

Μηνιαία Κατάσταση Εσόδων

Πίνακας 1. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2015

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	Παροχή	ΧΟΝ.ΠΩΛ.	Επιχορηγήσεις	ΧΟΝ.ΠΩΛ. με	ΦΠΑ
Ιαν.	43.812,94	38.772,50	-	-	-	38.772,50	5.040,44
Φεβ.	56.227,00	54.634,50	-	27.000,00	-	27.634,50	3.592,50
Μαρ.	22.416,79	20.183,00	-	3.000,00	-	17.183,00	2.233,79
Απρ.	11.586,45	10.342,00	-	-	-	10.342,00	1.344,46
Μάι.	9.987,51	8.835,50	-	-	-	8.838,50	1.149,01
Ιουν.	8.337,81	7.378,50	-	-	-	7.375,50	969,21
Ιουλ.	6.376,82	5.543,20	-	-	-	5.643,20	733,62
Αυγ.	9.312,99	6.241,58	-	-	-	8.241,50	1.071,41
Σεπ.	15.471,91	13.691,99	-	-	-	13.691,99	1.779,92
Οκτ.	34.649,06	30.599,80	162,60	-	-	30.437,20	4.049,26
Νοε.	33.147,66	28.548,01	7.756,10	-	-	20.891,91	4.499,65
Δεκ.	67.581,17	65.206,06	-	14.250,00	32.857,16	18.100,90	2.353,11

Συν.	320.966,32	292.191,74	7.916,70	44.250,00	32.857,16	207.155,88	28.806,58
Γενικό	320.966,32	292.191,74	7.916,70	44.250,00	32.857,16	207.155,88	28.806,58

Μηνιαία Κατάσταση Εξόδων

Πίνακας 2. Ετήσια Κατάσταση εξόδων για το 2015.

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΚΑΥ. -	ΕΚΣΥΧΡ/	ΕΠΕΝΔ.	ΔΙΑΦ.	ΕΓΓ/ΤΙΚ	ΕΝΟΙΚ. -	ΜΙΣΘΟΙ	ΦΠΑ
Ιαν.	7.592,48	6.708,24	1.480,09	2.175,18	-	344,82	-	2.708,15		884,24
Φεβ.	1.892,16	1.550,94	950,64	391,50	-	206,80	-	-		341,22
Μαρ	16.671,08	15.650,92	1.681,86	1.450,00		2.473,00	7.860,00	2.186,06		1.220,1
Απρ.	8.350,23	7.312,96	1.353,68	2.133,21	-	617,92	-	3.208,15		1.037,2
Μάι.	14.510,05	11.841,07	1.594,78	9.811,11	-	435,18	-	-		2.668,9
Ιουν.	13.154,18	10.742,34	1.193,88	8.380,50	-	1.165,96	-	-		2.411,8
Ιουλ.	4.029,92	3.720,63	954,38	200,00	-	380,19	-	2.186,06		309,29
Αυγ.	10.142,97	9.064,04	1.669,37	957,00	-	3.729,52	-	2.708,15		1.078,9
Σεπ.	7.967,84	7.196,91	963,51	1.513,00	-	2.534,34	-	2.186,08		770,93
Οκτ.	17.141,99	16.478,11	578,22	1.250,86	-	2.523,65	-	12.125,38		663,88
Νοε.	37.370,88	31.290,33	1.835,97	20.095,89	2.336,00	4.314,32	-	2.708,15		6.080,5
Δεκ.	115.645,0	113.355,9	485,96	4.971,27	2.547,62	4.165,00	-	2.186,06	99.000,0	2.289,1
Συν.	254.666,8	234.912,4	14.644,34	53.329,52	4.883,62	22.892,7	7.860,00	32.202,22	99.000,0	19.752
Γενι	254.666,8	234.912,4	14.644,34	53.329,52	4.883,62	22.892,7	7.860,00	32.202,22	99.000,0	19.752,

Για το 2015 τα κέρδη ήταν 57.269,34€ και αυτό προκύπτει από την καθαρή αξία των εσόδων μείων την καθαρή αξία των εξόδων.

Επίσης το κέρδος αυτό το μοιράζονται οι συνεταίροι ισάριθμα. Οι συνέταιροι για το 2015 ήταν 11 άτομα, άρα διαιρούμε τα κέρδη με τους συνέταιρους και προκύπτει το ποσό των 5.206,30 € για τον καθένα.

Τέλος παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα περισσότερα έσοδα είναι ο μήνας Δεκέμβριος και αυτό οφείλεται στον γεγονός ότι ο συνεταιρισμός πήρε επιχορήγηση ύψους 32.857,16 €. Επίσης παρατηρούμε ότι οι μήνες με τα λιγότερα έσοδα είναι οι μήνες Μάιος, ο Ιούνιος και ο Ιούλιος και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εκείνη την περίοδο ο συνεταιρισμός πραγματοποίησε βελτιώσεις των παγίων (εξοπλισμός – μηχανήματα) και αυτό οδήγησε στη αύξηση των εξόδων.

4.4.2 Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2016

Μηνιαία κατάσταση Εσόδων

Πίνακας 3. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2016

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΕΝΔΟΚ.	ΧΟΝ.ΠΩ	Επιχορηγήσεις	ΧΟΝ.ΠΩΛ. με	ΒΕΛΤΙΩΤΙ	ΦΠΑ
Ιαν.	38.747,49	37.108,40	-	24.500,00	-	12.608,40	-	1.639,09
Φεβ.	30.949,59	27.383,70	-	-	-	27.383,70	-	3.559,99
Μαρ.	8.924,18	7.997,50	-	-	-	7.897,50	-	1.025,68
Απρ.	16.464,82	16.464,82	-	-	16.464,82	-	-	
Μάι.	5.000,00	5.000,00	-	-	-	-	5.000,00	
Ιουν.	17.726,40	16.814,50	-	-	-	7.014,50	9.800,00	911,90
Ιουλ.	9.380,12	8.301,00	-	-	-	8.301,00	-	1.079,12
Αυγ.	7.678,34	6.795,00	-	-	-	6.795,00	-	883,34
Σεπ.	15.595,66	13.805,00	-	-	-	13.805,00	-	1.794,66
Οκτ.	55.283,56	48.923,50	-	-	-	48.923,50	-	6.380,06
Νοε.	38.998,00	34.511,50	-	-	-	34.511,50	-	4.486,50
Δεκ.	90.243,51	86.526,50	40.710,00	-	-	43.615,50	-	5.718,01
Συν.	334.999,67	307.530,42	40.710,00	24.500,00	16.464,82	21.055,60	14.800,00	27.459,25
Γενικ	334.999,67	307.530,42	40.710,00	24.500,00	16.464,82	21.055,60	14.800,00	27.459,25

Μηνιαία Κατάσταση Εξόδων

Πίνακας 4. Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2016

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΚΑΥ. –	ΕΚΣΥΧΡ	ΕΠΕΝΔ.	ΔΙΑΦ.	ΕΓΓ/ΤΙΚΑ	ΕΝΟΙΚΙΟ	ΦΠΑ
Ιαν.	1.636,39	1.359,98	925,05	-	-	397,93	-	-	276,41
Φεβ.	5.097,01	4.580,37	828,71	-	90,49	1.053,02	-	2.706,15	416,64
Μαρ	23.215,50	22.775,26	1.100,19	96,69	-	2.934,01	11.015,00	7.107,37	940,24
Απρ.	13.719,01	11.205,49	1.639,81	5.600,00	3.505,47	460,21	-	-	2.513,52
Μάι.	16.556,22	13.614,56	1.725,21	4.117,42	2.057,54	3.006,24	-	2.706,15	1.940,66
Ιουν.	10.047,49	6.539,78	1.974,24	2.275,75	685,33	1.408,40	-	2.186,06	1.507,71
Ιουλ.	8.368,41	7.121,32	1.830,43	255,67	2.977,48	2.047,74	-	-	1.247,09
Αυγ.	7.737,43	7.136,41	2.264,42	-	103,70	2.060,14	-	2.708,15	601,02
Σεπ.	7.564,78	6.894,91	1.281,69	-	47,58	3.379,58	-	2.186,06	659,87
Οκτ.	10.350,42	9.271,62	2.498,30	-	1.495,39	5.277,93	-	-	1.078,60
Νοε.	16.557,36	14.531,95	2.628,96	924,61	4.554,15	3.693,05	-	2.706,15	2.335,41

Δεκ.	16.079,76	13.824,26	2.999,60	3.059,62	2.129,35	3.449,65	-	2.186,06	2.255,48
Συν.	136.238,78	120.455,93	21.798,58	16.329,76	17.646,48	29.167,93	11.015,00	24.498,15	15.782,85
Γενικ	136.238,78	120.455,93	21.798,58	16.329,76	17.646,48	29.167,93	11.015,00	24.498,15	15.782,85

Για το 2016 τα κέρδη ήταν 187.074,49€ και αυτό προκύπτει από την καθαρή αξία των εσόδων μείον την καθαρή αξία των εξόδων.

Επίσης το κέρδος αυτό το μοιράζονται οι συνεταίροι ισάριθμα. Οι συνέταιροι για το 2016 ήταν 15 άτομα, άρα διαιρούμε τα κέρδη με τους συνέταιρους και προκύπτει το ποσό των 12.471,63€ για τον καθένα.

Τέλος παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα περισσότερα έσοδα είναι ο μήνας Δεκέμβριος και αυτό οφείλεται στον γεγονός ότι ο συνεταιρισμός επεκτάθηκε στο εξωτερικό και πραγματοποίησε πωλήσεις ύψους 40.710,00€, δηλαδή έγινε η πώληση των χελιών. Επίσης παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα λιγότερα έσοδα για το 2016 ήταν ο μήνας Απρίλιος άλλα λόγω επιχορήγησης, προκύπτει ότι ο μήνας με τα λιγότερα έσοδα είναι ο Μάιος. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εκείνη την περίοδο υπήρξε χαμηλή παραγωγή αλιείας και επιπλέον τον μήνα Μάιο ο συνεταιρισμός είχε τα περισσότερα έξοδα και αυτό προκύπτει στο ότι πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις αλλά και βελτιώσεις των παγίων (εξοπλισμός – μηχανήματα).

4.4.3 Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2017

Μηνιαία Κατάσταση Εσόδων

Πίνακας 5. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2017

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΕΝΔΟΚ.	ΧΟΝ.ΠΩΛ. Χωρίς	ΧΟΝ.ΠΩΛ. με	ΦΠΑ
Ιαν.	48.136,10	43.419,00	-	7.125,00	36.293,00	4.716,10
Φεβ.	19.499,85	17.255,50	-	-	17.255,50	2.243,35
Μαρ.	-	-	-	-	-	-
Απρ.	-	-	-	-	-	-
Μάι.	6.251,16	5.532,00	-	-	5.532,00	719,15
Ιουν.	10.127,07	8.962,00	-	-	5.962,00	1.165,07

Ιουλ.	9.369,96	8.292,00	-	-	8.292,00	1.077,98
Αυγ.	3.810,36	3.392,00	-	-	3.382,00	438,35
Σεπ.	7.534,29	6.667,50	-	-	6.557,50	565,79
Οκτ.	22.281,92	19.716,50	-	-	19.718,50	2.563,42
Νοε.	26.378,64	23.344,10	-	-	23.344,10	3.034,74
Δεκ.	41.306,99	37.992,90	12.500,00	-	25.492,90	3.314,09
Συν. Περιόδου	194.695,56	174.555,50	12.500,00	7.125,00	154.930,50	20.141,09
Γενικό Συν.	194.695,56	174.555,50	12.500,00	7.125,00	154.930,50	20.141,09

Μηνιαία Κατάσταση Εξόδων

Πίνακας 6. Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2017

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΚΑΥ. –	ΕΚΣΥΧΡ/	ΕΠΕΝΔ.	ΔΙΑΦ.	ΕΝΟΙΚΙΟ	ΦΠΑ
Ιαν.	2.676,14	2.202,19	1.891,57	-	210,60	100,00	-	475,95
Φεβ.	5.517,39	4.976,33	1.969,22	300,96	-	-	2.708,15	539,05
Μαρ	14.294,71	12.491,08	1.917,32	-	5.000,00	3.367,70	2.186,05	1.803,63
Απρ.	20.579,98	18.750,99	2.122,27	-	4.197,26	447,46	11.984,00	1.828,99
Μάι.	19.316,09	17.219,08	990,79	-	7.660,89	357,25	5.200,15	2.097,91
Ιουν.	15.367,05	12.649,92	1.967,93	5.925,64	862,75	1.806,64	2.186,06	2.517,13
Ιουλ.	7.386,26	5.983,15	1.334,85	3.428,01	1.029,94	190,35	-	1.395,11
Αυγ.	7.406,43	6.574,53	1.247,27	971,74	1.250,37	180,00	2.935,15	833,90
Σεπ.	6.302,88	5.601,43	1.641,00	608,16	397,60	589,55	2.365,01	701,45
Οκτ.	6.956,51	6.076,82	1.730,96	681,97	200,00	1.416,96	2.045,91	907,69
Νοε.	13.105,17	11.183,71	2.870,79	2.323,37	3.099,32	162,00	2.708,23	1.942,46
Δεκ.	10.218,26	8.387,77	5.556,86	387,11	1.102,75	1.340,95	-	1.830,49
Συν.	129.152,77	112.279,00	25.342,85	14.626,96	25.021,48	9.968,99	37.318,72	16.873,77
Γενικό	129.152,77	112.279,00	25.342,85	14.626,96	25.021,48	9.968,99	37.318,72	16.873,77

Για το 2017 τα κέρδη ήταν 62.276,50€ και αυτό προκύπτει από την καθαρή αξία των εσόδων μείων την καθαρή αξία των εξόδων.

Επίσης το κέρδος αυτό το μοιράζονται οι συνεταίροι ισάριθμα. Οι συνεταίροι για το 2017 ήταν 15 άτομα, άρα διαιρούμε τα κέρδη με τους συνέταιρους και προκύπτει το ποσό των 4.151,76 € για τον καθένα.

Τέλος παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα περισσότερα έσοδα είναι ο μήνας Ιανουάριος και αυτό οφείλεται στον γεγονός ότι ο συνεταιρισμός τον μήνα αυτό δεν είχε αρκετά έξοδα σε σχέση

με τους υπόλοιπους μήνες. Επίσης παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα λιγότερα έσοδα είναι ο μήνας Αύγουστος και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εκείνη την περίοδο υπήρξε χαμηλή παραγωγή αλιείας και αυτό οδήγησε στην μη αύξηση των εσόδων.

4.4.4 Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2018

Μηνιαία Κατάσταση Εσόδων

Πίνακας 7. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2018

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΧΟΝ.ΠΩΛ.	ΧΟΝ.ΠΩΛ. με	ΧΟΝ.ΠΩΛ. με	ΦΠΑ
Ιαν.	28.413,29	25.144,50	-	25.144,50	-	3.268,79
Φεβ.	20.610,50	18.561,50	2.800,00	15.761,50	-	2.049,00
Μαρ.	-	-	-	-	-	-
Απρ.	-	-	-	-	-	-
Μάι.	-	-	-	-	-	-
Ιουν.	10.971,75	9.709,50	-	9.709,50	-	1.262,25
Ιουλ.	9.787,50	8.661,50	-	8.661,50	-	1.126,00
Αυγ.	5.174,85	4.579,50	-	4.579,50	-	595,35
Σεπ.	15.250,49	13.496,00	-	13.496,00	-	1.754,49
Οκτ.	24.503,02	21.656,70	-	21.375,50	281,20	2.846,32
Νοε.	24.884,57	22.002,90	-	21.809,30	193,60	2.881,67
Δεκ.	36.663,75	32.441,40	-	32.396,20	45,20	4.222,35
Συν.	176.259,72	156.253,50	2.800,00	152.933,50	520,00	20.006,22
Γενικό	176.259,72	156.253,50	2.800,00	152.933,50	520,00	20.006,22

Μηνιαία Κατάσταση Εξόδων

Πίνακας 8. Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2018

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΚΑΥΣ. –	ΕΚΣΥΧΡ/Σ	ΕΠΕΝΔ.	ΔΙΑΦ.	ΕΝΟΙΚΙΟ -	ΦΠΑ
Ιαν.	7.689,07	6.215,91	1.504,26	2.750,23	-	1.961,42	-	1.473,16
Φεβ.	15.019,07	12.255,13	2.249,63	7.333,00	-	2.672,50	-	2.763,94
Μαρ	22.199,24	21.573,58	1.671,95	800,00	-	473,48	18.628,15	625,56

Απρ.	5.503,18	4.946,38	1.028,34	1.014,13	-	2.903,91	-	556,80
Μάι.	4.141,74	3.395,77	1.921,58	1.407,89	-	63,30	-	745,97
Ιουν.	3.849,40	3.127,89	1.443,27	1.460,67	-	213,50	-	721,51
Ιουλ.	6.958,45	5.633,20	1.711,71	2.503,07	-	1.418,42	-	1.325,25
Αυγ.	7.762,77	6.283,53	1.488,82	4.596,42	-	195,29	-	1.479,24
Σεπ.	4.022,43	3.267,16	1.887,04	785,85	-	604,17	-	755,27
Οκτ.	11.494,30	9.726,01	5.062,76	769,73	-	3.893,52	-	1.768,29
Νοε.	14.215,82	11.551,29	2.729,90	4.595,80	417,52	3.808,77	-	2.664,53
Δεκ.	26.195,08	21.165,68	3.754,56	7.632,00	-	1.249,12	8.530,00	5.029,40
Συν.	129.050,55	109.141,53	26.459,67	35.648,79	417,52	19.547,40	27.158,15	19.909,02
Γενικό	129.050,55	109.141,53	26.459,67	35.648,79	417,52	19.547,40	27.158,15	19.909,02

Για το 2018 τα κέρδη ήταν 47.111,97€ και αυτό προκύπτει από την καθαρή αξία των εσόδων μείων την καθαρή αξία των εξόδων.

Επίσης το κέρδος αυτό το μοιράζονται οι συνεταίροι ισάριθμα. Οι συνέταιροι για το 2018 ήταν 12 άτομα, άρα διαιρούμε τα κέρδη με τους συνέταιρους και προκύπτει το ποσό των 3.925,99 € για τον καθένα.

Τέλος παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα περισσότερα έσοδα είναι ο μήνας Δεκέμβριος και αυτό οφείλεται στον γεγονός ότι ο συνεταιρισμός είχε υψηλότερη παραγωγή σε σχέση με του υπόλοιπους μήνες. Επίσης παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα λιγότερα έσοδα είναι ο μήνας Αύγουστος και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εκείνη την περίοδο ο συνεταιρισμός πραγματοποίησε βελτιώσεις των παγίων (εξοπλισμός – μηχανήματα) και αυτό οδήγησε στη αύξηση των εξόδων.

4.4.5 Ετήσια Κατάσταση Εσόδων – Εξόδων για το 2019

Μηνιαία Κατάσταση Εσόδων

Πίνακας 9. Ετήσια κατάσταση εσόδων για το 2019

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	Παροχή	ΧΟΝ.ΠΩΛ.	Επιχορηγήσεις	ΧΟΝ.ΠΩΛ. με	ΦΠΑ
Ιαν.	26.916,16	23.819,60	-	-	-	23.819,60	3.096,56
Φεβ.	45.042,71	42.757,50	-	25.179,00	-	17.578,50	2.285,21

Μαρ.	-	-	-	-	-	-	-
Απρ.	-	-	-	-	-	-	-
Μάι.	-	-	-	-	-	-	-
Ιουν.	5.400,26	4.779,00	-	-	-	4.779,00	621,28
Ιουλ.	18.531,97	15.457,92	9.677,42	-	-	5.780,50	3.074,05
Αυγ.	16.207,60	14.343,00	-	-	-	14.343,00	1.864,60
Σεπ.	17.168,10	15.193,00	-	-	-	15.193,00	1.975,10
Οκτ.	53.642,35	51.441,25	-	-	34.509,76	16.931,50	2.201,10
Νοε.	17.988,14	15.916,70	-	-	-	15.916,70	2.069,44
Δεκ.	21.818,27	19.308,20	-	-	-	19.308,20	2.510,07
Συν.	222.715,59	203.018,18	9.677,42	25.179,00	34.509,76	133.652,00	19.697,41
Γενικό	222.715,59	203.018,18	9.677,42	25.179,00	34.509,76	133.652,00	19.697,41

Μηνιαία Κατάσταση Εξόδων

Πίνακας 10.Ετήσια κατάσταση εξόδων για το 2019

	Συν. Αξία	Καθ. Αξία	ΚΑΥ. –	ΕΚΣΥΧΡ/Σ	ΕΠΕΝΔ.	ΔΙΑΦ.	ΕΝΟΙΚΙΟ	ΦΠΑ
Ιαν.	2.501,25	2.096,99	1.619,69	-	-	479,30	-	402,26
Φεβ.	7.229,47	5.975,23	4.703,52	543,69	-	728,02	-	1.254,24
Μαρ	7.864,62	6.808,97	1.374,50	2.759,83	-	2.674,64	-	1.055,65
Απρ.	2.869,54	2.345,26	1.445,58	809,71	-	90,00	-	524,25
Μάι.	9.009,05	8.433,35	1.725,08	827,45	-	52,50	5.828,32	575,70
Ιουν.	4.343,17	3.561,96	1.965,27	1.209,47	-	387,22	-	781,21
Ιουλ.	7.632,17	6.186,51	5.856,82	104,69	-	225,00	-	1.445,66
Αυγ.	2.762,03	2.236,50	1.935,77	24,20	-	276,53	-	525,53
Σεπ.	2.843,52	2.327,76	1.623,23	550,66	-	153,87	-	515,76
Οκτ.	6.783,09	5.782,91	1.751,90	1.122,53	-	2.908,48	-	1.000,18
Νοε.	31.068,72	28.076,81	3.559,25	6.500,48	-	2.707,63	15.309,45	2.991,91
Δεκ.	16.252,21	13.187,06	4.670,99	2.454,35	5.000,00	1.062,32	-	3.065,15
Συν.	101.158,84	87.021,34	32.231,00	16.907,06	5.000,00		21.137,77	14.137,50
Γενικό	101.158,84	87.021,34	32.231,00	16.907,06	5.000,00		21.137,77	14.137,50

Για το 2019 τα κέρδη ήταν 115.996,84€ και αυτό προκύπτει από την καθαρή αξία των εσόδων μείον την καθαρή αξία των εξόδων.

Επίσης το κέρδος αυτό το μοιράζονται οι συνεταίροι ισάριθμα. Οι συνεταίροι για το 2019 ήταν 11 άτομα, άρα διαιρούμε τα κέρδη με τους συνεταίρους και προκύπτει το ποσό των 10.545,16€ για τον καθένα.

Τέλος παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα περισσότερα έσοδα είναι ο μήνας Οκτώβριος και αυτό οφείλεται στον γεγονός ότι ο συνεταιρισμός πήρε επιχορήγηση ύψους 34.509,76 €. Επίσης παρατηρούμε ότι ο μήνας με τα λιγότερα έσοδα για το 2019 ήταν ο μήνας Ιούνιος και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εκείνη την περίοδο υπήρξε χαμηλή παραγωγή αλιείας και αυτό οδήγησε στην μη αύξηση των εσόδων.

Το πραγματικό ποσό που λαμβάνει ο κάθε συνεταίρος δεν συμπίπτει ακριβώς με το κέρδος δια το πλήθος των συνεταίρων όπως στους παραπάνω πίνακες. Από το τελικό κέρδος πρώτα κρατείτε ένα μέρος για αποθεματικό κεφάλαιο για την επομένη αλιευτική χρονία και έπειτα μοιράζεται στους συνεταίρους δια το πλήθος αυτών. Το αλιευτικό έτος δεν συμπίπτει με το οικονομικό έτος. Τα στοιχεία που παραθέτουμε στους παραπάνω πίνακες αφορούν το οικονομικό έτος δηλαδή Ιανουάριο με Δεκέμβριο. Σύμφωνα με τον αλιευτικό κώδικα για τους μισθωτές λιμνοθαλασσών αλιευτικό έτος θεωρείτε από τον Ιούνιο μέχρι τον Φεβρουάριο. Από Μάρτιο μέχρι Μάιο θεωρείτε "νεκρή" περίοδος. Ο συνεταιρισμός τηρεί βιβλία β κατηγορίας.

4.5 Στοιχεία αλιευτικής εκμετάλλευσης.

Για τα έτη 2007-2017 όσον αφορά στην Θολή τα παραγωγικά αποτελέσματα σε Ποσότητα (Kg) και Αξία παραγωγής (€) εμφανίζονται στον ακόλουθο πίνακα, όπου την περίοδο 2007-2012 έχουν καταγραφεί ετήσια οι παραγωγές ενώ την επόμενη περίοδο αναφέρονται οι παραγωγές των αλιευτικών ετών:

Πίνακας 11. Παραγωγικά αποτελέσματα σε Ποσότητα (Kg) και Αξία παραγωγής (€) από το 2007 μέχρι στο 2017.

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (Kg)	ΑΞΙΑ (€)	ΑΞΙΑ/ΚΙΛΟ (€)
2007	14.345	99.254	6,9
2008	7.795	32.631	4,2
2009	13.233	65.636	5,0
2010	20.002	75.657	3,8
2011	32.080	73.225	2,3
2012(*)	26.740	52.947	2,0
2013-14	35.907	111.226	3,1
2014-15	66.915	203.772	3,0
2015-16	75.009	220.296	2,9
2016-17	67.637	272.443	4,0
<i>ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 2012-2017</i>	<i>54.442</i>	<i>172.137</i>	

Η παραγωγή διατίθεται στην αγορά μέσω χονδρεμπόρων. Στο διάγραμμα που ακολουθεί εμφανίζεται η ποσότητα παραγωγής (σε Kg) για τα έτη 1990-2016.

Εικόνα 11. Ποσότητα παραγωγής (σε Kg) για τα έτη 1990-2016

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται τα παραγωγικά αποτελέσματα και το προβλεπόμενο ελάχιστο ενοίκιο της τελευταίας δεκαετίας καθώς και τα καταβαλλόμενα ενοίκια κατόπιν δημοπρασίας.

Έτος	Ποσότητα (Kg)	Αξία (€)	Μέση αξία κιλού (€)	Ενοίκιο (€)	Ενοίκιο που καταβλήθηκε	Τρόπος καθορισμού ενοικίου
2007	11.432	81.680	7,1	25.000	25.000	Ελάχιστο ενοίκιο
2008	8.760	39.144	4,5	25.000	25.000	Ελάχιστο ενοίκιο
2009	13.610	69.185	5,1	25.000	25.000	Ελάχιστο ενοίκιο
2010	21.573	83.168	3,9	106.000	106.000	Δημοπρασία
2011	35.484	120.648	3,4	106.000	106.000	Δημοπρασία
2012	26.740	52.947	2,0	106.000		Δημοπρασία
2013	35.907	111.226	3,1	10.984		Ελάχιστο ενοίκιο
2014	66.915	203.772	3,0	10.984		Ελάχιστο ενοίκιο
2015	75.009	220.296	2,9	10.984		Ελάχιστο ενοίκιο
2016	67.637	272.443	4,0	10.984		Ελάχιστο ενοίκιο

Πίνακας 12. Παραγωγικά αποτελέσματα για το έτος 2007 έως το 2016

Σχετικά με τα παραπάνω στοιχεία επισημαίνουμε τα ακόλουθα :

- Στο διάστημα 2010-2012 που καταβαλλόταν το ενοίκιο που προέκυψε από την δημοπρασία, η πραγματική απασχόληση στο ιχθυοτροφείο είχε περιοριστεί στα 6 άτομα έναντι των 14 που έφτασε τα τελευταία χρόνια.

- Τα έτη 2007 έως 2009 όπου εμφανίζονται οι μεγαλύτερες μέσες ανά κιλό αξίες των αλιευμάτων παρατηρείται πολύ μικρή δηλούμενη συνολική παραγωγή, οπότε οι εμφανιζόμενες υψηλές τιμές προέκυπταν από την αξία των εξαγόμενων χελιών.
- Το 2012 πιστοποιήθηκαν μεγάλες ποσότητες απώλειας αλιευμάτων ιδιαίτερα χελιών λόγω καταστροφής των οροθετικών αναχωμάτων από έντονα καιρικά φαινόμενα
- Το 2014 δεν έγινε εξαγωγή χελιών τον μήνα Δεκέμβριο (λόγω του τραγικού ναυτικού ατυχήματος στην γραμμή Πάτρα-Ιταλία όπου καταστράφηκαν 3 ειδικά αυτοκίνητα μεταφοράς ενώ χάθηκαν και οι οδηγοί τους) με συνέπεια σημαντική απώλεια στην αξία των αλιευμάτων.

Τα παραπάνω στοιχεία μας δόθηκαν από εκπροσώπους τους Συνεταιρισμού Προφήτη Ηλία.

4.6 Στοιχεία Απασχόλησης

Στην εκμετάλλευση του ιχθυοτροφείου ορίζεται να συμμετέχουν κατ' ελάχιστο 12 μέλη.

Για παράδειγμα από τα υποβαλλόμενα από τον συνεταιρισμό στοιχεία προκύπτει ότι το έτος 2016, συμμετείχαν 16 μέλη του στην εκμετάλλευση τα οποία για το σύνολο της απασχόλησής τους, έλαβαν τα ακόλουθα ποσά:

	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	ΜΕΡΙΣ ΜΑ/ΑΜ ΟΙΒΕΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ
1	X	X	X	8000	1/3/2016
2	X	X	X	8000	1/3/2016

3	X	X	X	8000	1/3/2016
4	X	X	X	8000	1/3/2016
5	X	X	X	8000	1/3/2016
6	X	X	X	8000	1/3/2016
7	X	X	X	8000	1/3/2016
8	X	X	X	8000	1/3/2016
9	X	X	X	8000	1/3/2016
10	X	X	X	8000	1/3/2016
11	X	X	X	8000	1/3/2016
12	X	X	X	8000	1/3/2016
13	X	X	X	8000	1/3/2016
14	X	X	X	8000	1/3/2016
15	X	X	X	8000	1/3/2016
16	X	X	X	3600	1/3/2016

Πίνακας 13. Αμοιβές για το έτος 2016

Προσδιορισμός Απασχόλησης

Τα έξοδα της εκμετάλλευσης με βάση τα υποβληθέντα από τον συνεταιρισμό στοιχεία, αλλά και λόγω των αλιευτικών υποδομών (σύγχρονες μόνιμες) που διαθέτει είναι σχετικά περιορισμένα σε σχέση με τις λιμνοθάλασσες που έχουν εξ ολοκλήρου ξύλινους παραδοσιακού τύπου ιχθυοφραγμούς. Ο συνεταιρισμός της Θολής έχει ξύλινους παραδοσιακούς φραγμούς μήκους 2.000 μέτρων και τα έξοδα συντήρησης των εγκαταστάσεων έφτασαν τις 31.000€. Τα έξοδα ενοικίου σύμφωνα με τις ανωτέρω παρουσιάζόμενες εκτιμήσεις θα πρέπει να κυμαίνονται (με βάση το 10%) περί τις 20.000€ - 25.000€. Στα ανωτέρω ποσά δεν περιλαμβάνονται φόροι και λειτουργικά έξοδα.

Ο αριθμός των συμμετεχόντων στην εκμετάλλευση προφανώς σχετίζεται με την εκτιμώμενη παραγωγική ικανότητα. Ειδικότερα και προκειμένου για αλιευτικούς συνεταιρισμούς επισημαίνεται ότι με βάση τον νόμο 4384/2016 ελάχιστος αριθμός είναι 10 μέλη. Από την άποψη αυτή και προκειμένου ο συνεταιρισμός να τύχει των ευνοϊκών προϋποθέσεων που προβλέπει ο νόμος 420/1970 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, θα πρέπει τα μέλη αυτά να συμμετέχουν ισότιμα στην εκμετάλλευση. Ο νόμος προβλέπει ότι στις συμβάσεις θα ορίζεται ο ελάχιστος αριθμός απασχολούμενων. Αν ο αριθμός αυτός είναι μεγαλύτερος του ελαχίστου αριθμού που προβλέπει ο νόμος, ο αριθμός αυτός μπορεί να καλύπτεται από επιπλέον μέλη του συνεταιρισμού και όταν αυτό δεν είναι δυνατό από απασχολούμενους με καθεστώς νόμιμης εργασίας.

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, ως ελάχιστος αριθμός απασχόλησης στην Θολή προκύπτουν τα 14 άτομα, εκ των οποίων το σύνολο των μελών του συνεταιρισμού θα απασχολείται ισότιμα και αυτό θα προκύπτει από τα καταβληθέντα ποσά αμοιβής, όπως αυτά θα βεβαιώνονται. Επιπλέον για τους τυχόν πρόσθετους εργαζόμενους εκτός συνεταιρισμού θα πληρούνται, στο σύνολό τους, οι προϋποθέσεις νόμιμης απασχόλησης.

Τα παραπάνω στοιχεία μας δόθηκαν από εκπροσώπους τους Συνεταιρισμού Προφήτη Ηλία.

4.7 Η εκμετάλλευση (Εκτελεσθέντα Έργα)

Στην περιοχή της Θολής έχουν εκτελεστεί τα τελευταία χρόνια έργα με χρηματοδότηση του λογαριασμού βελτιωτικών έργων, έργα μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων καθώς και έργα τα οποία συνέβαλλε και ο ίδιος ο συνεταιρισμός για την επίτευξη τους. Τα έργα αυτά αποσκοπούν στην καλύτερη λειτουργία του διβαριού.

Τα έργα που έγιναν είναι:

- Συντήρηση σύγχρονων ιχθυοσυλληπτικών εγκαταστάσεων.

- Νέες πόρτες με θυρίδες διαφυγής για υπομεγέθη ψάρια, όπου τα ψάρια μπορεί να φύγουν είτε προς την ανοικτή θάλασσα η προς τη τάφρο διαχείμασης (τέντο) .
- Κατασκευή έργου για εσόδευση και καλύτερη κυκλοφορία των νερών στο ανατολικό τμήμα της λιμνοθάλασσας Θολής (περιοχή "Μουντές"). Για να γίνει η κατασκευή αυτή φράχτηκε η επικοινωνία με την θάλασσα και τοποθετήθηκαν μεγάλες σωληνώσεις (κιούνια) .Στα κιούνια πάνω υπάρχουν και πόρτες οι οποίες ανοίγουν και κλείνουν με την πίεση του νερού.
- Συντήρηση των εγκαταστάσεων διαμονής των ψαράδων.
- Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου και κεντρικού στομίου εσόδευσης .
- Δημιουργία χωρισμάτων στο τέντο, και σκέπασμα αυτών με δίχτυ για αποφυγή προσέγγισης από ψαροφάγα πουλιά όπως ο κορμοράνος, με σκοπό την καλύτερη διαχείριση των υπομεγεθών ψαριών.
- Βελτίωση εξοπλισμού και μηχανημάτων.

Εικόνα 12. Διαμόρφωση στομίου στην περιοχή Μούντες

Στον Ενιαίο λογαριασμό για τα εγχειοβελτιωτικά έργα όπου καταβάλλονταν τα ποσά από όλους τους μισθωτές των ιχθυοτροφείων της λιμνοθάλασσας παραμένουν 42.560,76€. Τα ποσά αυτά διαχειρίζονται για την κάλυψη αναγκών στις υφιστάμενες υποδομές ή σε επείγουσες ανάγκες παρεμβάσεων με κριτήριο προστασία της δημόσιας περιουσίας και τις ανάγκες των συνεταιρισμών. Για τον λόγο αυτό τα έργα που εκτελούνταν στα διαφορετικά ιχθυοτροφεία δεν αντιστοιχούσαν στα καταβαλλόμενα ποσά από τους μισθωτές ή και κάλυπταν ανάγκες ακόμα και σε περιπτώσεις που λόγω μίσθωσης με δημοπρασία ο μισθωτής δεν κατέβαλε βάσει νόμου τα σχετικά ποσά. Σύμφωνα με το άρθρο 54 του 420/1970 όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 10 του αρ. 10 του ν. 4492/2017 «.....Τα έως την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης κατατεθειμένα ή οφειλόμενα ποσά στο λογαριασμό βελτιωτικών έργων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν έως την εξάντληση τους ως ίδια συμμετοχή σε επενδυτικά προγράμματα του μισθωτή αποκλειστικά για την κατασκευή μόνιμων έργων και εξοπλισμού κυριότητας του Δημοσίου καθώς και για την πληρωμή έργων αποκατάστασης του ιχθυοτροφείου, ύστερα από ακραία καιρικά και περιβαλλοντικά φαινόμενα». (forin.gr, 2017)

5 SWOT

Μέσα από την SWOT analysis μπορούμε να έχουμε μια πλήρη εικόνα από το εσωτερικό της επιχείρησης σε συνάρτηση με το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.

Η SWOT analysis αναλύει σε 4 άξονες την λειτουργία της επιχείρησης

Οι λειτουργίες της επιχείρησης χωρίζονται σε παράγοντες εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος.

Οι δυνατότητες της επιχείρησης (Strengths)

Οι αδυναμίες της επιχείρησης (Weaknesses)

Οι ευκαιρίες της επιχείρησής (Opportunities)

Οι απειλές της επιχείρησης (Threats)

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

1. Ο συνεταιρισμός έχει επιτύχει βέλτιστα παραγωγικά αποτελέσματα τα τελευταία 10 χρόνια παρόλο που η λειτουργία του ξεκίνησε καθώς ξέσπασε η οικονομική κρίση στην Ελλάδα.
2. Η ποιότητα των προϊόντων που παράγονται είναι εξαιρετική λόγω των ευνοϊκών, ιδιαίτερων κλιματολογικών και περιβαλλοντικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή, αλλά και του παραδοσιακού τρόπου διαχείρισης των αλιευμάτων.
3. Υπάρχει ικανός αριθμός αλιέων και αλιευτικών εργαλείων, με σημαντική αλιευτική παραγωγή, ιδιαίτερα σε είδη που θα μπορούσαν και να εξαχθούν όπως λαυράκια ,χέλια ,τσιπούρες
4. Επικρατεί ακόμα ο παραδοσιακός τρόπος αλιείας με ελάχιστες αλλαγές ώστε να υπάρξει η διευκόλυνση στους ψαράδες στη διαβίωση τους όπως στη διαμονή τους στις εγκαταστάσεις του ιχθυοτροφείου καθώς και στη χρήση νέων και ανθεκτικών εργαλείων που δεν είναι ευάλωτα με τα ισχυρά καιρικά φαινόμενα.

5. Υπάρχουν άτομα νεαρής ηλικίας που εργάζονται στον συνεταιρισμό.
6. Ύπαρξη υποδομών σε συνεργασία με κάποιους άλλους συνεταιρισμούς της περιοχής όπως Συσκευαστήριο Αυγοτάραχου, για την επεξεργασία των αλιευμάτων και των παράγωγων αυτών όπως το αυγοτάραχο για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παραγόμενων προϊόντων.
7. Οι κάτοικοι του Μεσολογγίου και του Αιτωλικού έχουν ιδιαίτερη προτίμηση στα τοπικά προϊόντα όπως αυγοτάραχο ,χέλια ,τσιπούρες .
8. Σε σχέση με διβάρια και ψαράδες άλλων περιοχών, φαίνεται να έχει δημιουργηθεί οικολογική συνείδηση, πολλοί από τους οποίους φαίνεται να έχουν κατανοήσει το ευαίσθητο περιβάλλον στο οποίο εργάζονται, αλλά και τους τρόπους προστασίας του για παράδειγμα η αντικατάσταση των πορτών με νέες όπου διαθέτουν θυρίδες διαφυγής για υπομεγέθη ψάρια .
9. Υπάρχει συνεργασία ανάμεσα σε πολλούς συνεταιρισμούς τόσο σε τοπικό επίπεδο αλλά και σε εγχώριο .
10. Οι συνεταιίροι φαίνονται απόλυτα θετικοί στην ανάπτυξη αλιευτικού οικοτουρισμού, έτσι η περιοχή μπορεί να αναπτυχθεί τόσο οικονομικά αλλά και πολιτιστικά μέσα από την επαφή.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

1. Τα παραγωγικά αποτελέσματα του συνεταιρισμού κάθε χρόνο δεν είναι τα ίδια δηλαδή δεν υπάρχει μια σταθερή παράγωγη, άρα και των οικονομικών αποτελεσμάτων.
2. Η αλιεία είναι ένα σκληρό επάγγελμα. Υπάρχουν πλέον περισσότερα ανταγωνιστικά και ελκυστικά επαγγέλματα όπως τα τουριστικά η πληροφορική όπου απομακρύνει τους νέους να ασχοληθούν.

3. Υπάρχει ο ανταγωνισμός με την εισαγωγή αλιευμάτων τα οποία δηλώνονται και πωλούνται ως ντόπια παραγωγή.
4. Τα διβάρια είναι ευάλωτα στα έντονα καιρικά φαινόμενα όπως δυνατοί αέρηδες και αύξηση της στάθμης της θάλασσας.
5. Διαπιστώνεται πως εποχιακά διεξάγεται παράνομη λαθραλιεία στους χώρους του διβαριού παρά την απαγόρευση της.
6. Υπάρχουν ελάχιστα επίσημα στοιχεία η δηλώσεις για τα αλιεύματα που πιάνονται και πωλούνται από τους επαγγελματίες η μη αλιείς εκτός των συνεταιρισμών.
7. Η μικρή τσιπούρα και τα κεφαλοειδή θεωρείται πως πουλιούνται σε πολύ μειωμένες τιμές στους τοπικούς έμπορους.
8. Οι εγκαταστάσεις για τη διαμονή των ψαράδων αλλά κυρίως για φιλοξενία τουριστών είναι ελάχιστες .
9. Δεν υπάρχει εμπειρία σε θέματα όπου αφορούν τον τουρισμό.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

1. Η σύγχρονη τεχνολογία στις μέρες μας προσφέρει την δυνατότητα δημιουργίας μικρών μονάδων επεξεργασίας αλιευτικών προϊόντων προσαρμοσμένων στην μικρή παραγωγή της λιμνοθάλασσας.
2. Υπάρχει ζήτηση ποιοτικών και παραδοσιακών προϊόντων όπως το αυγοτάραχο.
3. Τα υπερμεγέθη είδη έχουν περιθώρια καλύτερης εκμετάλλευσης
4. Στην διάρκεια του αλιευτικού έτους εμφανίζονται κυρίως του χειμερινούς μήνες έμποροι που ζητάνε να απορροφήσουν μέρος της παραγωγής των χελιών.
5. Οι φυσικές ομορφιές της λιμνοθάλασσας, οι παραδοσιακοί τρόποι αλιείας, η επίσκεψη σε προστατευόμενες περιοχές μπορεί να αποτελούν και πόλο έλξης επισκεπτών. Η περιοχή έχει σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη αυτών των δραστηριοτήτων.

6. Σε αντίθεση με άλλους συνεταιρισμούς (πχ “Η Αναγέννηση”), ο συνεταιρισμός “Προφήτης Ηλίας” δεν έχει αξιοποιήσει κατά πολύ τον αλιευτικό τουρισμό και τον οικοτουρισμό. Ενδεχομένως θα μπορούσε και απο εκεί να αναζητήσει μία επιπλέον πηγή εσόδων για τα μέλη του.

ΑΠΕΙΛΕΣ

1. Μερικές δραστηριότητες είναι πιθανό να βρίσκονται μέσα στον πυρήνα των προστατευόμενων περιοχών και η ευαισθησία του φυσικού περιβάλλοντος να επηρεαστεί κατά πολύ.
2. Η μελλοντική μείωση των ιχθυοαποθεμάτων.
3. Η μείωση της τιμής των αλιευμάτων.
4. Στην αγορά παρατηρείται πολλές φορές η καθυστερημένη εξόφληση τιμολογίων εκ μέρους των εμπόρων.
5. Η μη σωστή χρήση των αλιευτικών εργαλείων μπορεί να οδηγήσει σε καταστροφικά αποτελέσματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ SWOT

Τα τελευταία χρόνια λόγω της οικονομικής κρίσης οι δυνατότητες για ανάπτυξη είναι περιορισμένες. Η οικονομία έχει στραφεί σε δραστηριότητες που αφορούν την εστίαση με και το τουρισμό και αυτό οδήγησε τον πρωτογενή τομέα σε συρρίκνωση. Αν θέλουμε όμως, να μιλάμε για ανάπτυξη της περιοχής είναι απαραίτητη η ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα με στόχο την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του στο μέτρο του δυνατού, την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και τη διασύνδεσή του με τον τουρισμό.

Κάποιες από τις προτάσεις είναι:

1. Αναζήτηση και δημιουργία νέων δικτύων προώθησης και πώλησης των ψαριών μέσω έρευνας αγοράς σε άλλες πόλεις του εσωτερικού της χώρας.
2. Διερεύνηση της αγοράς και προώθηση σε :
  - a. Νέους έμπορους εκτός τοπικής αγοράς
  - b. Σούπερ Μάρκετ
  - c. Καταστήματα Delicatessen
  - d. Καταστήματα Βιολογικών προϊόντων
  - e. Χώρες του εξωτερικού
3. Πώληση προϊόντων που θα δώσουν υπεραξία στο προϊόν υπό τις κατάλληλες συνθήκες σε γραμμή παράγωγης. Ενδεικτικά, τα προϊόντα θα μπορούσε να είναι:
  - a. Ελαφριάς άλμης ψάρια παραγωγής της λιμνοθάλασσας όπως τσιπούρα σπάρος σε vacuum συσκευασία
  - b. Καπνιστά
  - c. Αυγοτάραχο
4. Ρύθμιση της αλιείας ορισμένων ειδών τοπικής σημασίας.
5. Πρόβλημα για τον συνεταιρισμό είναι η αύξηση της ανά κιλό τιμής της παραγωγής του. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να μελετηθεί ένα σχέδιο προωθητικών ενεργειών όπως:
  - a. Συμμετοχή σε εκθέσεις
  - b. Marketing
  - c. Διοργάνωση εκδηλώσεων
  - d. Δημιουργία ιστοσελίδας
6. Η ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού μπορεί να αναπτυχθεί με:
  - a. Εκσυγχρονισμό των υπάρχον παραδοσιακών κατοικιών (πελάδες)
  - b. Κατασκευή νέων παραδοσιακών κατοικιών για την φιλοξενία τουριστών

- c. Παραδοσιακό σκάφος τύπου γαΐτα που θα πηγαίνει τους τουρίστες να ψαρέψουν με τους παραδοσιακούς τρόπους αλίευσης (πυροφάνι, παραγάδι κλπ)

7. Υπάρχει η δυνατότητα για εκπαίδευση των νέων που επιθυμούν να ασχοληθούν με την αλιεία.

Τα παραπάνω στοιχεία μας δόθηκαν από εκπροσώπους τους Συνεταιρισμού 'Προφήτη Ηλία'.

6 Συμπεράσματα

Η αλιεία ξεκίνησε από τα αρχαία χρόνια, όπου οι άνθρωποι εκείνη την εποχή προσπαθούσαν ακόμα να βρουν τους τρόπους να προστατευτούν από μεγαλύτερα και πιο άγρια ζώα. Αυτό μας δείχνει ότι η αλιεία είναι πολύ σημαντική δραστηριότητα για τον άνθρωπο. Σήμερα η αλιεία έχει πάρει άλλες διαστάσεις και θεωρείται κλάδος, όπου οικογένειες μπορούν να ζήσουν μέσα από την αλιεία, όλο και περισσότεροι άνθρωποι βρίσκουν εργασία στον κλάδο και φαίνεται ότι ο κλάδος της αλιείας βοηθάει αισθητά στην οικονομική ενίσχυση μιας χώρας. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι ο κλάδος δεν έχει αρκετά προβλήματα. Τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει το πρόβλημα της μείωσης των αλιευτικών πόρων, ενώ πρόσφατα έχει εμφανιστεί η ανάγκη ώστε να ληφθούν άμεσα τα απαραίτητα μέτρα για τη διαχείριση και τη διατήρηση αυτών των πόρων για τις μελλοντικές γενιές.

Η προέλευση της υδατοκαλλιέργειας εντοπίζεται αρκετούς αιώνες πριν και διατηρείται μέχρι και σήμερα. Η υδατοκαλλιέργεια είναι ένας πολύ σημαντικός τομέας της πρωτογενούς παραγωγής στην Ελλάδα και αυτό φαίνεται σημαντική συμβολή της στην ελληνική εθνική οικονομία τις τελευταίες δεκαετίες. Η Ελλάδα σήμερα κατατάσσεται στις πρώτες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παραγωγή θαλασσινών ειδών εντατικής εκτροφής. Σε σχέση με την αλιεία η υδατοκαλλιέργεια φαίνεται ότι τα πηγαίνει αρκετά καλύτερα ως κλάδος, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι και εδώ δεν υπάρχουν πολλά προβλήματα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε κάποιους στόχους ώστε να αντιμετωπιστούν αυτά τα προβλήματα (όσα μπορούν να γίνουν από το χέρι του ανθρώπου δηλαδή) και αυτοί οι στόχοι θα επιτευχθούν με την στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη που εγκρίθηκε το 2001. Με την βιώσιμη ανάπτυξη όχι μόνο θα προσπαθήσουμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας αλλά και τα προβλήματα πολλών άλλων κλάδων, πολλών επιχειρήσεων είτε μικρών είτε μικρομεσαίων είτε μεγάλων, άλλα το πιο σημαντικό είναι ότι με την βιώσιμη ανάπτυξη θα αντιμετωπίσουμε και τα προβλήματα που έχουμε προκαλέσει στο περιβάλλον μας.

Εμείς ως ομάδα και για την εκπόνηση της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας επιλέξαμε έναν αλιευτικό συνεταιρισμό τον «Προφήτη Ηλία» για να κατανοήσουμε περισσότερο τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος. Αυτό που λάβαμε είναι ότι αν και η Ελλάδα έχει ευνοϊκή γεωμορφολογία, κλίμα και υδρόβιες συνθήκες, οι συνεταιρισμοί αντιμετωπίζουν αρκετά προβλήματα. Μερικά από αυτά είναι ότι δεν υπάρχει αρκετό εργατικό δυναμικό, διότι το επάγγελμα της αλιείας είναι αρκετά σκληρό και οι νέοι προτιμούν τους τουριστικούς κλάδους. Επίσης η μη σταθερή παραγωγή και η εισαγόμενη αλιεία που πωλούνται ως ντόπια παραγωγή δεν βοηθάει στην οικονομική ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Τέλος η παράνομη αλιεία, η περιοχές που είναι υπό προστασία και δεν μπορούν επεκταθούν περεταίρω στον χώρο, οι εγκαταστάσεις φιλοξενίας των τουριστών που είναι ανεπαρκείς, στο ότι δεν υπάρχει συνεργασία και το σημαντικότερο ότι υπάρχει έλλειψη γνώσης είναι από τα προβλήματα που ταλαιπωρούν τους συνεταιρισμούς και τον κλάδο τα τελευταία χρόνια.

7 Βιβλιογραφία

Ιστοσελίδες

agrinioculture.gr. (2016, Μάϊος 10). *agrinioculture.gr*. Retrieved Νοέμβριος 26, 2020, from agrinioculture.gr: <https://www.agrinioculture.gr/2016/05/10/i-protasis-tou-tmimatos-aliias-gia-tin-oche-sti-limnothalassa-mesolongiou-etolikou/>

alieia.minagric.gr. (n.d.). Retrieved 2020, from alieia.minagric.gr: <http://www.alieia.minagric.gr/node/28>

arttravel. (n.d.). *arttravel.gr*. Retrieved Δεκέμβριος 02, 2020, from arttravel: http://www.arttravel.gr/arttravel-best_video/article/19824/deite-th-megaluterh-limnothalassa-ths-elladas

Ivan. (2016). *weemss.com*. Retrieved Δεκέμβριος 03, 2020, from weemss: <https://weemss.com/blog/sustainable-development-3-pillars-sustainability/>

ivari-tholi.blogspot.com. (n.d.). ivari-tholi.blogspot.com. Retrieved Νοέμβριος 29, 2020, from ivari-tholi: <http://ivari-tholi.blogspot.com/p/blog-page.html>

kleisova.blogspot.com. (2014, Μάϊος). kleisova.blogspot.com. Retrieved Δεκέμβριος 06, 2020, from kleisova.blogspot: <http://kleisova.blogspot.com/2014/05/2013.html>

kodiko.gr. (2020, Μάρτιος 11). kodiko.gr. Retrieved Δεκέμβριος 04, 2020, from kodiko: <https://www.kodiko.gr/nomologia/document?id=190426>

lawspot.gr. (2016, Απρίλιος 26). lawspot.gr. Retrieved Δεκέμβριος 04, 2020, from lawspot: <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4384-2016/arthro-4-nomos-4384-2016-oroi-systasis-katahorisi>

opengov.gr. (2015, Οκτώβριος 26). opengov.gr. Retrieved Δεκέμβριος 06, 2020, from opengov: <http://www.opengov.gr/ypaat/?p=1681>

pandespani.com. (2019, Οκτώβριος 18). pandespani.com. Retrieved Νοέμβριος 26, 2020, from pandespani: <https://www.pandespani.com/katigories/5-gourmet-culture/alieia-perivallon-epiptoseis-ydatokalliergeies/>

parallaximag.gr. (2015, Μάιος 12). parallaximag.gr. Retrieved Δεκέμβριος 03, 2020, from parallaximag: <https://parallaximag.gr/parallax-view/viosimi-anaptixi-ke-perivallon>

Ρουσόπουλος, Γ. (n.d.). Λιμνοθάλασσες Θολής Και Παλιοπόταμου. messolonghibylocals.com. Retrieved Δεκέμβριος 04, 2020, from messolonghibylocals: <https://messolonghibylocals.com/diadromes/limnothalasses-tholis-kai-paliopotamou/>

Δημοσιεύσεις

Barazi-Γερούλάνου, Λ. (2016). Η υδατοκαλλιέργεια και η ελληνική οικονομία. *huffingtonpost.gr*. Retrieved Δεκέμβριος 01, 2020, from huffingtonpost: https://www.huffingtonpost.gr/lara-barazigeroulanou/aquaculture_b_7476478.html

Bist, M. (2007). Environmental Strategy, A Potential Win-Win for Business and Environment? Can Environmental Management Strategies Create Sustainability and Competitive Advantages? The IMRE Journal Volume 1 (3). *tu-freiberg.de*. Retrieved from tu-freiberg: <https://tu-freiberg.de/sites/default/files/media/imre-2221/IMREJOURNAL/2-bist.pdf>

Burton, I. (2010). Report on Reports: Our Common Future. Environment: Science and Policy for Sustainable Development, 29, 5, 25-29. *tandfonline.com*. Retrieved Δεκέμβριος 03, 2020, from tandfonline: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00139157.1987.9928891?journalCode=venv20>

Doch, S. A. (2011). A contribution to Sustainable Logistics and Supply Chain - conceptual design to evaluate ecological and economical cause-effect relations in logistics planning processes. *Advances in Sustainable Manufacturing* 353-364. *link.springer.com*. Retrieved from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-20183-7_51

forin.gr. (2017). Ν. 4492/2017 (ΦΕΚ Α' 156/18.10.2017) Διακίνηση και εμπορία νωπών και ευαλλοίωτων αγροτικών προϊόντων και άλλες διατάξεις. *forin.gr*. Retrieved

Δεκέμβριος 03, 2020, from forin: <https://www.forin.gr/laws/law/3609/nomos-4492-2017#!/?article=10>

gslegal.gov.gr. (n.d.). Παράρτημα Ι - Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (2016-2030). *gslegal.gov.gr*. Retrieved Δεκέμβριος 04, 2020, from gslegal.gov: <https://gslegal.gov.gr/wp-content/uploads/2016/12/17-%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%A7%CE%9F%CE%99-%CE%92%CE%99%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%9C%CE%97%CE%A3-%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%9E%CE%97%CE%A3-1.pdf>

Γεωργούλη, Α. (2019). Βιώσιμη Ανάπτυξη των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. Η μελέτη περίπτωσης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ. <https://dspace.lib.uom.gr>. Retrieved Δεκέμβριος 04, 2020, from dspace.lib: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/22754/4/GeorgouliAthanasiaMsc2019.pdf>

Γρόλλιου, Γ. (2016). ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΙΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ. ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ <https://ikee.lib.auth.gr/>. Retrieved Δεκέμβριος 03, 2020, from ikee.lib.auth: <https://ikee.lib.auth.gr/record/284152/files/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20Official-Grolliou%20Georgia.pdf>

Δημητρίου, Ε. (2007). Συμβολή στη μελέτη της αύξησης και της ηθολογίας της τσιπούρας (*Sparus aurata*, L.) στο σύμπλεγμα των λιμνοθαλασσών Μεσολογίου-Αιτωλικού. Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Βιολογίας. nemertes.lis.upatras.gr. Retrieved Δεκέμβριος 05, 2020, from nemertes.lis.upatras: <https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/549/1/TELIKO%20KEIMENO5.pdf>

Θεοδώρου, Α. (2004). *Ωκεανογραφία - Εισαγωγή στο Θαλάσσιο Περιβάλλον*. ΕΚΔΟΣΕΙΣ UNIBOOKS.

Μυλωνόπουλος, Δ. (2002). *Το Δίκαιο της Αλιείας*. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ.

Πασγάλης, Ν., & Σκυλογιάννης, Β. (2013). ΑΛΙΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ. ΤΕΙ Καβάλας. <https://docplayer.gr>. Retrieved Δεκέμβριος 02, 2020, from docplayer: <https://docplayer.gr/10130539-Ptyhiaki-ergasia-alieia-stin-elliniki-oikonomia-i-simerini-katastasi-kai-prooptikes.html>

Ζόμπολα. Σ. (2008). Δυναμική της μετανάστευσης των νεαρών σταδίων του χελιού (*Anguilla anguilla*, L. 1758) στα εσωτερικά νερά της δυτικής Ελλάδας και η αλιευτική του εκμετάλλευση. Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Βιολογίας. <https://docplayer.gr/>. Retrieved Δεκέμβριος 03, 2020, from docplayer: <https://docplayer.gr/29548298-Panepistimio-patron-tmima-viologias-tomeas-viologias-zoon.html>

Στεργίου, Κ., & Τσικλήρας, Α. (2015). Αλιευτική Βιολογία. *ebooks4greeks.gr*. Retrieved Νοέμβριος 25, 2020, from ebooks4greeks: <https://www.ebooks4greeks.gr/%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%B5%CE%B9%CE%B1>

Φουρτούνη, Α. (2020). Οικονομική διάσταση του τομέα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα τα τελευταία 20 χρόνια. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ, ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, (ΠΡΩΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ <http://repository.teiwest.gr/>. Retrieved Δεκέμβριος 02, 2020, from teiwest: <http://repository.library.teimes.gr/xmlui/handle/123456789/8199>

8 Παράρτημα

8.1 Συνέντευξη σχετικά με τον Συνεταιρισμό «Προφήτης Ηλίας».

Στο πλαίσιο της πτυχιακής μας εργασίας και έπειτα από συνεννόηση με τον επιβλέπον καθηγητή αποφασίσαμε να γίνουν κάποιες συνεντεύξεις ώστε να μπορέσουμε να καταλάβουμε καλύτερα τη κατάσταση που επικρατεί τόσο στο ειδικό κομμάτι αλλά και στο γενικό. Στη συνέντευξη έλαβαν μέρος ο πρόεδρος του αλιευτικού συνεταιρισμού καθώς και κάποιοι από τους επόπτες αλιείας.

Η πρώτη συνέντευξη πραγματοποιήθηκε με τον **Κωνσταντίνο Γκρέκα**, πρόεδρο του Αλιευτικού Αγροτικού Συνεταιρισμού "Προφήτης Ηλίας"

1. Τι σπουδάσατε;

Αποφοίτησα από τη σχολή μηχανικών αυτοκινήτων με έδρα το Αγρίνιο.

2. Ασχοληθήκατε με το επάγγελμα αυτό καθόλου η με κάποιο άλλο εκτός από αυτό του αλιέα που είστε σήμερα;

Όχι με το επάγγελμα του μηχανικού αυτοκινήτων δεν ασχολήθηκα επαγγελματικά περά από την πρακτική άσκηση μου. Μετά τη θητεία μου στο στρατό μπορούσα να συνεχίσω ως φύλακας δημοσίων χώρων όπως μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους καθώς πάλι σε ιδιωτικές εταιρείες ως security .Ναι έχω εργαστεί εποχιακά και σε άλλες δουλειές όπως σε ξυλουργείο σε μεταφορική εταιρεία και στην εστίαση.

3. Πότε ξεκινήσατε να ασχολείστε επαγγελματικά με την αλιεία και γιατί ; Υπήρχε κάποιος στην οικογένεια σας που ασχολούταν ήδη με το επάγγελμα αυτό και ίσως σας προέτρεψε να ασχοληθείτε με αυτό;

Με την αλιεία ξεκίνησα να ασχολούμαι επαγγελματικά, κυρίως έχοντας ως αλιευτικό εργαλείο τα δίχτυα και λιγότερο με άλλους τρόπους, μόλις τελείωσα με τις στρατιωτικές υποχρεώσεις μου το 1987 μέχρι και σήμερα.

Εκείνη την εποχή πολλοί ήταν εκείνοι που ασχολούταν με το ψάρεμα μιας και το ψαρί ήταν σε αφθονία και οι τιμές πώλησης του ήταν πολύ ικανοποιητικές. Τότε και ο πιο αρχάριος μπορούσε να βγάλει ένα καλό μεροκάματο. Με το ψάρεμα ασχολούταν ο θείος μου, ο αδελφός του πατέρα μου, και κυρίως με τα διβάρια, και όχι τόσο με την ελεύθερη αλιεία δηλαδή δίχτυα, πυροφάνι , παραγάδια κλπ.

4. Πότε ξεκινήσατε να εργάζεστε σε κάποιο διβάρι και ποιες οι πρώτες εντυπώσεις σας τότε;

Σε διβάρι πρώτη φορά ξεκίνησα να εργάζομαι το 1989 και συγκεκριμένα στο Πόρο. Οι πρώτες εντυπώσεις ήταν έκπληξη για την αφθονία του ψαριού που έβγαινε στις ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις.

5. Από πότε είστε μισθωτής με τον συνεταιρισμό σας στο διβάρι της λιμνοθάλασσας θολής ;

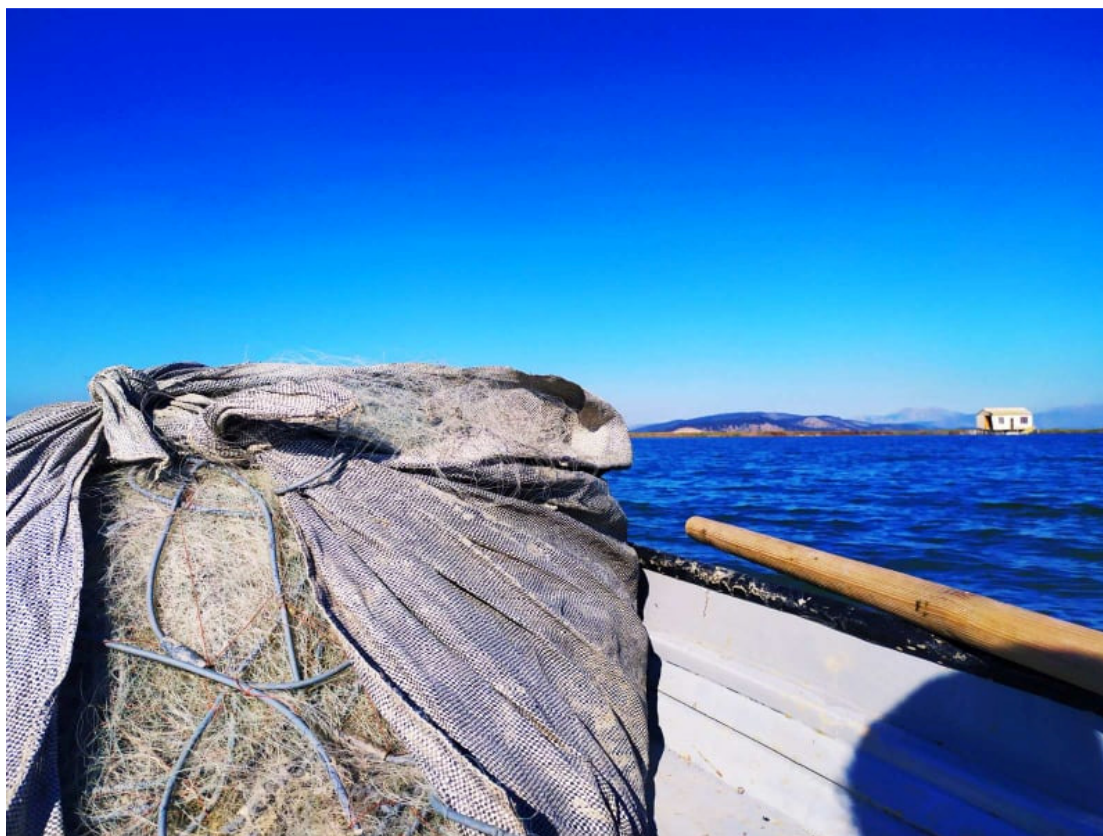
Ο συνεταιρισμός με επωνυμία " Προφήτης Ηλίας " εκμίσθωσε το διβάρι της θολής μέσω της διαδικασίας της δημοπρασίας το Μάρτιο του 2010 και το εκμεταλλεύεται μέχρι και σήμερα. Στη διαδικασία της δημοπρασίας αυτής συμμετείχαν σύνολο 4 συνεταιρισμοί. Είναι γνωστό πως σε μια δημοπρασία το αντικείμενο που δημοπρατείτε, και στη συγκεκριμένη περίπτωση το διβάρι της θολής, έχει μια αρχική τιμή έναρξης. Αν δεν υπάρξουν παραπάνω από έναν

ενδιαφερόμενο το αντικείμενο δίνετε σε αυτόν το έναν με τη τιμή έναρξης. Όταν υπάρξουν παραπάνω από έναν ενδιαφερόμενο για το αντικείμενο το αντικείμενο πηγαίνει σε αυτόν που είναι διατιθέμενος να δώσει παραπάνω από τους άλλους και έτσι έγινε στη συγκεκριμένη διαδικασία όπου ο συνεταιρισμός το εκμίσθωσε με το ποσό των 310.000ευρω περίπου, για 3 έτη. Με το πέρας της τριετίας έγινε απευθείας ανά μίσθωση στον συνεταιρισμό λόγω της καλής εικόνας και πορείας που έδειξε.

6. Μιας και είναι γνωστό πως σε κάθε επιχείρηση υπάρχουν προβλήματα τα όποια χρήζουν λύση, ο συνεταιρισμός μόλις ξεκίνησε να εκμεταλλεύεται το διβάρι της λιμνοθάλασσας θολής τι προβλήματα είχε να αντιμετωπίσει; Τι προβλήματα υπάρχουν αυτή τη στιγμή και τι πιστεύετε πως θα υπάρξουν στο μέλλον ;

Βεβαία σε κάθε επιχείρηση υπάρχουν προβλήματα και έτσι και στον συνεταιρισμό υπήρχαν υπάρχουν και θα υπάρχουν προβλήματα όπου αυτά μπορούμε να τα κατηγοριοποιήσουμε όπως σε οικονομικά, προβλήματα τα όποια προέρχονται από φυσικά φαινόμενα ,τα όποια συνδέονται άμεσα μεταξύ τους μιας και η λειτουργία του διβαριού συνδέετε άμεσα με τα φυσικά φαινόμενα.

Ο συνεταιρισμός μόλις παρέλαβε το διβάρι διαπίστωσε πως έλειπαν οι ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις από το κεντρικό στόμιο εκτός από τις πόρτες οι οποίες χόριζαν τη λιμνοθάλασσα της Θολής με τον πατραϊκό κόλπο δηλαδή δεν θα υπήρχε διαφυγή των ψαριών αλλά δεν θα μπορούσε να γίνει και η αλίευση τους. Από το νόμο, από τον Φεβρουάριο μέχρι αρχές Ιουνίου, τα διβάρια πρέπει να είναι ανοιχτά ώστε να εσοδέψουν για τη νέα αλιευτική περίοδο. Ο συνεταιρισμός έδρασε άμεσα και έφτιαξε νέες ιχθυοπαγίδες ώστε όταν θα ήταν εποχή να κλείσουν να ξεκινήσουν τη σωστή λειτουργία του διβαριού. Ακόμα κάποιοι μέθοδοι αλιείας είναι το ψάρεμα με δίκτυα ,όπου τα ψάρια τα όποια πιάνονται είναι ο δεύτερος αποδοτικότερος τρόπος, το παραγάδι, το πυροφάνι κλπ.

Εικόνα 13. Ψάρεμα με δίχτυα στη λιμνοθάλασσα Θολή

Το 2010 ήταν η χρονιά η οποία ξέσπασε και η οικονομική κρίση στην Ελλάδα. Αυτό επηρέασε σημαντικά τον συνεταιρισμό ,και στο πέρας του χρόνου δηλαδή στην χαμηλή πώληση των ψαριών στους ιχθυέμπορους.

Η λειτουργία του διβαριού είναι άμεσα συνδεδεμένη με τα φυσικά φαινόμενα όπως τη κίνηση των υδάτων δηλαδή πλημμυρίδα και άμπωτη "μπάσα και ρηγή που λέμε στη τοπική διαλεκτό" μιας και το ψαρί πηγαίνει κατά κανόνα κόντρα στη ροή του νερού. Για παράδειγμα αν μια μέρα δεν έχει μπάσα μιας και το στόμιο εισαγωγής-εξαγωγής υδάτων όπου έχει και τις ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις δεν έρθουν νερά δεν θα έρθουν και ψάρια ώστε να παγιδευτούν στο χώρο του διβαριού οπότε δεν θα υπάρξουν ψάρια για να διατηθούν στο εμπόριο. Οι κυριότεροι λόγοι μετακίνησης των ψαριών από τη λιμνοθάλασσα προς την

ανοιχτή θάλασσα είναι αναπαραγωγής και ακραίων καιρικών φαινομένων όπως χαμηλές και υψηλές θερμοκρασίες μιας και το μέσο βάθος της λιμνοθάλασσας είναι 60εκ. δηλαδή η λιμνοθάλασσα ψύχεται και θερμαίνεται από την θερμοκρασία της ατμόσφαιρας πιο γρήγορα σε σχέση με την ανοιχτή θάλασσα εξαιτίας του μικρού της βάθους.

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα παίζουν και αυτά το ρολό τους για παράδειγμα με αστραπές, νοτιάδες, σκοτάδι και την άμπωτη τους χειμερινούς μήνες είναι ο κατάλληλος συνδυασμός καιρού για την αλίευση του χελιού.

Όμως οι δυνατοί αέριδες και οι υψηλές ποσότητες νερού από βροχές ,καθώς στη λιμνοθάλασσα της Θολής πέφτουν και ύδατα από το αντλιοστάσιο δηλαδή επιφορτίζεται με παραπάνω ποσότητα νερού τις βροχερές μέρες, είναι επίφοβο για την καταστροφή των ιχθυοφραγμών καθώς και με την άνοδο της θάλασσας να ξεπερνά το ύψος των ιχθυοφραγμών και των αναχωμάτων θα υπάρξει η διαφυγή των ψαριών όπως είχε γίνει το χειμώνα του 2012 όπου το ύψος των νερών ξεπέρασε τα αναχώματα και είχαμε την απώλεια χελιών και ψαριών .

Οι δυνατοί νοτιάδες ακόμα είναι επικίνδυνοι για το διβάρι διότι με τη δύναμη της θάλασσας ξεβράζει προς τις ακτές και προς τα στόμια του διβαριού φερτά υλικά όπως φύκια και άμμο με αποτέλεσμα να σφραγίζει το στόμιο και να μην γίνεται εισαγωγή και εξαγωγή υδάτων όποτε να σταματήσει και η λειτουργία του διβαριού μέχρι να γίνει μερική η ολική απόφραξη των φερτών υλικών από το στόμιο. Μέσα σε αυτή την δεκαετία έχει αλλάξει πολύ η μορφή της ακτογραμμής όπου με δυνατούς νοτιάδες η θάλασσα έχει αρχίσει να βγαίνει στον δρόμο και η πρόσβαση στο διβάρι να είναι δύσκολη.

Ένα ακόμη πρόβλημα που υπάρχει στη λιμνοθάλασσα της Θολής και γενικά σε περιοχές που έχει υφάλμυρο νερό είναι η εμφάνιση του μπλε καβουριού. Είναι ένα ξενικό είδος το οποίο δεν έχει φυσικούς εχθρούς λόγω του μεγέθους του και τις δυνατές δαγκάνες του ,όπως κάποιο ψαρί παρά μόνο το χταπόδι όπου και αυτά είναι πολύ λίγα στη περιοχή, καθώς μεγαλώνει. Το

καβούρι αυτό όπου παγιδευτεί προσπαθεί να ελευθερωθεί με συνέπεια να καταστρέφει τα δίχτυα και τα παραγάδια. Το είδος αυτό πρωτοεμφανίστηκε στη θολή το 2009 όπου σύνολο αλιευτήκαν 2 σε αριθμό. Με τη πάροδο του χρόνου ο πληθυσμός του αυξήθηκε δραματικά. Λόγω αυτού σταματήσαμε χρόνο με το χρόνο να ψαρεύουμε εντατικά με τα δίχτυα διότι όπου πιανόταν έκοβε τα δίχτυα. Ακόμη όταν παγιδεύετε στις ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις η παρουσία του και μόνο επηρεάζει στην παγίδευση των υπολοίπων ψαριών καθώς πολλές φορές έχουμε παρατηρήσει πως επιτίθεται μέσα σε αυτές στα ψάρια. Από το 2018 λόγω της κατάστασης αυτής μιας και ο πληθυσμός τους αυξανόταν ξεκινήσαμε να το εμπορευόμαστε .Ο τρόπος με τον οποίο τον εμπορευόμαστε είναι με το δέσιμο της κάθε δαγκάνας του χωριστά με πολύ προσοχή διότι το δάγκωμα του είναι επίπονο. Έπειτα από το δέσιμο τα τοποθετούμε σε κλουβί διατήρησης μέσα στο νερό μέχρι να συμπληρωθεί ένα ικανοποιητικό ποσό. Όμως και μέσα στο κλουβί υπάρχουν απώλειες δηλαδή δεν επιβιώνουν όλα. Οι ποσότητες του καβουριού που θα πολωθούν δεν είναι σε σημείο ώστε να αντικαταστήσουν τα ειδή που χάνονται.

Εικόνα 14. Μπλε καβούρια

Ένα ακόμη πρόβλημα είναι η δραματική μείωση της ποσότητας των χελιών. Τη δεκαετία του 1980 η λιμνοθάλασσα της θολής μόνο έβγαζε μέχρι και 50τονους χέλια. Σήμερα η κατάσταση αυτή έχει αλλάξει. Τις πρώτες χρονιές ο συνεταιρισμός έβγαζε περίπου γύρω στους 5 με 6 τόνους. Τα 3 τελευταία χρονιά ο αριθμός έπεσε κατά πολύ και ίσως και να συνδέετε με την εμφάνιση του μπλε καβουριού. Η πώληση του χελιού μέχρι του 2013 ήταν ικανοποιητική γύρω στα 11ευρω που κυρίως γινόταν εξαγωγή στην Ιταλία. Τώρα τέτοιες τιμές δεν υπάρχουν αλλά κυμαίνονται γύρω στα 7 ευρώ . Όποτε η χαμηλή πλέον πώληση των χελιών σε συνάρτηση με τη ποσότητα όλο και περισσότερο πέφτει.

Ένα πρόβλημα που επικρατεί σε όλοι τη λιμνοθάλασσα καθώς και σε εμάς παρουσιάζεται κύριος τους μήνες Οκτώβριο με Δεκέμβριο. Αυτό είναι οι μεγάλες ποσότητες ψαριών που βγαίνουν. Το θεωρούμε πρόβλημα διότι τότε είναι όπου γίνεται και η μείωση των τιμών στη

πώληση των ψαριών. Έχει φτάσει σε σημείο η μείωση να αγγίζει και μερικές φορές το 30% σε σχέση με τιμές των ιδίων ψαριών τους υπόλοιπους μήνες. Καθώς είναι πολλές οι φορές όπου δεν θέλουν οι έμποροι ψάρια αφού έχει "μπουκώσει" η αγορά. Έτσι τα ψάρια μπορεί και να μείνουν απούλητα.

Σημαντικό πρόβλημα είναι και τα υπερμεγέθη ψάρια μιας και δεν υπάρχει ενδιαφέρον για αυτά καθώς η αγορά είναι ήδη γεμάτη από εμπορεύσιμα ψάρια αλλά υπάρχουν φορές που υπάρχει ενδιαφέρον για αυτά αλλά με πολύ χαμηλή τιμή.

Πολλοί είναι εκείνοι που δεν ξέρουν τι είναι ένα διβάρι και πως λειτουργεί. Συνήθως όταν προσπαθούμε να τους εξηγήσουμε τους λέμε πως είναι ένα φυσικό ιχθυοτροφείο εκτατικής αλιείας δηλαδή πως τα ψάρια βρίσκονται ελεύθερα στο φυσικό περιβάλλον και τον τρόπο με τον οποίο παγιδεύονται. Δηλαδή δεν είναι εγκλωβισμένα μέσα σε ένα κλουβί και δεν ταΐζονται με ιχθυοτροφές όπως γίνεται σε ιχθυοκαλλιέργειες αλλά μόνο ισχύουν οι κανόνες της φύσης δηλαδή το μεγάλο ψαρί τρώει το μικρό και πως κάθε ψαρί έχει την εποχή του που θα βγει για παράδειγμα το καλοκαίρι υπάρχουν κέφαλοι και το φθινόπωρο η τσιπούρα. Κάθε χρόνο δεν ξέρουμε τι θα γίνει για την επομένη αλιευτική χρονιά δηλαδή αν μπήκαν ψάρια στη λιμνοθάλασσα.

ΒΕΛΑΝΙΣΣΑ	4,35%	4,35%	ΒΕΛΑΝΙΣΣΑ	1,95%	1,95%
ΒΟΥΡΙ	7,84%	7,84%	ΒΟΥΡΙ	1,42%	1,42%
ΓΑΣΤΡΟΣ	5,22%	5,22%	ΓΑΣΤΡΟΣ	0,33%	0,33%
ΓΛΩΣΣΑ	0,34%	0,34%	ΓΛΩΣΣΑ	1,44%	1,44%
ΚΕΦΑΛΙ Α	8,98%	8,98%	ΚΕΦΑΛΙ Α	2,47%	2,47%
ΚΕΦΑΛΙ Α (ΜΠΑΦΑ)	1,10%	1,10%	ΚΕΦΑΛΙ Α (ΜΠΑΦΑ)	0,29%	0,29%
ΚΕΦΑΛΙ Β	1,59%	1,59%	ΚΕΦΑΛΙ Β	0,06%	0,06%
ΚΕΦΑΛΙ Γ	1,39%	1,39%	ΚΕΦΑΛΙ Γ	0,01%	0,01%
ΛΑΥΚΙΝΟΣ Α	1,39%	1,39%	ΛΑΥΚΙΝΟΣ Α	0,11%	0,11%
ΛΑΥΚΙΝΟΣ Β	3,60%	3,60%	ΛΑΥΚΙΝΟΣ Β	5,95%	5,95%
ΛΑΥΡΑΚΙ Α	7,04%	7,04%	ΛΑΥΚΙΝΟΣ Β	9,39%	9,39%
ΛΑΥΡΑΚΙ Β	1,86%	1,86%	ΛΑΥΡΑΚΙ Α	5,68%	5,68%
ΛΑΥΡΑΚΙ Γ	5,13%	5,13%	ΛΑΥΡΑΚΙ Β	5,56%	5,56%
ΜΕΞΙΝΑΡΙ Α	1,10%	1,10%	ΛΑΥΡΑΚΙ Γ	4,48%	4,48%
ΜΕΞΙΝΑΡΙ Β	1,54%	1,54%	ΜΕΞΙΝΑΡΙ Α	3,08%	3,08%
ΣΑΛΠΑ	1,19%	1,19%	ΜΕΞΙΝΑΡΙ Β	4,35%	4,35%
ΣΑΡΓΟΣ Α	0,01%	0,01%	ΜΟΥΡΜΟΥΡΙ	0,59%	0,59%
ΣΠΑΡΟΣ	0,04%	0,04%	ΣΑΛΠΑ	1,74%	1,74%
ΤΣΙΠΟΥΡΑ Α	0,96%	0,96%	ΣΑΡΓΟΣ Α	0,04%	0,04%
ΤΣΙΠΟΥΡΑ Β	1,75%	1,75%	ΣΑΡΓΟΣ Β	3,77%	3,77%
ΤΣΙΠΟΥΡΑ Γ	2,43%	2,43%	ΣΠΑΡΟΣ	2,45%	2,45%
ΤΣΙΠΟΥΡΑ Δ	37,27%	37,27%	ΤΣΙΠΟΥΡΑ Α	3,22%	3,22%
ΧΕΛΙ	4,75%	4,75%	ΤΣΙΠΟΥΡΑ Β	3,62%	3,62%
ΧΩΒΓΙΟΣ	0,54%	0,54%	ΤΣΙΠΟΥΡΑ Γ	11,52%	11,52%
Γενικό Άθροισμα	100,00%	100,00%	ΤΣΙΠΟΥΡΑ Δ	21,99%	21,99%
			ΧΕΛΙ	2,41%	2,41%
			ΧΩΒΓΙΟΣ	2,08%	2,08%
			Γενικό Άθροισμα	100,00%	100,00%

Εικόνα 15. Σύγκριση παραγωγής των ετών 2014 (η πρώτη εικόνα) και 2019 (η δεύτερη εικόνα)

Όποτε χρόνο με το χρόνο δεν υπάρχει κάτι σίγουρο δηλαδή μια χρονιά να έχει πολλές τσιπούρες ενώ την άλλη πολλούς κεφάλους. Οι λόγοι για τους οποίους τα ψάρια έρχονται από την ανοικτή θάλασσα στη λιμνοθάλασσα είναι πως είναι πλούσια σε τροφή ,τον Μάρτιο με Ιούνιο όπου τα διβάρια είναι ανοιχτά η θερμοκρασία του νερού σε σχέση με της ανοιχτής θάλασσας είναι παραπάνω αφού επικρατεί χαμηλό βάθος, καθώς το χαμηλό βάθος είναι αυτό το οποίο επηρεάζει τα ψάρια στη διαμονή τους αφού νιώθουν ασφάλεια αφού οι μεγάλοι θηρευτές δεν μπορούν να ζουν σε τέτοιες συνθήκες.

7. Από τα παραπάνω που μας είπατε συμπεραίνουμε πως υπάρχουν αρκετά προβλήματα. Πιστεύετε πως μπορεί να υπάρχουν προτάσεις, τόσο από εσάς αλλά ίσως και από κάποιον τρίτο για παράδειγμα κάποια υπηρεσία ,για την επίλυση κάποιων από αυτών ; Έχετε κάνει ενέργειες για την επίλυση προβλημάτων αφού γνωρίζετε πως θα παραμείνουν να υπάρχουν και στο μέλλον;

Πάντα προσπαθούμε όταν υπάρχει κάποιο πρόβλημα να το επιλύσουμε. Όμως όπως σας ανέφερα επειδή είναι μια δουλειά που εξαρτάτε κατά πολύ από τον καιρό δεν μπορούμε να επέμβουμε. Ποιος μπορεί να τα βάλει με τη φύση; είδαμε πως η φύση αρχίζει και εκδικείται.

Για παράδειγμα για την καταπολέμηση του καβουριού έχουμε ξεκινήσει την εντατική αλιεία του για την μείωση του πληθυσμού του με ειδικές παγίδες, διότι είμαστε σίγουροι πως αν συνεχίσει να πληθαίνει ο πληθυσμός τους θα έχει καταστροφικές επιπτώσεις στο μέλλον για το τοπικό περιβάλλον αφού είναι ένα ξενικό είδος. Είμαστε σε σημείο όπου να μπορούμε να πούμε πως ξανά ξεκινήσουμε την αλιεία με τρόπους που ήδη ξέραμε αλλά πάντα με μια επιφύλαξη.

Το 2012 είχαμε προβληματιστεί για το πώς να γίνει καλύτερη διαχείριση των υπομεγέθων ψαριών. Έτσι τροποποιήσαμε τις πόρτες με τις οποίες επικοινωνεί το διβάρι με την ανοιχτή θάλασσα με ρυθμιζόμενα ανοίγματα ώστε όταν υπάρχουν στις ιχθυοπαγίδες αρκετή ποσότητα από υπερμεγέθη ψάρια να φεύγουν για την ανοιχτή θάλασσα και στις παγίδες να παραμένουν τα εμπορεύσιμα. Το 2015 ξανά τροποποιήσαμε εξολοκλήρου τις πόρτες έτσι ώστε με το άνοιγμα ρυθμιστών τα ψάρια η να φεύγουν για την ανοιχτή θάλασσα η προς τη τάφρο διαχείμασης. Δηλαδή "αποθηκεύουμε" σε έναν κλειστό και ελεγχόμενο χώρο τα μικρά ψάρια ώστε να υπάρχουν για την νέα αλιευτική χρονιά. Όταν τους μήνες Οκτώβριο με Δεκέμβριο υπάρχουν πολλά ψάρια στην αγορά προτιμάμε να μην διαθέσουμε όλη τη ποσότητα από τα εμπορεύσιμα ψάρια στην αγορά αλλά να τα οδηγήσουμε στην τάφρο (τέντο)για μελλοντική

εκμετάλλευση δηλαδή όταν είναι περίοδος εσόδευσης τα αφήνουμε να γυρίσουν στον χώρο του διβαριού ώστε να βρουν τροφή και να μεγαλώσουν. Έτσι υπάρχει μια καλή σχέση και με τους συνεταιρισμούς της κεντρικής λιμνοθάλασσας όπου λόγω της μορφολογίας των εγκαταστάσεων τους δεν μπορούν να έχουν τάφρο διαχείμασης έτσι όταν υπάρχουν μεγάλες ποσότητες ψαριών να μπορούν να τις διαθέσουν χωρίς να έχουν τόσο μεγάλο πρόβλημα προς την ποσότητα και την τιμή.

Εικόνα 16. Τέντο χώρος διαχείμασης υπομεγέθων ψαριών

Τα τελευταία χρόνια έχουμε ξεκινήσει σιγά-σιγά και κάποια βήματα με τον οικότουρισμό. Ο κόσμος πρέπει να έρθει κοντά στη φύση. Είναι υποχρέωση μας ο επισκέπτης να γνωρίσει έναν ξένο τόπο με τις ομορφιές του, τη κουζίνα του, και στη συγκεκριμένη περίπτωση τη λειτουργία ενός διβαριού με άφθονο φρέσκο ψαρί.

8. Πιστεύετε πως υπάρχουν προοπτικές σε μια εργασία σαν και αυτή;

Και βεβαίως πιστεύω πως υπάρχουν προοπτικές σε μια εργασία σαν και αυτή. Στις μέρες μας η τεχνολογία μπορεί προσφέρει την δυνατότητα για τη διευκόλυνση των ψαράδων για όσο το λιγότερο κούραση, μείωση των εξόδων και περισσότερη απόδοση των έργων αυτών σε σχέση με τρόπους που γνωρίζαμε στο παρελθόν, ακόμα μπορεί να υπάρξει δημιουργία μικρών

μονάδων ώστε να μπορεί να γίνεται η επεξεργασία των αλιευτικών προϊόντων προσαρμοσμένων στην μικρή παραγωγή της λιμνοθάλασσας.

Οι φυσικές ομορφιές της λιμνοθάλασσας, η παράδοση στην αλιεία, ο αλιευτικός τουρισμός σε προστατευόμενες περιοχές μπορεί να αποτελέσουν ιδιαιτερότητα και ισχυρό πόλο έλξης των επισκεπτών από το εσωτερικό αλλά και το εξωτερικό. Η περιοχή έχει σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη αυτών των δραστηριοτήτων.

9. Θα προτείνατε σε κάποιον να ασχοληθεί με την αλιεία και συγκεκριμένα σε άτομα νεαρής ηλικίας;

Ναι θα πρότεινα σε κάποιον να ασχοληθεί με την αλιεία. Στον συνεταιρισμό στο παρελθόν έχουν δουλέψει άτομα νεαρής ηλικίας. Αυτή τη στιγμή δουλεύουν άτομα νεαρής ηλικίας και θέλω να δουλέψουν και στο μέλλον. Δεν πρέπει να χαθεί η παράδοση της αλιείας τόσο σε εθνικό αλλά και σε τοπικό επίπεδο.

Η δεύτερη συνέντευξη πραγματοποιήθηκε με τον **Ευάγγελο Δημήτριου**, πρώην επόπτη στην διεύθυνση Αλιείας Αιτωλοακαρνανίας.

1. Τι σπουδάσατε;

Σπούδασα Βιολογία στο Πανεπιστήμιο στην Αθήνα και έκανα το διδακτορικό μου στην ιχθυολογία στο Βιολογικό του Πανεπιστημίου Πατρών.

2. Οι σπουδές σας ήταν εντός των ορίων της εργασίας σας; η ασχοληθήκατε με κάτι το τελείως διαφορετικό σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο που αποκτήσατε;

Οι σπουδές μου ήταν εντός του αντικειμένου της εργασίας μου.

3. Οι σπουδές σας η ένα κομμάτι αυτών έπαιξαν ρολό στην(γρήγορη) εύρεση εργασίας καθώς και στην εξέλιξη της εργασίας σας;

Έπαιξαν σημαντικό ρόλο τόσο στην εύρεση εργασίας όσο και στην εξέλιξή μου.

4. Πότε πρώτο ασχοληθήκατε με το κεφάλαιο αλιεία;

Πρώτη φορά εργάστηκα στον τομέα το 1986.

5. Με ποιες εργασίες ασχοληθήκατε γύρω από το κομμάτι της αλιείας;

Έχω εργαστεί στην υπηρεσία αλιείας της Αιτωλοακαρνανίας, σε πειραματική μονάδα εκτροφής ψαριών, σαν Διευθύνων σύμβουλος σε εταιρεία με μονάδα ιχθυοκλωβών, ιχθυογεννητικό σταθμό και λιμνοθάλασσα.

6. Πότε ξεκινήσατε να εργάζεστε στην διεύθυνση Αλιείας Αιτωλοακαρνανίας και τη κατάσταση βρήκατε να επικρατεί τόσο στο υπηρεσιακό κομμάτι αλλά και γενικώς από τον κόσμο της αλιείας δηλαδή τους ψαράδες τους έμπορους κλπ καθώς και τι αντίληψη επικρατούσε;

Ξεκίνησα να εργάζομαι στην υπηρεσία Αλιείας Αιτωλοακαρνανίας το 1987. Στο υπηρεσιακό κομμάτι παραμένουν έως και σήμερα σοβαρότατα προβλήματα που σχετίζονται με το πώς η χώρα αντιμετωπίζει την βιωσιμότητα του κλάδου που η διατήρησή του είναι κρίσιμη δεδομένου ότι λόγω της γεωμορφολογίας της υπάρχουν πολλές περιοχές που εξαρτώνται από την λεγόμενη επαγγελματική αλιεία μικρής κλίμακας. Όσο αφορά τους ψαράδες και τους εμπόρους τα προβλήματα είναι αντίστοιχα με αυτά των άλλων κλάδων της πρωτογενούς παραγωγής δηλαδή της γεωργίας και της κτηνοτροφίας.

7. Μέσα από τη θέση σας αυτή και έχοντας πάντα όσο γίνεται μια αντικειμενική γνώμη θεωρείτε ότι υπήρχαν ,υπάρχουν και θα υπάρξουν προβλήματα γύρω από τη λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού και αν ναι ποια είναι αυτά ;

Υπάρχουν σοβαρότατα προβλήματα που οξύνονται από τον ανταγωνισμό μεταξύ των ψαράδων που τροφοδοτείται από παρεμβάσεις πολιτικών παραγόντων που αδιαφορούν για την σημασία της λιμνοθάλασσας ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χώρο.

Η λιμνοθάλασσα Θολής έχει την «τύχη» να είναι μισθωμένη σε ένα συνεταιρισμό που σέβεται τον χώρο που της έχει μισθωθεί και έτσι αποτελεί πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης. Σε συνδυασμό με αυτό έχει πετύχει να διατηρεί επιτυχή οικονομικά αποτελέσματα παρά τις συνθήκες της κρίσης, της καθολικής μείωσης της παραγωγής του χελιού και της έκρηξης της αφθονίας του μπλέ καβουριού που περιορίζει τις δυνατότητες αλιείας.

8. Ποιες προτάσεις πιστεύετε πως χρειάζονται για την λύση των προβλημάτων ώστε να επικρατεί μια ισορροπία;

Χρειάζεται να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την διαχείριση, την εμπορεία των ψαριών ώστε να υπάρξει άνοδος της οικονομικής τους απόδοσης καθώς και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνει το ίδιο το φυσικό περιβάλλον της λιμνοθάλασσας τόσο για οικοτουριστικές δράσεις όσο και για συνεργασία με πανεπιστήμια και ερευνητικούς φορείς. Τέτοιες δράσεις αναπτύσσονται από συνεταιρισμούς της περιοχής αλλά θέλει επιμονή και όχι «διολίσθηση» σε προηγούμενες πρακτικές.

9. Υπάρχουν προοπτικές για μια καλύτερη εικόνα στη λιμνοθάλασσα στο μέλλον από εδώ και πέρα

Με βάση τα παραπάνω σίγουρα ναι τόσο για το σύνολο της λιμνοθάλασσας όσο και ειδικότερα για την Θολή.

10. Έχουν υπάρξει από το παρελθόν κάποια μικρά βήματα που μπορούμε να πούμε πως ξεκίνησαν έτσι ώστε να μπουν οι πυλώνες για ένα καλύτερο αύριο;

Όπως προκύπτει από την ερώτηση 9 έχουν ξεκινήσει σημαντικά βήματα για ένα καλύτερο αύριο αν εξετασθεί αυτό με γνώμονα ότι οι εκμεταλλεύσεις αυτές άντεξαν στις συνθήκες της οξύτατης οικονομικής κρίσης που εκδηλώθηκε σε όλη την χώρα από το 2010.

11. Μιας και στο κόσμο της θάλασσας είναι γνωστό πως όταν ο στόλος αρχίσει και γεράσει και πλέον δεν είναι αποδοτικός αποσύρετε. Πιστευτέ πως οι νέοι άνθρωποι χρειάζεται να εργαστούν σε αυτή;

Οι νέοι άνθρωποι στην περιοχή έχουν ένα ευρύ φάσμα απασχόλησης με δραστηριότητες που σχετίζονται τόσο με την αλιεία όσο και με την αξιοποίηση της αλιευτικής παραγωγής της λιμνοθάλασσας περιλαμβανομένης ιδιαίτερα και της μεταποίησης. Παράλληλα μπορούν να αναπτύξουν και να μπολιάσουν την περιοχή με δράσεις γύρω από το φυσικό περιβάλλον και την παροχή σχετικών υπηρεσιών

12. Γνωρίζεται αν υπάρχουν άτομα νεαρής ηλικίας στο σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου αιτωλικού που εργάζονται ώστε να βιοποριστούν και περίπου σε τι ποσοστό ;

Σύμφωνα με μελέτη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης του 2000 οι κάτοχοι αλιευτικών σκαφών στην περιοχή είχαν την ακόλουθη ηλικιακή κατανομή

Επίσης σε μελέτη που συντάχθηκε από την υπηρεσία Αλιείας Αιτωλοακαρνανίας το 2013 περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

Σήμερα με βάση την εικόνα που υπάρχει ενώ παραμένει ο περιορισμένος αριθμός αλιέων στην δύναμη των αλιευτικών συνεταιρισμών έχει αυξηθεί ποσοστιαία ο αριθμός νεαρών ατόμων που περιλαμβάνονται στα μέλη τους . Το γεγονός προφανώς οφείλεται στην ανεργία που είναι έτσι και αλλιώς πολύ υψηλή αλλά και ιδιαίτερα αυξημένη στις νεότερες ηλικίες.

Η τρίτη συνέντευξη πραγματοποιήθηκε με τον **Ακοβιτώτη Κωνσταντίνο**, ιχθυολόγο στο Τμήμα Αλιείας ΠΕ Πρέβεζας.

1. Τι σπουδάσατε;

Βιολογία, Ιχθυοκομία-Αλιεία, Διαχείριση Θαλ. Οικοσυστημάτων.

2. Οι σπουδές σας ήταν εντός των ορίων της εργασίας σας ή ασχοληθήκατε με κάτι το τελείως διαφορετικό σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο που αποκτήσατε;

Εντός 100%.

3. Οι σπουδές σας ή ένα κομμάτι αυτών έπαιξαν ρολό στην (γρήγορη) εύρεση εργασίας καθώς και στην εξέλιξη της εργασίας σας;

Ναι και στα δύο.

4. Πότε πρώτο ασχοληθήκατε με το κεφάλαιο αλιεία;

1992.

5. Με ποιες εργασίες ασχοληθήκατε γύρω από το κομμάτι της αλιείας;

1992: Πρακτική άσκηση στο εργαστήριο Υδατοκαλλιεργειών Υφάλμυρων Υδάτων του ΤΕΙ Μεσολογγίου (Ιδιαίτερη ενασχόληση με τη λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου στο πλαίσιο της

εκπόνησης ερευνητικής εργασίας που αφορούσε τη μελέτη της βιολογίας του μυξιναριού της λ. Μεσολογγίου-Αιτωλικού)

1996: Ιχθυολόγος σε ιχθυογεννητικό σταθμό θαλ. Ιχθύων.

1997-2000: Συνεργασία με αλιευτικό συνεταιρισμό και Παν. Πατρών στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος για την αλιεία αθερίνας στη Λίμνη Τριχωνίδα – Παρακολούθηση λειτουργίας θαλ. μονάδων πάχυνσης .

2000-2003: Ιχθυολόγος σε θαλ. μονάδα πάχυνσης, ιχθυογεννητικό σταθμό θαλ. ιχθύων και μικρή λιμνοθάλασσα (600στρ.).

2004-2005: Ιχθυολόγος σε επίπεδο περιφερειακής διεύθυνσης θαλ. μονάδων πάχυνσης συνολικής δυναμικότητας 4200τ.

2005- : Ιχθυολόγος στο Τμήμα Αλιείας ΠΕ Πρέβεζας με κύριο αντικείμενο τις υδατοκαλλιέργειες και ιδιαίτερη ενασχόληση με τις λιμνοθάλασσες του Ν. Πρέβεζας.

6. *Πότε ξεκινήσατε να εργάζεστε στην διεύθυνση Αλιείας Πρέβεζας και τι κατάσταση βρήκατε να επικρατεί τόσο στο υπηρεσιακό κομμάτι αλλά και γενικώς στον κόσμο της αλιείας δηλαδή τους ψαράδες, τους έμπορους κλπ καθώς και τι αντίληψη επικρατούσε;*

Ξεκίνησα να εργάζομαι στο Τμήμα Αλιείας της ΠΕ Πρέβεζας το 2005. Ήταν μία κατάλληλα στελεχωμένη και ιδιαίτερα οργανωμένη υπηρεσία με οργάνωση που θα την «ζήλευαν» ακόμη και μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις του κλάδου (υποστηρίζω αυτή την άποψη έχοντας δουλέψει στις δύο μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα και μάλιστα στη μία από αυτές έφτασα στο επίπεδο του περιφερειακού διευθυντή). Η υπηρεσία είχε ιδιαίτερη ιστορία στα θέματα ανάπτυξης και χρηματοδότησης αλιευτικών δραστηριοτήτων, σχεδιασμού και υλοποίησης έργων υποδομής, διαχείρισης λιμνοθαλασσών, παρακολούθησης προστατευόμενων περιοχών, υποστήριξης αλιέων και αλ. συνεταιρισμών κλπ. Η κύρια αντίληψη που επικρατούσε και συνεχίζει να επικρατεί είναι η αμεσότητα στην

εξυπηρέτηση, η επιδίωξη της ευρείας ενημέρωσης όλων των εμπλεκόμενων (αλιείς, υδατοκαλλιεργητές, ιχθυέμποροι, μεταποιητές, αλ. σύλλογοι και αλ. συνεταιρισμοί) για θέματα νομοθεσίας, επιδοτήσεων, προστασίας περιβάλλοντος και γενικότερης ανάπτυξης. Αποτέλεσμα της επικρατούσας αντίληψης είναι ότι οι προαναφερόμενοι εμπλεκόμενοι με τα θέματα αλιείας στο νομό είναι ενημερωμένοι και απολαμβάνουν ένα υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης έχοντας απορροφήσει σημαντικά κονδύλια από τα διάφορα επενδυτικά προγράμματα που τους εξασφαλίζουν ανταγωνιστικότητα και ασφάλεια κατά την εργασία τους. Η πόλη της Πρέβεζας άλλωστε βρίσκεται στην είσοδο ενός από τους σημαντικότερους ψαρότοπους της χώρας και η ιστορία της είναι συνυφασμένη με την αλιεία. Αυτό φαίνεται τόσο στην αποδοχή του επαγγέλματος του αλιέα (πολύ νέοι ασχολούνται με τη θαλάσσια αλιεία) όσο και στη γενικότερη εικόνα της πόλης η οποία διαθέτει λιμάνι, αλ. καταφύγια, ιχθυόσκαλα, λιμεναρχείο, ιδιωτική επιχείρηση εξυπηρέτησης αλιέων, καταστήματα αλ. ειδών, μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και οστρακοκαλλιέργειας, συσκευαστήρια και μονάδες μεταποίησης ιχθύων, κέντρα αποστολής οστράκων, μεγάλες επιχειρήσεις εμπορίας ιχθύων καθώς και πληθώρα ιχθυοπωλείων και καταστημάτων εστίασης με κύριο προϊόν το ντόπιο ψάρι. Έτσι, πολλοί νέοι ασχολούνται κι έμμεσα με την αλιεία μέσω της εργασίας τους στις προαναφερόμενες επιχειρήσεις ενώ ο μέσος πολίτης της Πρέβεζας νιώθει τουλάχιστον υπερήφανος για τον Αμβρακικό Κόλπο με τους ψαράδες του, τις λιμνοθάλασσές του και τα ιδιαίτερης νοστιμιάς μοναδικά προϊόντα του. Στην πόλη δραστηριοποιείται ο Σύλλογος Ελεύθερων Αλιέων Πρέβεζας ενώ στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου υπάρχουν τρεις αλιευτικοί συνεταιρισμοί με αντικείμενο την εκμετάλλευση ιχθυοτρόφων υδάτων (οι δύο έχουν ενεργή μίσθωση την τρέχουσα περίοδο). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ένας αλιευτικός συνεταιρισμός δραστηριοποιείται στην Πρέβεζα από το 1945 ενώ οι άλλοι δύο συστάθηκαν πρόσφατα στην προσπάθεια νέων ανθρώπων να εισέλθουν στο χώρο της λιμνοθαλασσοκαλλιέργειας.

7. Μέσα από τη θέση σας αυτή και έχοντας πάντα όσο γίνεται μια αντικειμενική γνώμη θεωρείτε ότι υπήρχαν, υπάρχουν και θα υπάρξουν προβλήματα γύρω από τη λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού και αν ναι ποια είναι αυτά;

Παραθέτω απόψεις οι οποίες θεωρώ ότι αφορούν κατά γενικές γραμμές όλες τις λιμνοθάλασσες της επικράτειας και άρα καλύπτουν το ερώτημα. Στο επόμενο ερώτημα παραθέτω απόψεις σχετικά με τις λιμνοθάλασσες της ΠΕ Πρέβεζας δεδομένου ότι δεν έχω ιδιαίτερη γνώση για την κατάσταση της λ/θ «Θολή» και θεωρώντας ότι μπορεί να υπάρχουν αντιστοιχίες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

Κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν την τρέχουσα περίοδο οι λιμνοθάλασσες και θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν στο κοντινό μέλλον:

α) Απώλεια της παράδοσης

Στις λιμνοθάλασσες παρατηρείται κατά αντιστοιχία με τα θαλάσσιο περιβάλλον μία αξιοσημείωτη μείωση στην ποσότητα των αλιευμάτων για την οποία γίνεται ιδιαίτερη αναφορά παρακάτω. Η μείωση αυτή εκτός από τις αυτονόητες επιπτώσεις προκαλεί και την απομάκρυνση των αλιέων από αυτά τα οικοσυστήματα χωρίς να αντικαθίστανται από νεότερους με αποτέλεσμα να χάνεται μαζί τους και η αλιευτική παράδοση. Θεωρώ τον συγκεκριμένο πρόβλημα είναι το σημαντικότερο δεδομένου ότι τα λ/θ οικοσυστήματα αποτελούν κοιτίδες για παραδόσεις που δεν τις συναντάμε αλλού και αφορούν πληθώρα θεμάτων (αλ. εργαλεία, σκάφη, μεθόδους, τέχνες και τακτικές αλιείας, χρήσεις υλικών, κατασκευές κτιρίων, συνταγές, τρόπους μαγειρικής, διαδικασίες συντήρησης και μεταποίησης ιχθυηρών κλπ.)

β) Κλιματική αλλαγή

Οι λιμνοθάλασσες κινδυνεύουν από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Σε αρκετές περιπτώσεις τα εκβολικά συστήματα με τα οποία γειτνιάζουν παρουσιάζουν εκτεταμένες πλημμύρες οι οποίες σε κάποιες περιπτώσεις τις υπερκαλύπτουν. Ακραία καιρικά φαινόμενα εμφανίζονται σχετικά συχνά και προκαλούν διάφορες ζημιές (πχ θάνατοι ψαριών από παγετό) ή καταστροφές από καταιγίδες στις λουρονησίδες και τα πλέγματα διαχωρισμού των λ/θ από τη θάλασσα.

γ) Ξενικά είδη

Στη Μεσόγειο έχει γίνει αισθητή η παρουσία διάφορων ξενικών ειδών τα οποία είναι είτε «λεσεψιανοί» μετανάστες ή έχουν μεταφερθεί με άλλο τρόπο (έρμα δεξαμενόπλοιων, υδατοκαλλιέργειες κ.ά.). Κάποια από αυτά τα είδη έχουν εισβάλει και στις λιμνοθάλασσες εμφανίζοντας σε κάποιες περιπτώσεις αξιοσημείωτα μεγάλους πληθυσμούς (π.χ. μπλε κάβουρας). Οι επιπτώσεις τους στη βιοποικιλότητα των προσβεβλημένων οικοσυστημάτων είναι άγνωστη προς το παρόν αλλά θα μας απασχολήσει σίγουρα στο κοντινό μέλλον.

δ) Μείωση αλιευμάτων, ιχθυοφάγα πουλιά & λαθραλιεία

Η μείωση των αλιευμάτων είναι ένα πρόβλημα που ξεκινάει από το κοντινό παρελθόν και θα μας απασχολήσει και στο μέλλον ειδικά εάν επιδεινωθούν οι δύο προαναφερόμενες καταστάσεις (β & γ). Όπως προαναφέρθηκε είναι αιτία απομάκρυνσης των ανθρώπων από τις λιμνοθάλασσες και αποτελεί αιτία οικονομικού μαρασμού της λιμνοθαλασσοκαλλιέργειας. Η παρουσία ιχθυοφάγων πουλιών σε πολύ μεγάλους πληθυσμούς που έρχονται να τραφούν από τις λιμνοθάλασσες καθώς και η λαθραλιεία είναι δύο παράγοντες που επιτείνουν σημαντικά το πρόβλημα της μείωσης των αλιευμάτων .

ε) Ρύπανση, ανοξικές καταστάσεις, γεωσμίνες

Οι λιμνοθάλασσες μπορεί να είναι αποδέκτες γλυκών νερών. Σε κάποιες περιπτώσεις τα νερά αυτά μπορεί να είναι επιβαρυμένα (πχ όμβρια με επιβάρυνση από αγροτικές καλλιέργειες, νερά ρεμάτων ή καναλιών επιβαρυμένα από κτηνοτροφία κ.ά.). Οι πηγές αυτές της ρύπανσης

πλήττουν τις λιμνοθάλασσες είτε άμεσα (προκαλούν ή επιτείνουν καταστάσεις ανοξίας και επιφέρουν θανάτους ψαριών), είτε έμμεσα υποβαθμίζοντας την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων. Γενικά η παρουσία των γλυκών νερών δίνει στα περισσότερα λ/θ οικοσυστήματα τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους και συνεισφέρει στην παραγωγικότητά τους. Παρ' όλα αυτά μπορεί να αποτελέσει και πρόβλημα υποβάθμισης των παραγόμενων προϊόντων όταν υπό συγκεκριμένες συνθήκες προκαλεί την εμφάνιση γεωσμινών.

στ) Έλλειψη ή σε υπερβολικό βαθμό επιχειρηματική προσέγγιση

Στις μισθώσεις των λιμνοθαλασσών προτιμούνται οι αλ. συνεταιρισμοί. Η συγκεκριμένη τακτική προωθεί την απασχόληση, την διατήρηση της αλ. παράδοσης και τελικά την εκμετάλλευση των τόπων αυτών από τους κατά κοινή ομολογία καταλληλότερους χρήστες. Κριτήριο για τις εκμεταλλεύσεις δεν είναι μόνο το επιχειρηματικό κέρδος αλλά πρωτίστως η διατήρηση των οικοσυστημάτων με τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα. Παρ' όλα αυτά για να είναι δυνατή η παραμονή αυτών των χρηστών απαιτείται σοβαρή επιχειρηματική προσέγγιση ώστε να εξασφαλίζεται η απαραίτητη οικονομική βιωσιμότητα. Σε αρκετές περιπτώσεις λιμνοθαλασσών έχει παρατηρηθεί η προσέγγιση στον τρόπο διαχείρισης να είναι προβληματική (συνήθως από συνεταιρισμούς με έλλειψη επιχειρηματικού πλάνου). Στον αντίποδα αυτού ακούγονται ακραίες (προφανώς καταστροφικές) απόψεις κυρίως από ιδιώτες για ανάπτυξη βιομηχανικού επιπέδου δραστηριοτήτων στις λιμνοθάλασσες προκειμένου αυτές να γίνουν αποδοτικές.

8. *Ειδικότερα για τις λιμνοθάλασσες της ΠΕ Πρέβεζας;*

Υπάρχουν λιμνοθάλασσες με μεγάλο βαθμό επηρεασμού από τις πλημμύρες και άλλες ευπρόσβλητες από παγετούς. Σε όλες έχουν παρατηρηθεί σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό ανοξικές καταστάσεις, μείωση αλιευμάτων καθώς και παρουσία ξενικών ειδών και μεγάλων πληθυσμών ιχθυοφάγων πουλιών. Έχει υπάρξει μείωση των απασχολούμενων με τη

δραστηριότητα της λιμνοθαλασσοκαλλιέργειας σε σχέση με το παρελθόν και ο κίνδυνος για την απώλεια της αλιευτικής παράδοσης είναι υπαρκτός. Υπήρχε μέχρι το πρόσφατο παρελθόν προβληματική προσέγγιση στον τρόπο διαχείρισης (από συνεταιρισμό με παντελή έλλειψη επιχειρηματικού πλάνου και πολύ περιορισμένο αριθμό μελών). Σήμερα μετά την ανανέωση και την αποκατάσταση του αριθμού των μελών του συνεταιρισμού υπάρχει διαφορετική προσέγγιση και εξαιρετική βελτίωση στη διαχείριση και την οργάνωση για την αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων. Όπως έχει προαναφερθεί στην Πρέβεζα υπάρχει στροφή νέων αλιέων προς τη δραστηριότητα της αλιείας παρόλο που παρατηρείται μείωση των αλιευμάτων. Αυτό εξηγείται από την κακή κατάσταση της υπόλοιπης οικονομίας, την αυξημένη ζήτηση για αλιευτικά προϊόντα ποιότητας αλλά και την ελπίδα ότι ο Αμβρακικός και τα ιδιαίτερα οικοσυστήματά του μπορούν να επανέλθουν στις παλαιότερες «δόξες» τους.

9. Ποιες προτάσεις πιστεύετε πως χρειάζονται για τη λύση των προβλημάτων ώστε να επικρατεί μια ισορροπία;

Για κάθε πρόβλημα από αυτά που αναφέρονται στο ερώτημα 7 παρατίθενται συνοπτικά οι προτεινόμενες ενέργειες για τη λύση του:

α) Απώλεια της παράδοσης

Άμεση αξιοποίηση υπάρχουσας πληροφορίας από αλιείς που παραμένουν στο χώρο αλλά και από συνταξιούχους, Δημιουργία μουσείων, ψηφιακών αρχείων και βάσεων δεδομένων με σκοπό την προστασία και τη διάδοση της πληροφορίας που σχετίζεται με την αλιευτική παράδοση των λιμνοθαλασσών. Λήψη μέτρων για την αύξηση της απασχόλησης στις λιμνοθάλασσες και την προσέλκυση νέων ανθρώπων σε αυτές (αύξηση ποσοστού επιδοτήσεων, αποζημιώσεις για ζημιές, σχεδιασμός και υλοποίηση έργων υποδομής, προώθηση παράλληλων δραστηριοτήτων, εκσυγχρονισμός και προσαρμογή νομοθεσίας).

β) Κλιματική αλλαγή

Ανάληψη υποχρεώσεων από εκμισθωτές (Περιφέρειες, Δήμοι κλπ) για την προστασία των οικοσυστημάτων από ευρείας κλίμακας καταστροφές (πλημμύρες), Ενέργειες μισθωτών για την προστασία των μισθίων από ακραία καιρ. φαινόμενα: κατασκευές τάφρων για τη διαχείριση ιχθύων, ενδυνάμωση λουρονησίδων και φραγμών, εξοπλισμός ιχθυοτροφείων με αντλητικά και συσκευές παρακολούθησης παραμέτρων όπως η θερμοκρασία, η ένταση του ανέμου και η στάθμη του νερού.

γ) Ξενικά είδη

Άμεση ενημέρωση εμπλεκομένων και έρευνα, Σχεδιασμός προγραμμάτων αντιμετώπισης.

δ) Μείωση αλιευμάτων, ιχθυοφάγα πουλιά & λαθραλιεία

Γενικότερη προστασία περιβάλλοντος σε επίπεδο λεκανών απορροής, Προστασία θαλάσσιου αλ. πλούτου, Συμμετοχή λιμνοθαλασσών και σε άλλα σε διαχειριστικά προγράμματα αντίστοιχα με αυτό του Ευρωπαϊκού χελιού με εξασφάλιση όμως των κατάλληλων αποζημιώσεων – παροτρύνσεις για απελευθερώσεις διαφ. ειδών ψαριών, Πάταξη της λαθραλιείας στις λιμνοθάλασσες και τη θάλασσα, Σχεδιασμός και υλοποίηση εμπλουτισμών, Εφοδιασμός με αντιαρπακτικά δίχτυα για την προστασία από τα πουλιά, Χρήση συσκευών προηγμένης τεχνολογίας για την προστασία από τις κλοπές (ραντάρ, κάμερες, συναγερμοί), Αύξηση της ανθρώπινης παρουσίας στις μισθωμένες περιοχές μέσω της αύξησης της απασχόλησης αλλά και των παράλληλων δραστηριοτήτων (οικο-, αγρο- και αλιευτικός τουρισμός). Η αύξηση της απασχόλησης μπορεί και πρέπει να συνοδεύεται από ανάλογη αύξηση των εσόδων είτε από τη βελτίωση της αλιευτικής απόδοσης είτε από τις παράλληλες δραστηριότητες.

ε) Ρύπανση, ανοξικές καταστάσεις, γεωσμίνες

Ανάληψη υποχρεώσεων από εκμισθωτές (Περιφέρειες, Δήμοι κλπ) με διενέργεια ελέγχων από τις αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να βρεθούν και να εξαλειφθούν οι διάφορες πηγές ρύπανσης, Προμήθεια από τους μισθωτές οξυγονωτήρων και συσκευών για την

παρακολούθηση της συγκέντρωσης του οξυγόνου, Έρευνα σχετικά με τις γεωσμίνες. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να γίνονται ενέργειες για την αποφυγή σχηματισμού εντός των λιμνοθαλασσών θυλάκων με στάσιμα εγκλωβισμένα νερά ειδικά αν αυτά είναι γλυκά ή/και επιβαρυσμένα.

στ) Έλλειψη ή σε υπερβολικό βαθμό επιχειρηματική προσέγγιση

Η εκμετάλλευση των λιμνοθαλασσών πρέπει να γίνεται μέσω οργανωμένων αλ. συνεταιρισμών και στην περίπτωση απουσίας τους μέσω μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων ή ιδιωτών. Σε κάθε περίπτωση η οργάνωση των μισθωτών πρέπει να είναι τέτοια ώστε να εξασφαλίζεται η επιτυχία της εκμετάλλευσης. Αυτό προϋποθέτει την ύπαρξη επιχειρηματικού πλάνου με σαφείς στόχους ως προς τη παραγωγή, τις εμπορικές συμφωνίες, την απορρόφηση κονδυλίων, τον προγραμματισμό των διαφόρων ενεργειών, την διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, την προστασία του περιβάλλοντος κλπ. Το Δημόσιο ως εκμισθωτής πρέπει να είναι σε θέση να συνεργάζεται με τους μισθωτές και να αναγνωρίζει και να επιβραβεύει τις σωστές επιχειρηματικές κινήσεις μέσω της παρακολούθησης των εκμεταλλεύσεων και των σχετικών ελέγχων. Η παρουσία στις λιμνοθάλασσες μισθωτών που στοχεύουν στην μετατροπή τους σε εντατικής μορφής εκμεταλλεύσεις με ληστρική εξάντληση των πόρων δεν είναι συμβατή με το χαρακτήρα των οικοσυστημάτων.

10. Υπάρχουν προοπτικές για μια καλύτερη εικόνα στις λιμνοθάλασσες στο μέλλον από εδώ και πέρα;

Ναι.

11. Ειδικότερα για τις λιμνοθάλασσες της ΠΕ Πρέβεζας για τις οποίες έχω άποψη αλλά και κατ' επέκταση για κάθε αντίστοιχη περίπτωση υπάρχουν οι παρακάτω προοπτικές:

α) Ο εκμισθωτής να μεριμνά σε κάθε περίπτωση για την προστασία των λεκανών απορροής που επηρεάζουν το ευρύτερο οικοσύστημα μέσα στο οποίο βρίσκονται οι εκμισθούμενες λιμνοθάλασσες, να προχωρά στα απαραίτητα έργα υποδομής εκμεταλλευόμενος κάθε πηγή χρηματοδότησης που προκύπτει και παράλληλα να φροντίζει για την στήριξη της ανάπτυξης των απαιτούμενων παράλληλων δραστηριοτήτων.

β) Οι μισθωτές να οργανωθούν και να εκσυγχρονίσουν περαιτέρω τον τρόπο λειτουργίας τους αποκτώντας τον αναπτυξιακό χαρακτήρα που απαιτείται. Σε συνεργασία με τις περιφερειακές υπηρεσίες και το Φορέα Διαχείρισης θα πρέπει να σχεδιάσουν τις απαραίτητες επενδύσεις και να στραφούν προς επενδυτικά προγράμματα (ΕΠΑΛΘ, LEADER) προκειμένου να έχουν την απαραίτητη χρηματοδότηση.

γ) Οι εμπλεκόμενοι φορείς (εκμισθωτής, μισθωτές, Φορέας Διαχείρισης) να συνεργάζονται με κοινό στόχο την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων. Στις περιπτώσεις που απαιτείται έρευνα να προωθείται η συνεργασία με τα κατάλληλα εκπαιδευτικά ιδρύματα ώστε να προσεγγίζονται με επιστημονικό τρόπο και αξιοπιστία τα διάφορα ειδικά θέματα (μείωση αλιευμάτων, ξενικά είδη, ιχθυοφάγα πτηνά, ανοξία, γεωσμίνες κλπ).

12. Έχουν υπάρξει από το παρελθόν κάποια μικρά βήματα που μπορούμε να πούμε πως ξεκίνησαν έτσι ώστε να μπουν οι πυλώνες για ένα καλύτερο αύριο;

Ναι. Πιο συγκεκριμένα:

α) Υπάρχει το κατάλληλο νομικό υπόβαθρο (προσαρμοσμένο και εκσυγχρονισμένο) τόσο για τη διαδικασία των μισθώσεων όσο και για τη λειτουργία των αλ. συνεταιρισμών. Προβλέπεται η ανάπτυξη παράλληλων δραστηριοτήτων στις λιμνοθάλασσες (αλ. τουρισμός, οικοτεχνία).

β) Η Αυτοδιοίκηση διαθέτει υπηρεσίες με έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό.

γ) Έχουν συσταθεί και επανδρωθεί οι απαραίτητοι Φορείς Διαχείρισης.

δ) Υπάρχουν στη χώρα τα κατάλληλα εκπαιδευτικά ιδρύματα με μεγάλη ιστορία πλέον στο χώρο της αλιευτικής έρευνας.

ε) Υπάρχουν πηγές χρηματοδότησης τόσο για δημόσια έργα όσο και για ιδιωτικές επενδύσεις και έρευνα.

στ) Οι λιμνοθάλασσες τις χώρας έχουν πρόσφατα αξιολογηθεί στο πλαίσιο της εφαρμογής της προαναφερθείσας νομοθεσίας και προβλέπεται ο ετήσιος έλεγχός τους μέσα από τον οποίο μπορούν να προωθηθούν οι ενέργειες για τις αλλαγές που απαιτούνται.

13. Μιας και στο κόσμο της θάλασσας είναι γνωστό πως όταν ο στόλος αρχίσει και γερνάει και πλέον δεν είναι αποδοτικός αποσύρεται. Πιστεύετε πως οι νέοι άνθρωποι χρειάζεται να εργαστούν σε αυτή;

Οι νέοι άνθρωποι φυσικά και χρειάζεται να εργαστούν στη θάλασσα αλλά αυτό καθορίζεται όχι μόνο από το ενδιαφέρον τους αλλά κυρίως από τις δυνατότητες των οικοσυστημάτων. Η εικόνα που αποκομίζουμε σήμερα είναι ότι υπάρχουν ακόμα δυνατότητες οι οποίες και πρέπει να αξιοποιηθούν.

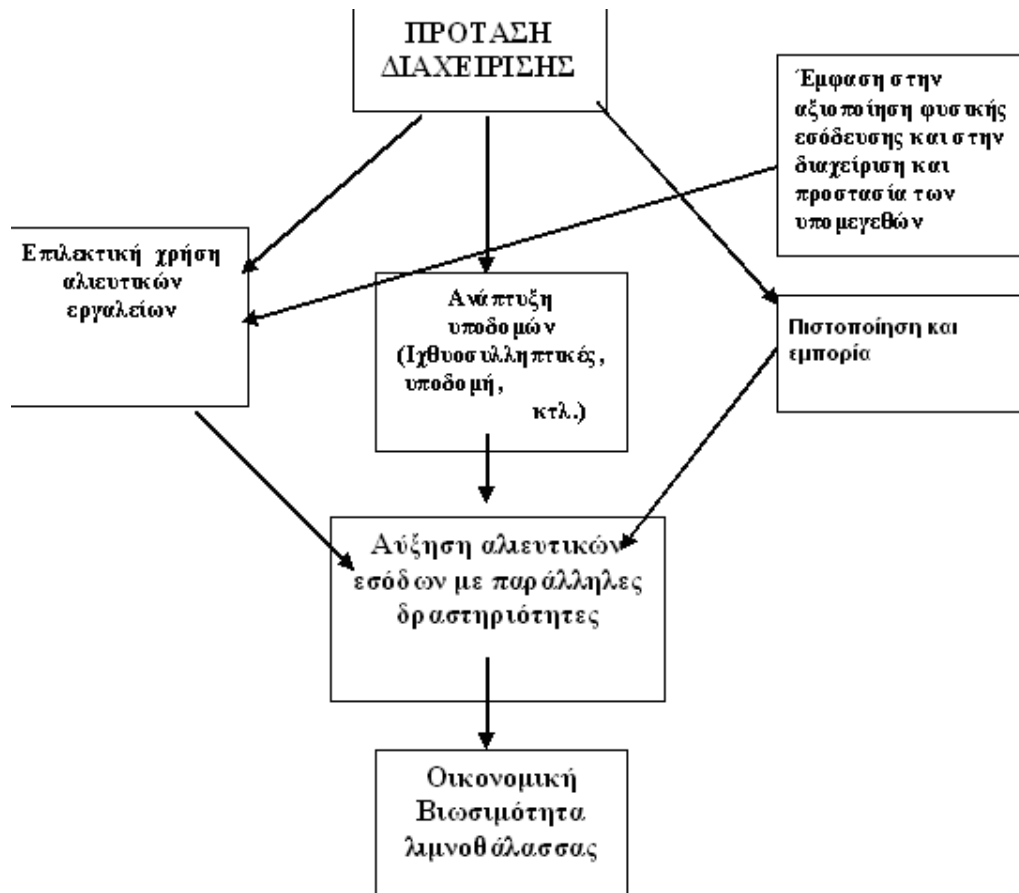
14. Γνωρίζετε αν υπάρχουν άτομα νεαρής ηλικίας στο σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών Μεσολογίου-Αιτωλικού που εργάζονται ώστε να βιοποριστούν και περίπου σε τι ποσοστό;

Γνωρίζω ότι υπάρχουν αλλά όχι το ποσοστό τους για το οποίο θα γνωρίζει καλύτερα το Τμήμα Αλιείας ΠΕ Αιτ/νίας. Για την περίπτωση των λιμνοθαλασσών της ΠΕ Πρέβεζας το ποσοστό είναι της τάξεως του 80-90%.

8.1.1 Συμπεράσματα συνεντεύξεων

Από τις παραπάνω συνεντεύξεις συμπεραίνουμε πως η αλιεία είναι ένα μίζών θέμα που μας αφορά όλους. Είναι μια εργασία που εξαρτάτε άμεσα και πολύ από τα καιρικά φαινόμενα,

δεν υπάρχει κάτι σταθερό και σίγουρο χρόνο με το χρόνο και τα προβλήματα δεν λείπουν. Οι προτάσεις για ένα καλύτερο αύριο υπάρχουν και με θέληση και δουλειά όλα μπορούν να γίνουν.

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright© Πανεπιστήμιο Πατρών. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Ελένη Μελισσουργού

Γεώργιος Φούντας

2020